
Innst. O. nr. 92

(2004-2005)

**Innstilling til Odelstinget
frå finanskomiteen**

Ot.prp. nr. 68 (2004-2005)

Innstilling frå finanskomiteen om

**A. Lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv.
(forsikringsloven)**

**B. Lov om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i
arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover**

Innhold

		Side		Side
1.	Innledning - Proposisjonens hovedinnhold	5	3.11.1 Samandrag	19
1.1	Samandrag	5	3.11.2 Merknader frå komiteen	19
1.2	Merknader frå komiteen	7	3.12 Avvikling mv.	20
2.	Videre fremstilling	8	3.12.1 Samandrag	20
2.1	Samandrag	8	3.12.2 Merknader frå komiteen	20
2.2	Merknader frå komiteen	8	4. Innskuddspensjonsforetak	20
3.	Pensjonskasser	8	4.1 Samandrag	20
3.1	Reglenes plassering	8	4.2 Merknader frå komiteen	20
3.1.1	Samandrag	8	5. Teknisk revisjon og gjennomgang av forsikringsvirksomhetsloven	21
3.1.2	Merknader frå komiteen	9	5.1 Samandrag	21
3.2	Virkeområde/anvendelsesområde	9	5.2 Merknader frå komiteen	22
3.2.1	Samandrag	9	6. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser mv.	22
3.2.2	Merknader frå komiteen	9	6.1 Samandrag	22
3.3	Virksomhet	9	6.2 Merknader frå komiteen	22
3.3.1	Samandrag	9	7. Innskudd fra arbeidstaker i pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven	22
3.3.2	Merknader frå komiteen	10	7.1 Samandrag	22
3.4	Pensjonskasse for flere foretak/ arbeidsgivere	10	7.2 Merknader frå komiteen	25
3.4.1	Samandrag	10	8. Merknader til de enkelte bestemmelser	25
3.4.2	Merknader frå komiteen	11	8.1 Samandrag	25
3.5	Avtalebasert pensjonssamarbeid	11	8.2 Merknader frå komiteen	25
3.5.1	Samandrag	11	9. Økonomiske og administrative konsekvenser	26
3.5.2	Merknader frå komiteen	13	9.1 Samandrag	26
3.6	Konsesjon og vedtekter	14	9.2 Merknader frå komiteen	26
3.6.1	Samandrag	14	10. Forslag frå mindretal	26
3.6.2	Merknader frå komiteen	15	11. Tilråding frå komiteen	26
3.7	Kapitalkrav	15		
3.7.1	Samandrag	15		
3.7.2	Merknader frå komiteen	16		
3.8	Organisering av virksomheten mv.	17		
3.8.1	Samandrag	17		
3.8.2	Merknader frå komiteen	18		
3.9	Styre og daglig leder	18		
3.9.1	Samandrag	18		
3.9.2	Merknader frå komiteen	18		
3.10	Forsikringsavtalerettslige forhold	19		
3.10.1	Samandrag	19		
3.10.2	Merknader frå komiteen	19		
3.11	Informasjonskrav	19		

Innst. O. nr. 92

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget frå finanskomiteen

Ot.prp. nr. 68 (2004-2005)

Innstilling frå finanskomiteen om

- A. Lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven)
- B. Lov om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover

Til Odelstinget

1. INNLEDNING - PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

1.1 Samandrag

Arbeidsgivere kan, i tillegg til å betale lønn til sine ansatte som motytelse for arbeidsinnsatsen, også gi dem et løfte om ytterligere ytelser i fremtiden. Løfte om ytelser etter at den ansatte har nådd en viss alder eller har arbeidet i et visst antall år omtales ofte som et løfte om pensjon. Fremtidige ytelser fra arbeidsgiver til arbeidstaker kan arrangeres på forskjellige måter, med ulike skattemessige virkninger, og med varierende grad av sikkerhet for at arbeidstager faktisk vil motta ytelsene.

Et viktig skille går mellom på den ene siden ordninger der arbeidsgiver påtar seg å sørge for at arbeidstager får en fast periodisk ytelse (ytelsespensjon) fra oppnådd pensjonsalder (foretakspensjon), og på den annen side ordninger hvor arbeidsgiver påtar seg å betale et visst innskudd hvert år som, sammen med oppnådd avkastning, bestemmer hva de periodiske ytelsene vil bli etter oppnådd pensjonsalder (innskuddspensjon).

Gjennom foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven har Stortinget fastsatt nærmere krav til organisering av såkalte skattefavorede pensjonsordninger, det vil si krav som må oppfylles for at arbeidsgiverforetaket skal få inntektsfradrag for premie

eller innskudd betalt til ordningen. Et viktig krav er at ordningen opprettes i forsikringsselskap eller pensjonskasse. Innskuddspensjonsordning uten forsikringselement kan også opprettes i bank og forvaltningsselskap for verdipapirfond, og innskuddspensjonsordning uten tilstrekkelig forsikringselement kan ikke opprettes i livsforsikringsselskap. De to pensjonslovene regulerer som nevnt vilkår for at pensjonsordningen skal gis en skattemessig gunstig behandling. Lovene stiller derfor krav som sikrer at kun pensjonsordninger med ønsket sosial og solidarisk profil gis en slik gunstig skattemessig behandling. Både foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven stiller krav om at ordningen må omfatte alle ansatte, og innbærer således et forbud mot forskjellsbehandling i så henseende.

Arbeidsgiverforetak står imidlertid fritt til å organisere pensjon til ansatte på andre måter enn gjennom ordninger som tilfredsstiller kravene til skattefavorisering. Det kan for eksempel være aktuelt å ha pensjonsordning for noen utvalgte ansatte, enten som eneste ordning i foretaket, eller som et tillegg til en generell ordning som oppfyller kravene i foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven.

I kommunal sektor krever tariffavtalen at pensjonsordningen tilfredsstiller nærmere angitte krav, herunder at den er i livselskap eller pensjonskasse.

Pensjonsordning opprettet i et livsforsikringsselskap eller i en pensjonskasse innebærer at livselskapet eller pensjonskassen mottar premieinnbetaling fra arbeidsgiver mot å påta seg å betale ut pensjon til arbeidstagerne når vilkårene for utbetaling inntreffer. En hovedforskjell mellom livsforsikringsselskap og pensjonskasse er at et livselskap typisk vil ha mange forskjellige arbeidsgiverforetak som kunder, mens en pensjonskasse typisk bare vil overta kollektive pensjonsforsikringer for ansatte i det foretaket/konsernet som har opprettet pensjonskassen.

Livselskaper og pensjonskasser er underlagt regelverk og tilsyn som skal bidra til at de er i stand til å betale ut de avtalte pensjonene. Livselskaper og pensjonskasser tilbyr begge pensjonsforsikringer, og vil således i mange sammenhenger være konkurrenter. Etter gjeldende rett er regelverket for livsforsikringsselskaper og pensjonskasser i store trekk sammenfallende. Viktige elementer i disse reglene er krav til fondering av fremtidige forpliktelser, krav om å ha ansvarlig kapital, og krav til hvordan midlene forvaltes. Mens viktige regler for livselskaper er fastsatt i lov, er pensjonskasser hovedsakelig regulert gjennom forskrift, med hjemmel i forsikringsvirksomhetsloven.

Både pensjonskassenes viktige rolle og likhetstrekkene mellom pensjonskassers virksomhet og virksomheten til livselskaper tilsier at viktige regler for pensjonskasser fastsettes i lov, jf. vedlagte forslag til nye lovregler for pensjonskasser.

I Ot.prp. nr. 74 (2003-2004) ga departementet bl.a. en redegjørelse for pensjonsordninger med begrenset forsikringselement. Innskuddspensjonsordninger som ikke inneholder tilstrekkelig forsikringselement kan ikke tilbys av forsikringsselskaper. For å utvide mulige tilbydere av denne type produkter, foreslås det i proposisjonen regler om innskuddspensjonsforetak, som er en ny type foretak som kan tilby innskuddspensjonsordning uten forsikringselement, og som kan være eiet av livsforsikringsselskap, bank eller forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Som samlebetegnelse for pensjonskasse og innskuddspensjonsforetak foreslås begrepet pensjonsforetak.

EU vedtok 3. juni 2003 det såkalte pensjonskasedirektivet (direktiv 2003/41/EF om virksomhet i og tilsyn med yrkesbaserte pensjonskasser), som stiller minimumskrav til nasjonal regulering av pensjonskasser. Gjennomføringsfristen i EU er 23. september 2005. Direktivet er EØS-relevant, men EØS-komiteen har hittil ikke truffet vedtak om å ta direktivet inn i EØS-avtalen. Det er ved utforming av lovforslaget tatt hensyn til direktivet, og det antas at det ikke vil være behov for ytterligere lovendringer på bakgrunn av EØS-regler som svarer til dette direktivet dersom lovforslaget vedtas.

Proposisjonen inneholder forslag til nye lovregler for pensjonsforetak, og forslag til en ny forsikringslov som er en konsolidering av forsikringsvirksomhetsloven med de endringer som nylig er vedtatt. Lovforslagene bygger på utredning nr. 12 fra Banklovkommisjonen, NOU 2004:24, som ble avgitt 11. november 2004, og den etterfølgende høringen.

Forslaget til nye regler for pensjonsforetak er inntatt som kapittel 7 og 8 i forslaget til ny forsikringslov. Pensjonsforetak omfatter både pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak. Begge typer in-

stitusjoner foreslås underlagt regler som svarer til regelverket for livsforsikringsselskaper. Mange av de foreslåtte reglene for pensjonskasser innebærer en videreføring av gjeldende rett, men viktige regler foreslås fastsatt i lov. Reglene for pensjonskasser skal gjelde for både private og kommunale pensjonskasser. Innskuddspensjonsforetak er en ny type foretak som skal kunne tilby innskuddspensjon uten forsikringselement. Det foreslås ingen endring i adgangen for banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond til å tilby innskuddspensjon uten forsikringselement.

En pensjonskasse skal etter lovforslaget være en selveiende institusjon som kan tilby kollektiv pensjonsordning til det arbeidsgiverforetaket/kommunen som har opprettet pensjonskassen. Pensjonskassen kan for øvrig også drive virksomhet som naturlig henger sammen med denne virksomheten. Hovedregelen om at virksomheten må være knyttet til én arbeidsgiver foreslås videreført i lovforslaget. Spørsmålet om flere uavhengige foretak som har hver sin pensjonsordning skal kunne gå sammen om å opprette en felles pensjonskasse, vil etter departementets syn kunne vurderes i forbindelse med, eller i forlengelsen av oppfølgingen av Pensjonsmeldingen (St.meld. nr. 12 (2004-2005)) med hensyn til behandlingen av spørsmålet om obligatoriske supplerende tjenestepensjonsordninger. Eventuelle supplerende pensjonsordninger som ikke omfattes av pensjonslovene (og herunder skatteloven), kan etter lovforslaget etableres i samme pensjonskasse, som pensjonsordninger i samsvar med de to pensjonslovene, som arbeidsgiveren har opprettet. I henhold til lovforslaget skal også såkalte kombinerte og parallelle pensjonsordninger kunne opprettes i pensjonskasse.

I forbindelse med Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 11 (2003-2004) om kommunale pensjonsordninger, ba finanskomiteen om at arbeidet med utredning av spørsmålet om interkommunale pensjonskasser ble prioritert. Departementet foreslår nå at én pensjonskasse kan forvalte flere forskjellige kommuners separate pensjonsordninger. Forslaget om å tillate at interkommunale pensjonskasser forvalter flere pensjonsordninger for forskjellige kommuner, må sees i sammenheng med reglene om premieutjevning i fellesordning, jf. gjeldende forsikringsvirksomhetslov § 8b-6.

Utover dette vil de som ønsker felles forvaltning av flere pensjonsordninger kunne oppnå dette gjennom å etablere et livsforsikringsselskap eller et innskuddspensjonsforetak.

Spørsmålet om adgangen for flere foretak til å gå sammen om å opprette én felles pensjonsordning er, for skattefaviserte ordninger, regulert i foretaks-pensjonsloven og innskuddspensjonsloven. For kommunale pensjonsordninger er spørsmålet regulert i gjeldende forsikringsvirksomhetslov § 8b-2. Adgan-

gen for flere foretak i samme konsern, eller med konsernlignende tilknytning, til å ha felles skattefavoredert pensjonsordning, foreslås ikke endret. Dette spørsmålet vil etter departementets syn kunne vurderes i forbindelse med, eller i forlengelsen av oppfølgingen av Pensjonsmeldingen (St.meld. nr. 12 (2004-2005) med hensyn til behandlingen av spørsmålet om obligatoriske supplerende tjenstepensjonsordninger. Adgangen for en kommune og dens tilknyttede foretak til å ha felles pensjonsordning foreslås også videreført. For øvrig foreslås det at foreningspensjonsordning (for selvstendig næringsdrivende) skal kunne opprettes i pensjonskasse. I forhold til gjeldende regler om foreningspensjonsordninger er det imidlertid nytt at lovforslaget åpner for at også arbeidstakere hos selvstendig næringsdrivende kan omfattes av ordningen.

For pensjonsordninger som ikke omfattes av foretaks- og innskuddspensjonslovene, foreslås det likevel at reglene i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven om hvilke foretak som kan ha felles pensjonsordning skal gjelde tilsvarende.

I tråd med forholdsmessighetsprinsippet inneholder foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven krav om at alle ansatte, med visse unntak, skal være medlem av ordningen. Det foreslås ikke endringer i dette.

Etter gjeldende rett skal en pensjonskasses vedtekter godkjennes av Kredittilsynet. I lovforslaget foreslås det i stedet konsesjonsplikt for pensjonskasser. Videre foreslås det at vedtektene innholdsmessig begrenses til institusjonelle forhold.

Forsikringsavtalerettslige forhold skal etter lovforslaget følge av regelverket for pensjonsordningen, og fastsettes ved avtale mellom pensjonskassen og arbeidsgiveren (foretaket eller kommunen).

Etter lovforslaget skal pensjonskassen ha en minste grunnkapital på minimum 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Pensjonskassene foreslås også underlagt kapitaldekningsregelverket og solvensmarginregelverket. Det foreslås en bestemmelse som presiserer at minstekravene til grunnkapital, solvensmarginkapital og ansvarlig kapital skal være oppfylt til enhver tid, og at arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon med pensjonsordning i pensjonskassen kan skyte inn kapital i pensjonskassen for å sikre soliditeten.

Lovforslaget inneholder også krav til antall styremedlemmer og styresammensetning. Det foreslås at styret skal bestå av minst tre styremedlemmer, og minst fem dersom forvaltningskapitalen er 100 mill. kroner eller mer. Minst ett medlem skal være eksternt, det vil si uten tilknytning til pensjonskassen, arbeidsgiver, foretak eller forening eller annen institusjon som har pensjonsordning i pensjonskassen. I tillegg følger det av lovforslaget at medlemmene i

pensjonsordningen skal være representert i styret. Departementet foreslår videre at daglig leder skal utpekes av styret, samt at daglig leder ikke kan være medlem i styret. Nytt i forhold til gjeldende rett er at det foreslås innført krav om at revisor og ansvarshavende aktuar skal møte samtidig i minst to styremøter i året. For øvrig er det foreslått enkelte bestemmelser som definerer styrets nærmere arbeidsoppgaver, som for eksempel plikt til å sørge for forsvarlig organisering av virksomheten.

I tråd med pensjonskassedirektivet artikkel 8 foreslås det å lovfeste at pensjonskassens virksomhet og økonomiske forhold skal holdes rettslig atskilt fra virksomheten til arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon som har pensjonsordning i pensjonskassen.

I henhold til pensjonskassedirektivet artikkel 11 skal medlemmene få visse opplysninger enten på anmodning eller på årlig basis. Lovforslaget inneholder en bestemmelse om informasjonsplikt med sikte på å gjennomføre disse informasjonskravene.

Det foreslås at pensjonskasser skal være underlagt de samme reglene om pristariffer, kapitalforvaltning, avsetningskrav, kontoutskrift, krav om ansvarshavende aktuar og om flytting av pensjonsforsikringskontrakter som livsforsikringselskaper. For øvrig er forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser om forbud mot annen virksomhet, eierandeler og innflytelse i andre selskaper, kapitalforvaltning, forsikringsvilkår og gjenforsikring foreslått gjort tilsvarende gjeldende for pensjonskasser.

Departementet foreslår i proposisjonen også endringer i innskuddspensjonsloven som åpner for at det i pensjonsordninger etter loven kan fastsettes at arbeidstaker skal betale innskudd. Dette må i tilfelle fastsettes i ordningens regelverk og gjelde for alle medlemmene i ordningen. Etter gjeldende regler er det adgang til slikt arbeidstakerbidrag i pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon, men ikke i pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven. Det foreslås om lag tilsvarende bestemmelser i innskuddspensjonsloven som i foretakspensjonsloven.

1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, frå Høgre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, frå Framstegspartiet, Gjermund Hagesæter, leiaren Siv Jensen og Per Erik Monsen, frå Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, frå Kristeleg Folkeparti, Ingebrigt S. Sør-

fonn og Bjørg Tørresdal, frå Senterpartiet, Morten Lund, frå Venstre, May Britt Vihovde, og frå Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at Regjeringa sine vurderingar og forslag er nærare omtala nedanfor i denne innstillinga og i Ot.prp. nr. 68 (2004-2005) om A. Om lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) B. Om lov om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover.

Komiteen viser elles til at det generelt berre er samandrag av Regjeringa sine vurderingar og forslag som er referert nedanfor under dei enkelte punkta. Bakgrunnen for lovforslaget, gjeldande norsk rett, EØS-rett under dette nærare om dei enkelte direktiva, høyringsnotat, høyringsfråsegner mm. knytt til dei enkelte vurderingane og forslaga, er gjort nærare greie for i nemnde odelstingsproposisjon. Komiteen viser elles til sine merknader nedanfor under dei enkelte punkta.

2. VIDERE FREMSTILLING

2.1 Samandrag

Banklovkommissjonen har i NOU 2004:24 Del I foreslått nye regler for pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak (pensjonsforetak).

Banklovkommissjonen har foreslått regler for pensjonskasser i lovutkastet kapittel 7 del A, og for innskuddspensjonsforetak i utkastet kapittel 7 del B. I det følgende behandles først utkast til regler for pensjonskasser i kapittel 3 nedenfor og deretter utkast til regler for innskuddspensjonsforetak i kapittel 4 nedenfor.

I NOU 2004:24 Del II har Banklovkommissjonen foreslått en rent teknisk revisjon av forsikringsvirksomhetsloven. Dette behandles nedenfor i kapittel 5.

I den grad Banklovkommissjonens vurderinger og forslag til regler for pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak ikke er særskilt behandlet i proposisjonen, slutter departementet seg til Banklovkommissjonens forslag. Det samme gjelder i forhold til Banklovkommissjonens forslag til teknisk revisjon av forsikringsvirksomhetsloven og omtalen i proposisjonens kapittel 6.

Et forslag til endring i innskuddspensjonsloven som åpner for at arbeidstaker kan betale innskudd til ordningen, dersom det fastsettes i regelverket, behandles nedenfor i kapittel 7.

2.2 Merknader frå komiteen

Komiteen viser til at departementet i proposisjonen kapittel 3 sluttar seg til Banklovkommissjonen sitt forslag i den grad Banklovkommissjonen sine vurderingar og forslag til reglar for pensjonskasser og

innskottspensjonsforetak ikkje er særskilt handsama i proposisjonen. Det same gjeld i høve til Banklovkommissjonen sitt forslag til teknisk revisjon av forsikringsvirksomhetsloven og omtalen i proposisjonen kapittel 6.

Med grunngjeving i dette, sluttar komiteen seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova:

- kapittel 1
- kapittel 2 med unntak av § 2-1 første og sjette ledd, som vert handsama nedanfor under punkt 5
- kapittel 3 med unntak av §§ 3-4 første ledd, 3-6 første ledd, 3-7 første ledd og 3-8 første ledd, som vert handsama nedanfor under punkt 5
- kapittel 4, 5 og 6 med unntak av § 6-3
- kapittel 7 med unntak av §§ 7-1, 7-2, 7-3 første og fjerde ledd, 7-4 tredje ledd, 7-5 første ledd, 7-6 første og fjerde ledd, 7-7 første ledd, 7-8, 7-10, 7-11 og 7-12, som vert handsama nedanfor under punkt 3
- kapittel 9 til 16 med unntak av §§ 9-2 annet ledd og 11-1 tredje ledd, som vert handsama nedanfor under punkt 5

Komiteen viser til at desse forslaga ikkje er nærare omtala i proposisjonen, med visse unntak for kapittel 9 i proposisjonen, merknader til dei enkelte avgjerder, eller nedanfor i innstillinga. Komiteen viser til at dette i hovudsak handlar om vidareføring av gjeldande rett og tekniske justeringar.

Komiteen viser elles til sine merknader nedanfor under det enkelte punkt når det gjeld andre forslag i Regjeringa sitt lovutkast.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Senterpartiet, sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 6-3.

Medlemene i komiteen frå Framstegspartiet og Senterpartiet viser til desse medlemane sine merknader under punkt 3.7.2 med omsyn til forsikringslova § 6-3.

3. PENSJONSKASSER

3.1 Reglenes plassering

3.1.1 Samandrag

Pensjonskasser er i dag regulert av bestemmelser i forskrift 19. februar 1993 nr. 117 om forsikringsvirksomhetslovens anvendelse på pensjonskasser og pensjonsfond (pensjonskasseforskriften/forskriften).

Departementet foreslår at det gis lovregler for pensjonskasser.

Når det gjelder spørsmålet om den nærmere plasseringen av lovreglene, legger departementet til

grunn at valget står mellom å plassere reglene i eksisterende forsikringsvirksomhetslov, eller å foreslå en egen lov for pensjonskasser (og innskuddspensjonsforetak, jf. kapittel 5 nedenfor). Høringsinstansene har hatt forskjellige syn på om reglene skal tas inn i forsikringsvirksomhetsloven. Slik departementet forstår høringsinstansene har denne uenigheten sammenheng med hvilke virksomhetsregler som skal gjelde for pensjonskasser. Spørsmålet om hvilke virksomhetsregler pensjonskassene skal underlegges, behandles nærmere nedenfor i punkt 3.8. Det konkluderes der med at virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 8a om livsforsikringsvirksomhet (lovforslaget kapittel 9) bør gjelde tilsvarende for pensjonskasser. I tråd med dette foreslår departementet at også de øvrige reglene for pensjonskasser plasseres i forsikringsvirksomhetsloven. Dette vil bidra til at regler for virksomhet knyttet til kollektiv livs- og pensjonsforsikring samles i én lov (forslaget til ny forsikringslov).

3.1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til plassering av reglane.

3.2 Virkeområde/anvendelsesområde

3.2.1 Samandrag

Departementet mener at det bør lovfestes at pensjonskasser skal være selveiende institusjoner. Dette vil være en videreføring av gjeldende rett. Krav om en slik institusjonsform vil kunne innebære en hensiktsmessig avgrensning mot livselskaper med én eller et fåtall eiere, såkalte "livcaptives". Det vises i denne forbindelse til Banklovkommissjonens omtale og vurdering i NOU 2004:24 Del I avsnitt 9.2 (inntatt i punkt 4.2.2 i proposisjonen), som departementet slutter seg til.

En pensjonskasse er en finansinstitusjon. Departementet antar at det ikke vil være nødvendig å presisere i lovutkastet at pensjonskasser er finansinstitusjoner, jf. utkastet § 7-1 første ledd. Det vises til omtalen av forholdet mellom definisjonen av finansinstitusjon og pensjonskasser i avsnittet om gjeldende rett i proposisjonens punkt 4.2.1.

En slik presisering for pensjonskasser ville også kunne skape uklarhet rundt finansieringsvirksomhetslovens rekkevidde i forhold til forsikringsselskaper.

Pensjonskassedirektivet åpner for at mindre pensjonskasser kan unntas fra direktivets bestemmelser, jf. omtale under punkt 4.2.1 i proposisjonen. Departementet er kommet til at en ikke vil foreslå regler som åpner for unntak fra lovreglene for slike mindre pensjonskasser. Det fremgår av Pensjonskassedirektivets fortale, jf. punkt 15, at denne adgangen er begrunnet ut fra at det vil lette tilsynet i noen medlems-

stater. Hensynet til medlemmene og til sikring av deres rettigheter tilsier at også mindre pensjonskasser er underlagt et betryggende og hensiktsmessig regelverk. Departementet foreslår således at alle pensjonskasser, uavhengig av størrelse, skal omfattes av lovforslagets § 7-1 første ledd.

Departementet viser for øvrig til lovforslagets § 7-10, hvor det foreslås at pensjonskasser underlegges det samme regelverket som livsforsikringsselskaper. Det vises til at virksomhetsreglene for livsforsikring i hovedsak knytter seg til selskapenes virksomhet med kollektiv forsikring (pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven), som er den virksomhet pensjonskassene etter lovforslaget kan drive. Lovforslagets § 7-10 om virksomhetsregler for pensjonskasser er nærmere omtalt nedenfor under punkt 3.6.

3.2.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-1 første ledd.

3.3 Virksomhet

3.3.1 Samandrag

Departementet mener at en pensjonskasses virksomhet skal være begrenset til virksomhet knyttet til kollektiv pensjonsordning. Dette vil innebære en videreføring av gjeldende rett, samt være i samsvar med Pensjonskassedirektivet. Departementet mener videre at hovedregel og utgangspunkt fortsatt skal være at pensjonskassens virksomhet er knyttet til én arbeidsgiver, dvs. ett foretak eller én kommune, jf. lovforslaget § 7-1 første ledd.

Departementet legger også frem forslag til § 7-1 annet ledd, om hva som omfattes av begrepet "kollektive pensjonsordninger".

Departementet fremmer videre forslag til § 7-1 tredje ledd. Bestemmelsen angir en eksemplifisering av hva som vil kunne regnes som "tilknyttet virksomhet", jf. lovforslaget § 7-1 første ledd. Banklovkommissjonen har i sin utredning vist til at bestemmelsen ikke er uttømmende, jf. "også" i utkastet § 7-1 tredje ledd. Spørsmålet om hvilken type virksomhet som kan drives av den enkelte pensjonskasse i medhold av lovforslaget § 7-1 første jf. tredje ledd, vil måtte avgjøres i forbindelse med konsesjonsbehandlingen. Det vises i denne forbindelse til Banklovkommissjonens uttalelser vedrørende dette i NOU 2001:24 Del I s. 121.

Når det gjelder spørsmålet om adgangen til å tilby ulike typer tilleggsdekninger, slutter departementet seg til Kredittilsynets høringsuttalelse som er siteret i proposisjonens punkt 4.3.3. I forhold til fortsettelsesforsikringer forstår departementet Kredittilsynets merknad dit hen at en adgang for pensjonskassene til å tilby slike dekninger vil innebære en endring

i forhold til gjeldende rett. Departementet vil i den forbindelse vise til at spørsmålet om den enkelte pensjonskasse skal kunne tilby slike deknninger vil være et spørsmål som må vurderes i forbindelse med konsesjonsbehandlingen. Det samme gjelder i forhold til dekningen gruppelivsforsikringer, jf. Kredittilsynets merknader vedrørende denne dekningen.

Vedrørende lovutkastets forhold til forsikringsavtaleloven § 19-7 legger departementet til grunn at pensjonskasser, på samme måte som livsforsikringselskaper, vil ha plikt til å tilby fortsettelsesforsikringer for personer som avslutter gruppelivsforsikring i den grad de har konsesjon til å utøve slik virksomhet.

3.3.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-1 andre og tredje ledd.

3.4 Pensjonskasse for flere foretak/ arbeidsgivere

3.4.1 Samandrag

For skattefaviserte ordninger er adgangen for flere forskjellige foretak til å delta i samme pensjonsordning regulert i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. For kommunale pensjonsordninger er den tilsvarende adgangen for flere arbeidsgivere til å ha felles pensjonsordning regulert i forsikringsvirksomhetsloven § 8b-2.

Departementet mener at foretak i konsern, i den grad de har adgang til å ha felles pensjonsordning, fortsatt bør ha adgang til å ha slik felles pensjonsordning i pensjonskasse. Departementet foreslår imidlertid en omformulering av Banklovkomisjonens utkast § 7-2 første ledd, for å få frem at det er i den utstrekning foretak, kommuner og andre arbeidsgivere etter øvrig lovgivning er gitt anledning til å etablere felles pensjonsordning, de kan ha slik felles pensjonsordning i en pensjonskasse. Det vises til lovforslaget § 7-2 første ledd. Departementet foreslår ikke endringer i gjeldende regler om hvem som kan etablere slike felles skattefaviserte pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven.

Departementet foreslår heller ikke endringer i adgangen et foretak har til å opprette såkalte parallelle og kombinerte pensjonsordninger i medhold av foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Det er ikke opprettet pensjonskasser med slike kombinerte eller parallelle ordninger under gjeldende rett. Kombinerte og parallelle pensjonsordninger som omfattes av foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, antas etter gjeldende rett å kunne etableres i pensjonskasse, jf. henholdsvis foretakspensjonsloven § 2-2 annet ledd og innskuddspensjonsloven § 2-2 første ledd. En slik adgang følger også av det foreliggende lovforslaget.

Foretak som velger å opprette en supplerende pensjonsordning som ikke omfattes av skatteloven, for eksempel for å sikre de ansatte eller grupper av ansatte høyere ytelser enn det som følger av pensjonslovene, har hittil måttet opprette egne kasser (suppleringskasser) for slike ordninger. I det foreliggende lovforslaget foreslås det imidlertid å videreføre Banklovkomisjonens forslag om at slike ordninger kan omfattes av samme pensjonskasse som arbeidsgiveren har opprettet for en skattefavisert pensjonsordning. Dette innebærer altså at slike supplerende ordninger (som ikke er skattefaviserte) ikke må opprettes i egen pensjonskasse.

Man kan også tenke seg at flere uavhengige foretak ønsker å ha sine enkelte pensjonsordninger i samme pensjonskasse. Gjeldende rett åpner ikke for at det kan opprettes en slik pensjonskasse, og det foreslås heller ingen adgang til dette i departementets lovforslag. Denne problemstillingen drøftes for øvrig nærmere nedenfor under punkt 3.5.1. Her vises det blant annet til at en gruppe av foretak vil kunne etablere et livselskap med begrenset konsesjon i henhold til reglene for såkalte captives, jf. gjeldende forsikringsvirksomhetslov § 13-8. Det vises for øvrig til denne drøftelsen i punkt 3.5.1 nedenfor.

Banklovkomisjonens forslag om å åpne for interkommunale pensjonskasser, jf. utkastet § 7-2 annet ledd, har fått bred støtte i høringsrunden. Departementet viser til at interkommunale pensjonskasser også er omtalt av Stortingets finanskomité i Innst. O. nr. 44 (2003-2004) på s. 10:

"Komiteen viser til brev fra departementet av 27. november 2003 hvor det opplyses at Banklovkomisjonen har påbegynt et arbeid med å utrede regelverket omkring pensjonskasser. Departementet opplyser videre at de vil be Kommisjonen om å utrede spørsmålet vedrørende etablering av interkommunale pensjonskasser. Komiteen er tilfreds med at Kommisjonen skal utrede spørsmålet og ber om at utredningen gis prioritet."

Komiteens uttalelse ble avgitt i forbindelse med Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 11 (2003-2004). I denne proposisjonen la Regjeringen frem forslag til regler om kommunale pensjonsordninger, herunder om fellesordning for premieberegning. Reglene ble vedtatt av Stortinget høsten 2003 og tatt inn i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 8b.

Departementet mener at det bør være adgang for flere kommuner med kommunal pensjonsordning til å ha ordningen i en felles pensjonskasse - en såkalt interkommunal pensjonskasse. En adgang til å opprette interkommunale pensjonskasser som forvalter flere pensjonsordninger for forskjellige kommuner vil gjøre det mulig for kommuner å etablere fellesordninger for premieberegning i tråd med reglene i kapittel 8b i forsikringsvirksomhetsloven (lovforsla-

get kapittel 10) om kommunale pensjonsordninger. En fellesordning for premieberegning består i henhold til § 8b-6 (lovforslaget § 10-6) av flere selvstendige pensjonsordninger, jf. "flere pensjonsordninger" i gjeldende § 8b-6 første ledd første punktum. Etter departementets syn vil det derfor være mer hensiktsmessig at en interkommunal pensjonskasse kan bestå av flere pensjonsordninger. Banklovkommissjonen har foreslått at den interkommunale pensjonskassen skal bestå av én felles pensjonsordning for to eller flere kommuner, tilsvarende en konsernpensjonsordning i henhold til foretaks- og innskuddspensjonslovene, jf. proposisjonens punkt 4.4.2. Videre har Banklovkommissjonen foreslått at en slik felles pensjonsordning skal regnes som en "fellesordning" i henhold til forsikringsvirksomhetslovens regler om kommunale pensjonsordninger. Som det fremgår av omtalen ovenfor, har departementet imidlertid foreslått at en interkommunal pensjonskasse skal bestå av flere pensjonsordninger. Etter departementets vurdering vil dette forslaget i realiteten ikke fravike vesentlig fra kommisjonens forslag om en felles pensjonsordning etter mønster av konsernpensjonsordningsreglene i pensjonslovene. Et krav om at den enkelte kommune skal ha en egen pensjonsordning i den interkommunale pensjonskassen, vil etter departementets syn klargjøre forholdet til premieutjevningsreglene i lovforslaget kapittel 10 (eksisterende forsikringsvirksomhetslov kapittel 8b). Det vises til at de separate pensjonsordningene som inngår i en interkommunal pensjonskasse vil kunne opprette fellesordning i henhold til lovforslaget § 10-6 (eksisterende forsikringsvirksomhetslov § 8b-6), og på denne måten oppfylle kravet til en fellesordning for premieberegning i § 8b-6 (lovforslaget § 10-6) selv om de velger å ha sine pensjonsordninger i pensjonskasse. Departementet foreslår derfor ikke å videreføre Banklovkommissjonens utkast til endring i § 8b-2 annet ledd (utkastet § 10-2 annet ledd), som forutsetter at interkommunal pensjonskasse består av én pensjonsordning for to eller flere kommuner, tilsvarende konsernpensjonsordninger. For øvrig vises det til lovforslaget § 7-2 annet ledd, og de endringer departementet har foreslått i forhold til Banklovkommissjonens utkast.

Det foreligger ikke noen tilsvarende adgang til å ha fellesordning for premieberegning i privat sektor. Banklovkommissjonen har i NOU 2003:28 foreslått regler om fellesordning for premieberegning for private ytelsesbaserte pensjonsordninger (etter samme opplegg som Stortinget har vedtatt for kommunal sektor). Denne utredningen har vært på høring og er for tiden til behandling i departementet. Banklovkommissjonens utkast til § 7-2 tredje ledd, som bygger på det nevnte forslaget om fellesordning for premieutjevning i NOU 2003:28, er ikke blitt gjennom-

ført, og blir derfor ikke fulgt opp i departementets lovforslag.

Departementet foreslår heller ikke å videreføre Banklovkommissjonens utkast § 7-2 fjerde ledd, om at foretakspensjonsloven og innskuddspensjonslovens regler for konsernpensjonsordninger får tilsvarende anvendelse med mindre noe annet følger av reglene for kommunale ordninger eller regler om premieutjevning i privat sektor. Departementet viser til at det i lovforslaget her i proposisjonen er åpnet for at foretak som etter øvrig lovgivning har adgang til å etablere felles pensjonsordning, kan ha denne i pensjonskasse. Pensjonslovene og lovforslaget kapittel 10 (gjeldende forsikringsvirksomhetslov kapittel 8b) vil som i gjeldende rett regulere den felles pensjonsordningen, og det er således ikke nødvendig med en henvisning til disse reglene i forslaget til regler for pensjonskasser.

Når det gjelder den foreslåtte adgangen for flere kommuner til å ha sine pensjonsordninger i den samme pensjonskassen, jf. lovforslaget § 7-2 annet ledd, legges det opp til at det kan fastsettes nærmere regler om forholdet mellom disse pensjonsordningene i forskrift. Det vises til lovforslaget § 7-2 tredje ledd.

3.4.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-2. Komiteen viser til merknader og forslag under punkt 3.5.2 når det gjeld høve for private føretak å ha sine pensjonsordningar i same pensjonskasse.

3.5 Avtalebasert pensjonssamarbeid

3.5.1 Samandrag

Avtalebasert pensjonssamarbeid brukes som en samlebetegnelse for 1) felles pensjonsordning for flere foretak, og 2) tverrgående pensjonsordninger der hvor man etter organisasjonstilknytning eller yrke er medlem på tvers av foretakene, og således ikke omfatter alle ansatte i et foretak. Disse spørsmålene er strengt tatt ikke direkte relatert til virksomhetsregler for pensjonskasser, men til hvilke regler som skal gjelde for pensjonsordninger. En eventuell adgang til å opprette slike ordninger vil imidlertid kunne få innvirkning på hvilke pensjonsordninger som kan etableres i en og samme pensjonskasse.

Et tredje spørsmål, som har sammenheng med virksomhetsregler for pensjonskasser, er spørsmålet om hvorvidt det skal være adgang til å ha flere pensjonsordninger (knyttet til ulike foretak) i en pensjonskasse. En slik adgang er som det fremgår av lovforslaget og punkt 3.4.1 ovenfor foreslått for såkalte interkommunale pensjonskasser. Dette forslaget er begrunnet med at kommunale pensjonsordninger på denne måten kan etableres i pensjonskasser og samtidig omfattes av reglene for fellesordning for pre-

mieberegning i henhold til kapittel 8b i forsikringsvirksomhetsloven (lovforslaget kapittel 10). En adgang for private pensjonskasser til å omfatte flere pensjonsordninger vil imidlertid ikke oppfylle et tilsvarende formål, da det ikke er åpnet for fellesordning for premieberegning for private pensjonsordninger. En privat pensjonskasse som omfatter flere pensjonsordninger, vil også grense tett opp mot såkalte livcaptives, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 13-8 (lovforslaget § 15-8). Et såkalt captive er et forsikringsselskap med konsesjon til å drive virksomhet for en nærmere angitt krets av forsikringstakere. Dette taler etter departementets vurdering for at det ikke nå gis adgang til å opprette pensjonskasser som driver virksomhet knyttet til flere pensjonsordninger for forskjellige uavhengige foretak. Departementet viser også til at heller ikke Banklovkommisjonen har foreslått regler som gir en slik adgang.

Når det gjelder spørsmålet om flere uavhengige foretak skal kunne opprette felles pensjonsordning, viser departementet til at dette har vært vurdert tidligere - i forbindelse med arbeidet med foretakspensjonsloven. I Ot.prp. nr. 47 (1998-1999) kapittel 14 ble det fremmet forslag om at en adgang for flere foretak til å ha felles skattefavisert pensjonsordning bare skulle gjelde for foretak med en viss tilknytning til hverandre (konsern og foretak med tilsvarende nær tilknytning). Dette forslaget sluttet som kjent Stortinget seg til, og regler om dette finnes nå i foretakspensjonsloven kapittel 12. Tilsvarende regler finnes i innskuddspensjonsloven kapittel 10. I forarbeidene til foretakspensjonsloven (Ot.prp. nr. 47 (1998-1999)) ble det blant annet vist til at foretak uten annen tilknytning enn at de for eksempel drev innen samme bransje, vil "være langt mindre ensartet enn de foretak som inngår i et konsern, og de vil heller ikke ha noen felles styringsorganer som kan fatte beslutninger som vil gjelde for hele sammenslutningen og pensjonsordningen. Denne typen ordninger vil også normalt være langt mindre stabile over tid. Kontinuitet har i seg selv egenverdi når ordningen skal forvalte midler som først kommer til utbetaling på et sent stadium i livet."

I tråd med det som er uttalt i foretakspensjonslovens forarbeider, vil departementet peke på at én felles pensjonsordning for flere foretak, uavhengig av om denne er skattefavisert eller ikke, kan føre til at det enkelte foretak mister innflytelse over pensjonsordningen. For foretak som sliter økonomisk kan slik manglende innflytelse være uheldig i tilfeller hvor pensjonsutgiftene i den felles pensjonsordningen øker. Etter departementets vurdering tilsier disse forhold at man ikke fraviker gjeldende retts hovedregel om at en pensjonsordning må være knyttet til ett enkelt foretak. Departementet foreslår således ikke nå

regler som åpner for at det kan opprettes en felles pensjonsordning for flere foretak.

I St.meld. nr. 12 (2004-2005) om pensjonsreform (Pensjonsmeldingen) er det skissert alternative modeller for obligatoriske supplerende pensjonsordninger. Både spørsmålet om det bør gis adgang til at uavhengige foretak som har hver sin pensjonsordning går sammen om å opprette en felles pensjonskasse, og spørsmålet om det bør gis adgang til at flere uavhengige foretak går sammen om å opprette én felles pensjonsordning, vil, etter departementets syn, kunne vurderes i forbindelse med, eller i forlengelsen av, oppfølgingen av Pensjonsmeldingen med hensyn til behandlingen av spørsmålet om obligatoriske supplerende pensjonsordninger.

Både en modell med flere uavhengige pensjonsordninger i én kasse og en modell med én pensjonsordning for flere uavhengige foretak reiser mange spørsmål som vil kreve nærmere utredning. En modell med én pensjonsordning for flere uavhengige foretak reiser bl.a. kompliserte spørsmål i forhold til foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven.

En adgang til å opprette såkalte tverrgående pensjonsordninger for en bestemt gruppe arbeidstakere eller særskilte yrkesgrupper ansatt hos ulike arbeidsgivere, ville, dersom ordningen skulle være skattefavisert, nødvendiggjøre endringer av viktige regler i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Slike pensjonsordninger ville generelt innebære ulik behandling av ansatte i samme foretak (for eksempel ulik behandling av ulike yrkesgruppe i samme foretak eller ulikhet innen foretaket avhengig av organisasjonstilknytning), og vil dermed være grunnleggende i strid med to grunnpillarer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, nemlig forholdsmessighetsprinsippet og pensjonslovenes krav om at ordningen skal omfatte alle ansatte i foretaket.

Videre viser departementet til at foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven regulerer vilkår for at pensjonsordninger skal gis en skattemessig gunstig behandling. Ut i fra dette er det etter departementets vurdering rimelig at lovverket stiller krav som sikrer at kun pensjonsordninger med ønsket sosial og solidarisk profil gis en gunstig skattemessig behandling. Nettopp det forhold at kun enkelte grupper av ansatte omfattes av en tverrgående pensjonsordning, samt at en slik forskjellsbehandling vil skattefaviseres, er etter departementets vurdering uheldig.

Departementet finner grunn til å peke på at også dette spørsmålet ble vurdert i forarbeidene til foretakspensjonsloven, jf. Ot.prp. nr. 47 (1998-1999) punkt 14.2.1:

"Departementet ser det som vesentlig at skattefavisert foretakspensjon omfatter samtlige av de ansatte innenfor samme foretak. Sentrale prinsipper

som ligger til grunn for skattefavorisering som eksempelvis forholdsmessighetsprinsippet, bygger på dette. Det bør etter departementets syn ikke tillates opprettede ordninger hvor det gis inntektsfradrag til ordninger som kun tilgodeser enkelte grupperinger innenfor foretaket eller konsernet. På samme måte som utvalget mener departementet at regelverket bør utformes og styres av de hensyn som gjør seg gjeldende for de ansatte som gruppe, og at de ansatte må gis like pensjonsrettigheter. Etter departementets syn vil ikke disse hensynene kunne ivaretas innenfor ordninger med medlemskap basert på samme type utdanning eller stillingstype. Lovforslaget omfatter derfor ikke denne typen ordninger."

Finanskomiteen sluttet seg til Regjeringens lovforslag, jf. Innst. O. nr. 50 (1999-2000).

Departementet mener at det ovenstående klart taler imot at det foreslås regler som åpner for tverrgående pensjonsordninger. Departementet vil derfor ikke foreslå regler som åpner for dette.

3.5.2 Merknader frå komiteen

Komiteen viser til at Regjeringa i St.meld. nr. 12 (2004-2005) går inn for at det vert etablert ein obligatorisk, supplerande pensjonsordning på toppen av folketrygda. Ei slik ordning vil føre til at svært mange, i hovudsak små og mellomstore føretak, må opprette ei slik ordning. Rammevilkåra må då ligge til rette for at pensjonsmidlane kan forvaltast på ein sikker måte, med lågast moglege kostnader.

Komiteen fremjar difor følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa snarast fremje lovforslag om felles pensjonskasse for fleire private verksemder, utan fellesordning for premieutrekning, etter mønster av ein interkommunal pensjonskasse."

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre, viser til at felles pensjonskasse for fleire føretak vil vere eit viktig forslag for å få kostnadane ned.

For å avgrense kostnadane ved å opprette tenestepensjonsordningar for mindre og mellomstore føretak, gikk difor òg eit mindretal i Banklovkommissjonen inn for at ei gruppe føretak kan gå saman om å opprette ei felles pensjonskasse. Mindretalet, medlemene frå Norsk Pensjonskasse Forening, NHO og LO skriv i merknad under kapittel 8.2.3 i NOU 2004:24 Pensjonskasselovgivning. Konsolidert forsikringslov, at:

"Disse medlemmene viser også til at driftskostnadene i pensjonskasser ligger om lag på det halve av kostnadene i livsforsikring."

og vidare:

"Banklovkommissjonen har ovenfor i dette avsnittet ikke funnet at etablering av felles pensjonskas-

se medfører særskilte reguleringsmessige problemer."

Fleirtalet vil òg peike på at ei rekke høyringsinstansar støtta forslaget i høyringsrunda.

Fleirtalet vil understreke at veggen om eit livsselskap har ein høgare etableringsterskel for mange små og mellomstore føretak, enn å opprette ei felles pensjonskasse. Felles pensjonskasse for fleire føretak vil kunne redusere administrasjonskostnadane ved ei tenestepensjonsordning for slike små og mellomstore føretak vesentleg.

Fleirtalet viser til at departementet i brev til komiteen ved saksordførar 27. april 2005 skriv følgjande:

"Spørsmålet om felles pensjonskasse for ulike pensjonsordningar for fleire private føretak, har vore vurdert i proposisjonen sitt avsnitt 4.5.4. Her vert det pekt på at ein slik felles pensjonskasse vil likne svært mykje på såkalla "livcaptives", som er små livsforsikringsselskap med ein avgrensa krets av kundar."

Fleirtalet vil peike på at reglane om captives gir lite rettleiing då det ikkje er klart definerte reglar for eit captive. Når ein no foreslår regelverk for pensjonskasser, og opnar for å nytte pensjonskasseregulering for interkommunale pensjonskasser, vil det vere naturleg at ein òg la til grunn det same for pensjonskasser for fleire føretak. Fleirtalet vil difor fremje forslag om eit generelt høve til å opprette felles pensjonskasse for fleire private føretak, utan felles premieberekning.

Medlemene i komiteen frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre viser til at eit mindretal i Banklovkommissjonen, medlemene frå Norsk Pensjonskasse Forening, NHO og LO, gjekk i NOU 2004:24 Pensjonskasselovgivning. Konsolidert forsikringslov pkt. 8.2.3 inn for at ei gruppe føretak skal kunne gå saman om å opprette ei felles pensjonsordning i ein pensjonskasse:

"Et mindretall, medlemmene Gjelsvik, Gjønnnes og Skomsvold, mener at lovutkastet bør åpne for en generell adgang for at to eller flere foretak kan avtale å ha felles pensjonsordning i en pensjonskasse."

Mindretalet peikte i denne samanhang mellom anna på at "driftskostnadene i pensjonskasser ligger om lag på det halve av kostnadene i livsforsikring". Det same mindretalet uttalte òg:

"Banklovkommissjonen har ovenfor i dette avsnittet ikke funnet at etablering av felles pensjonskasse medfører særskilte reguleringsmessige problemer. I lovforslaget legges det således til grunn at det blir anledning til å opprette felles pensjonskasse for føretak som inngår i samme konsern (det er også mulig etter gjeldende lovgivning) eller gruppe basert på gjensidig eierforhold."

Banklovkommisjonen har i NOU 2004:24 pkt. 8.1 gjort greie for fleire ulike typar teoretisk moglege former for pensjonssamarbeid. Eit viktig skilje som er trekt opp er om føretaka som samarbeider er i same konsern eller ikkje. Eit anna viktig skilje er om dei ulike føretaka skal ha felles pensjonsordning, som då naturlegvis må vere i same livselskap eller pensjonskasse, eller skal ha kvar sin ordning i same livselskap eller pensjonskasse. Banklovkommisjonen har i pkt. 8.2.1 vist til at:

"Norsk pensjonslovgivning bygger på prinsippet om arbeidsgiverorganiserte pensjonsordningar. Utgangspunktet har vært og er prinsippet om ett foretak - én pensjonsordning, og hovedregelen blir følgelig at flere foretak/arbeidsgivere ikke kan opprette felles pensjonsordning."

Fleirtalet i Banklovkommisjonen har i pkt. 8.2.3 og vist til at:

"spørsmålet om det skal innføres en adgang til et slikt avtalebasert pensjonssamarbeid mellom foretak i privat sektor, er et spørsmål som ikke bare angår lovgivningen om pensjonskasser (...) Det vil i tilfelle knytte seg en del spørsmål til hvordan slike endringer best kan utformes og innpasses i de to pensjonslovene."

Det mindretallet i Banklovkommisjonen har teke til orde for i merknaden i pkt. 8.2.3, som det er sitert frå ovanfor, er difor, slik desse medlemene les det, ei vesentleg omlegging av eit hovudprinsipp som ligg til grunn i føretakspensjonslova og innskotspensjonslova om at ei pensjonsordning skal vere knytt til eitt føretak, eventuelt fleire føretak innan same konsern.

Eit anna spørsmål som er reist i samband med lovforslaget er om ei einskild pensjonskasse skal kunne administrere fleire pensjonsordningar for fleire uavhengige føretak. Hovudproblemstillinga i så måte er kvar ein skal trekke skiljet mellom eit livsforsikringsselskap og ein pensjonskasse. Spørsmålet har òg samanheng med framlegget om at fleire kommunar skal ha tilgang til å etablere såkalla interkommunal pensjonskasse.

I brev til komiteen ved saksordførar 27. april 2005 skriv departementet mellom anna følgjande:

"Spørsmålet om felles pensjonskasse for ulike pensjonsordningar for fleire private føretak, har vore vurdert i proposisjonen sitt avsnitt 4.5.4. Her vert det pekt på at ein slik felles pensjonskasse vil likne svært mykje på såkalla "livcaptives", som er små livsforsikringsselskap med ein avgrensa krets av kundar. I tillegg vert det lagt avgjørande vekt på at det innanfor private kollektive pensjonsordningar ikkje er høve til å opprette fellesordning for premieberekning, slik det er innanfor kommunale pensjonsordningar. Dei same omsyn gjer seg difor ikkje gjeldande overfor private føretak, som overfor kommunar. Vidare vil det vere enklare å opprette slike felles pensjonskasser for

kommunar enn for private føretak. Blant anna vil kommunale pensjonsordningar, som følgje av krava i Hovudtariffavtala, vere standardiserte. Dette er ikkje tilfelle i privat sektor. Av kommunelova § 55 nr. 2 følgjer det vidare at kommunar ikkje kan takast under konkurshandsaming. Dette er forhold som vil bidra til å gjere reguleringa av forholdet mellom den ein-skilde arbeidsgivar (kommune) i den felles pensjonskassen enklare enn med private føretak som deltakarar i den felles pensjonskassen."

Desse medlemene vil i samband med dette peike på at eit "livcaptive" er eit livsforsikringsselskap som fell inn under nojeldande forsikringsvirksomhetslov § 13-8 første ledd:

"... forsikringsselskaper som ifølge sine vedtekter bare kan overta direkte forsikring for en nærmere krets av forsikringstakere ..."

Det er i § 13-8 fastsett at forsikringsvirksomhetsloven § 3-5 om konsernforhold og § 5-1 første ledd om styre ikkje gjeld. Regelverket for livsforsikringsselskap gjeld òg for eit "livcaptive", men det er tilgang til å gjere unntak frå "andre av lovens bestemmelser" med heimel i § 13-8 første ledd.

Desse medlemene vil òg peike på at skilnaden mellom regelverket for ein pensjonskasse og regelverket for eit livselskap for ein stor del nettopp skal ta omsyn til skilnaden som ligg i at medan ein pensjonskasse bare skal administrere pensjonsordning for eit føretak (eller fleire føretak innan same konsern), så skal eit livselskap administrere mange ulike pensjonsordningar for fleire uavhengige føretak.

Desse medlemene kan slutte seg til ei oppmoding om at det vert utreda moglegheit for felles pensjonskasse for fleire private verksemdar, utan fellesordning for premieutrekning, etter mønster av ein interkommunal pensjonskasse, men finn likevel grunn til å peike på at eit eventuelt framlegg om regler som gjer pensjonskasse tilgang til å administrere mange ulike pensjonsordningar for fleire uavhengige føretak vil utfordre dei reguleringsmessige skilnadene ein nå har mellom pensjonskasser og livselskap.

3.6 Konesjon og vedtekter

3.6.1 Samandrag

Departementet foreslår at det innføres konesjonskrav for pensjonskasser. Et slikt konesjonskrav vil delvis erstatte Kredittilsynets godkjenning av pensjonskassenes standardvedtekter, slik at disse vedtektene etter forslaget vil kunne få mindre generell betydning. Det stilles etter gjeldende regler krav om konesjon for livsforsikringsselskaper og andre finansinstitusjoner, og departementet mener at et konesjonskrav også for pensjonskasser vil være et konkurransenøytralt styringsverktøy for myndighe-

tene. Departementet mener videre at en slik forutgående konsesjonsbehandling i realiteten ikke vil være mer omfattende enn den forutgående godkjennelsesbehandlingen av pensjonskasser som Kredittilsynet foretar pr. i dag. Etter departementets vurdering bør konsesjonskravet også gjelde for allerede godkjente pensjonskasser. Et slikt krav vil bidra til å sikre at eksisterende pensjonskasser tilpasser seg det nye regelverket. Det vises i denne forbindelse til Banklovkomisjonens vurdering av denne problemstillingen i NOU 2004:24 Del I avsnitt 12.2, som departementet slutter seg til.

Departementet foreslår at pensjonskasser skal registreres i Foretaksregisteret. Det vises til at et tilsvarende krav gjelder for forsikringsselskaper i henhold til forsikringsvirksomhetsloven § 3-3 (som foreslås videreført i utkastet § 3-3). Departementet mener imidlertid at det bør fremgå av lovforslaget § 7-4 tredje ledd at § 3-3 første og annet ledd gjelder tilsvarende. Denne henvisningen innebærer at tidspunktet for registrering av pensjonskassen fremgår av bestemmelsen, samt Foretaksregisterets plikt til å kontrollere at tillatelse er blitt gitt samt at vedtektene er godkjent. Det vises til lovforslaget § 7-4 tredje ledd annet punktum.

Departementet viser til at spørsmålet om hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret når det gjelder forsikringsselskaper, ikke er regulert i forsikringsvirksomhetsloven. Slik regulering hører naturlig inn under foretaksregisterloven. Departementet legger til grunn at foretaksregisterloven § 3-6 kommer til anvendelse, i det pensjonskasser ser ut til å ville omfattes av begrepet "andre innretninger" i overskriften. Departementet legger videre til grunn at det ikke vil være nødvendig å fastsette krav i lovs form om at pensjonskassens grunnkapital skal oppgis i norske kroner i vedtektene. Departementet legger til grunn at dette vil være den naturlige måten å oppgi beløpet på i alle tilfeller.

Departementet foreslår at overgangsregler utover de som følger av lovforslagets del III, kan fastsettes i forskrift.

Departementet foreslår ikke regler som direkte gjennomfører pensjonskassedirektivets artikkel 20 om grensekryssende virksomhet. Departementet foreslår at nærmere regler kan fastsettes i forskrift, jf. utkastet § 7-3 fjerde ledd, og viser blant annet til at slike regler for forsikringsselskapers vedkommende er fastsatt i forskrift med hjemmel i forsikringsvirksomhetsloven, jf. for eksempel forskrift 22. september 1995 nr. 827 om forsikringstjenesteytelser og etablering av filial av forsikringsselskap med hovedsete i annen stat i Det europeiske og økonomiske samarbeidsområde m.m. For øvrig er det flere problemstillinger som må vurderes i forbindelse med utarbeidelse og vedtakelse av regler for grensekryssende virk-

somhet. Dette gjelder forholdet mellom pensjonskassedirektivets bestemmelser og det foreliggende lovforslaget. Direktivet er som nevnt innledningsvis et såkalt minimumsdirektiv. I den grad de norske reglene går lenger enn direktivets bestemmelser, må det vurderes om det foreligger hjemmel for å anvende disse reglene overfor utenlandske pensjonskasser. Når det gjelder norske pensjonskassers virksomhet i utlandet, må det vurderes hvilke regler som i henhold til nasjonal lovgivning skal gjelde for slike pensjonskasser. Departementet legger også til grunn at forholdet til pensjonslovene og deres anvendelse overfor utenlandske pensjonskasser, vil kunne måtte vurderes nærmere.

Departementet vil be Kredittilsynet om å utarbeide utkast til nærmere regler for grensekryssende virksomhet, som deretter vil sendes på høring.

3.6.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-3 første og fjerde ledd samt § 7-4 tredje ledd.

3.7 Kapitalkrav

3.7.1 Samandrag

Departementet mener at det bør være et minimumskrav til grunnkapital for pensjonskasser og at dette bør settes til et beløp tilsvarende 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Det vises til lovforslaget § 7-5 første ledd. Etter departementets vurdering bør kravet gjelde for alle pensjonskasser, også overfor eksisterende pensjonskasser som pr. i dag ikke oppfyller dette kravet. Etter departementets vurdering vil spørsmålet om en eventuell frist for å tilpasse seg dette kravet for disse pensjonskassene bli et spørsmål som må løses i forbindelse med utarbeidelsen av overgangsreglene. Det legges fra departementets side opp til å utarbeide hensiktsmessige og romslige overgangsregler for eksisterende pensjonskasser på dette punktet. Det vises til lovforslagets § 17-1 hvor det følger at slike regler kan fastsettes i forskrift.

Når det gjelder krav til ansvarlig kapital i forhold til aktiva, vil departementet vise til at det i Norge gjelder et krav om ansvarlig kapital på åtte prosent av vektet balanse for alle typer finansinstitusjoner. Like kapitalkrav for alle finansinstitusjoner sikrer at et engasjement behandles likt med hensyn på egenkapitaldekning uansett hvilken type finansinstitusjon som har engasjementet. Dette bidrar til like konkurransevilkår, og har dessuten en meget viktig soliditetsmessig side ved at en unngår at engasjementer kanaliseres til institusjoner med lave kapitalkrav.

Krav til ansvarlig kapital utgjør en meget viktig del av vårt soliditetssikringssystem ved at reguleringen sikrer at selskapenes risikoeksponering knyttet til kapitalforvaltningen står i forhold til selskapenes

ansvarlige kapital, og dermed også til risikoen selskapene kan bære.

Virksom konkurranse mellom pensjonskasser og livsforsikringsselskaper fordrer at de to typene av pensjonsinnetninger behandles likt, med mindre det er særegne forhold som skulle tilsi ulik behandling. Slike særegne forhold er ikke tilstede i denne saken. Like soliditetsregler er svært viktig i forhold til insentiver og mulighetene for flytting av pensjonsordninger og fripoliser fra livsforsikringsselskaper til pensjonskasser, og omvendt, og sikring av disse. Departementet legger vekt på at de ulike typer av forvaltere av pensjonsordninger skal ha likeverdige rammevilkår.

Departementet viser til at det følger av lovforslaget § 7-7 første ledd at pensjonskassens virksomhet og økonomiske forhold skal holdes rettslig atskilt fra virksomheten til arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon som har pensjonsordning i pensjonskassen. Dette kravet følger opp pensjonskassedirektivet artikkel 8. Kravet gjelder generelt for alle pensjonskasser, både private og kommunale. Etter lovforslaget § 7-9 vil for eksempel en arbeidsgiver ha adgang, men ingen plikt, til å skyte inn kapital i pensjonskassen. Arbeidsgivers forpliktelser i forhold til arbeidstakerne vil for øvrig styres av avtale inngått mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, for eksempel Hovedtariffavtalen hva angår kommuner og kommunalt ansatte. Etter departementets vurdering er det imidlertid viktig at kravene til soliditeten styres av lovregler, og det bør i den sammenheng ikke være forskjell på private og kommunale pensjonskasser. Det er helt sentralt at en pensjonskasse som sådan er forsikringsteknisk oppbygget og at vi har betryggende lovregler om soliditet. Når premie er betalt inn, skal ytelsene være sikret.

3.7.2 *Merknader frå komiteen*

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-5 første ledd.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Senterpartiet, viser til at spørsmålet om å nytte premiefondet til òg å dekke tap for ordinære ytingar, samt at tilleggsavsetjingar til å dekke negativ avkastning, har vore handsama fleire gongar av komiteen. Bruk av premiefond til å dekke tap for ordinære ytingar er klart i strid med føresetnadane for skattefritak.

Fleirtalet viser òg til at om ein opnar for å bruke tilleggsavsetjingar til å dekke tap, slik mindretallet tar til orde for, vil dette vere ei omlegging av risikofordelinga mellom kunden og finansinstitusjonen. Dette gjeld anten det er snakk om livselskap eller pensjonskasse. Fleirtalet viser til brev frå Fi-

nansdepartementet til Sosialistisk Venstreparti av 27. april 2005, der det står:

"I lovgivinga skil ein mellom pensjonsinnetninga sitt ansvar for opptent pensjon, og føretaket si plikt til å betale etter kvart som pensjonsrettar er tent opp. På same viset er det viktig at ein har ein ryddig avgrensing av kunde- og eigarkapitalen i pensjonsinnetninga. Til slutt nemner eg at det er eigarkapitalen i form av ansvarleg kapital - som alle finansinstitusjonar er pliktige til å ha (kravet til ansvarleg kapital er generelt åtte prosent av berekningsgrunnlaget) - som skal kunne dekkje tap. Det er viktig at skattefrie avsetjingar, som dessutan her skal nyttast til fordel for kundane, ikkje overtar rolla til den ansvarlege kapitalen. Dette ville vere eit brot både på den prinsipielle delinga av risiko mellom kunde og selskap, og på bruk av skattefrie avsetjingar, både i høve til livselskap og pensjonskasser."

Fleirtalet sluttar seg til Regjeringa sine vurderingar av dette.

Komiteens medlemmer frå Framskrittspartiet og Senterpartiet viser til høringssuttalelse fra Norske Pensjonskassers Forening, som tar til orde for at pensjonskassene bør få anledning til å benytte premiefondet til å dekke tap også for ordinære ytelsesordninger.

Disse medlemmer viser til at dette, kombinert med en adgang til å kunne benytte tilleggsavsetningene til å dekke negativ avkastning, vil øke pensjonskassenes bufferkapital og risikobærende evne og følgelig gi grunnlag for høyere avkastning over tid og derved redusere pensjonskostnader.

Disse medlemmer viser til at det er hensynet til konkurranseleikhet mellom livselskapene og pensjonskassene som begrunner dagens regler. I livselskaper kan det være god grunn til å skille kundenes midler fra aksjonærenes midler, og derfor ikke tillate at premiefondet og tilleggsavsetningene kan benyttes til å dekke tap. I pensjonskasser finnes imidlertid ingen interessekonflikt mellom aksjonærer og kunder, rett og slett fordi det ikke finnes aksjonærer. Det er kundene selv som eier kassen. Det er derfor vanskelig å se at det er hensynet til konkurranseleikhet som kan begrunne at pensjonskasser ikke kan benytte premiefondet og tilleggsavsetningene til dekning av underskudd i forbindelse med forvaltningen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om de nødvendige lovendringer, eller i forskrifts form gi anledning til at pensjonskasser tillates å anvende premiefondet og tilleggsavsetningene til å dekke tap."

Disse medlemmer viser videre til at kapitaldekningskravet i forslaget til forsikringslovens § 6-3 virker overflødig sett i sammenheng med forslag til

samme lovs § 6-4 vedrørende krav til solvensmargin-kapital og de krav til bufferkapital som allerede finnes.

Disse medlemmer går derfor imot forslaget § 6-3.

3.8 Organisering av virksomheten mv.

3.8.1 Samandrag

Når det gjelder kravet om rettslig atskillelse mellom pensjonskassen og "sponsorforetaket" (dvs. det foretaket som har opprettet pensjonskassen og som betaler inn premie for sine ansatte), foreslår departementet en (institusjonell) bestemmelse som regulerer organisering av virksomheten. Departementet foreslår at pensjonskassens virksomhet og økonomiske forhold skal holdes rettslig atskilt fra virksomheten til arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon som har pensjonsordning i pensjonskassen. Det vises i den forbindelse til at et slikt krav vil gjennomføre pensjonskassedirektivet artikkel 8. Et slikt lovkrav vil etter departementets vurdering også føre til at skillet mellom det oppdragsgivende foretaket og pensjonskassen som institusjon blir synliggjort. Det vises til lovforslaget § 7-7 første ledd.

Kollektiv livsforsikringsvirksomhet reguleres av kapittel 8a i forsikringsvirksomhetsloven, jf. § 8a-1 første ledd. Pensjonskassers virksomhet reguleres av bestemmelsene i kapittel 8a (lovforslaget kapittel 9) i den grad pensjonskasser tilbyr kollektiv livsforsikring. Også etter gjeldende rett er pensjonskasser i all hovedsak regulert av de regler som gjelder for livsforsikringsselskaper. Departementets forslag på dette punktet er således en videreføring av de prinsipper som ligger til grunn for gjeldende rett.

For øvrig slutter departementet seg til Banklovkommisjonens vurdering i NOU 2004:24 Del I kapittel 10, jf. avsnitt 6.2.1, og mener at pensjonskasser skal underlegges de samme regler som livsforsikringsselskapene.

Departementet ser ikke at det skulle gjøre seg gjeldende hensyn som tilsier at pensjonskasser ikke skal underlegges disse virksomhetsreglene.

Det har vært reist spørsmål ved om anvendelsen av kapittel 8a på pensjonskasser vil være i samsvar med pensjonskassedirektivets bestemmelser. Banklovkommisjonen har lagt til grunn at lovutkastet gjennomfører pensjonskassedirektivet. Norske Pensjonskassers Forening og De selvstendige kommunale pensjonskasser, er imidlertid av den oppfatning at anvendelse av kapittel 8a på pensjonskasser vil kunne være i strid med direktivets bestemmelser. Disse høringsinstansene har særlig pekt på direktivets regler om kapitalforvaltning og avsetninger.

Banklovkommisjonen har i NOU 2004:24 Del I avsnitt 5.5 gjennomgått direktivets bestemmelser om virksomhetsregler. Departementet slutter seg til den-

ne fremstillingen. For øvrig vil departementet vise til at direktivet er et såkalt minimumsdirektiv og at hjemstaten med hjemmel i direktivets artikkel 9 nr. 3, 15 nr. 5, 17 nr. 3 og 18 nr. 5 kan pålegge andre og strengere krav til institusjonene.

Etter departementets vurdering bør pensjonskasser, som nevnt ovenfor, underlegges de samme virksomhetsreglene som livsforsikringsselskapene, fordi disse to typene av institusjoner opererer innenfor det samme markedet for kollektive tjenestepensjonsordninger. De virksomhetsreglene som her foreslås gjort gjeldende for pensjonskasser, det vil si eksisterende forsikringsvirksomhetslov kapittel 8a, er videre særlig tilpasset kollektiv livsforsikring. Dette tilsier etter departementets vurdering at pensjonskassene og livsforsikringsselskapene underlegges i hovedsak det samme rammeregulverket.

Etter lovforslaget § 7-10 fjerde ledd kan Kongen gi nærmere regler om virksomheten til pensjonskasser, herunder nærmere regler om gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i paragrafen. Dette innebærer at det blant annet kan fastsettes særlige regler for kapitalforvaltning og avsetninger for pensjonskasser, hvis dette skulle vise seg å være nødvendig. På denne bakgrunn legger departementet til grunn at det foreliggende lovutkastet gjennomfører direktivets bestemmelser. Det vises til lovforslaget § 7-10.

I henhold til pensjonskasseforskriften § 2 og § 22 er gjeldende forsikringsvirksomhetslov § 7-2 første og annet ledd om forbud mot eierandeler og innflytelse i andre selskaper gjort tilsvarende gjeldende for pensjonskasser. Banklovkommisjonen har imidlertid i utkastet § 7-10 første ledd foreslått at også bestemmelsens tredje ledd skal gjøres gjeldende. Denne utvidelsen i forhold til gjeldende rett er ikke begrunnet nærmere. Departementet foreslår å videreføre gjeldende rett på dette punktet, jf. lovforslaget § 7-10 første ledd.

Norske Pensjonskassers Forening har bedt departementet vurdere om det kan innføres fritak for merverdiavgift på administrative tjenester for pensjonskasser. Departementet viser til at regulering av merverdiavgift ikke omfattes av virksomhetsregelverket for livsforsikringsselskaper eller pensjonskasser. Etter departementets vurdering er det ikke aktuelt å vurdere denne problemstillingen i tilknytning til dette lovforslaget.

AktuarKonsulenters Forum har i sin høringsuttalelse gitt uttrykk for at kollektivporteføljen bør tilhøre forsikringstakeren i relasjon til skattereglene, og at porteføljen ikke skal være underlagt skatteplikt på forsikringstakerens hånd. Innledningsvis vises det til at det er lagt til grunn at skattereglene for gjensidige livsforsikringsselskaper får tilsvarende anvendelse på skattepliktige pensjonskasser. Departementet vi-

ser til at AktuarKonsulenters Forums forslag ikke vil være i samsvar med gjeldende skattelovgivning, og at forslaget vil bety et endelig skattefritak for eiendeler som inngår i kollektivporteføljen. Etter departementets vurdering tilsier hensynet til likebehandling i skattereglene mellom ulike bransjer og selskaper at skattelovens alminnelige prinsipper ikke bør fravikes. Det foreslås således ingen endringer i gjeldende regler på dette området.

Departementet viser videre til at det gis skattemessig fradrag for avsetning til forsikringsfond eller annet fond som er nødvendig for å dekke eller sikre kontraktmessige overtatte forpliktelser overfor de forsikrede. Etter departementets syn må det foretas en konkret vurdering av om avsetningen reelt sett skal sikre selskapets fremtidige forpliktelser. Det foreslås på denne bakgrunn ikke endringer i skattereglene på dette punktet.

3.8.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-7 første ledd og § 7-10.

3.9 Styre og daglig leder

3.9.1 Samandrag

Banklovkommissjonen har i NOU 2004:24 Del I avsnitt 9.4 drøftet behovet for og utkast til regler om styre og daglig leder i pensjonskasser.

I utkastet § 7-6 har Banklovkommissjonen foreslått regler om krav til styret og daglig leder. Pensjonskasser som har en forvaltningskapital på under 100 mill. kroner, skal ha et styre på minst tre medlemmer. Dersom forvaltningskapitalen er 100 mill. kroner eller mer skal pensjonskassens styre bestå av minst fem medlemmer. Et flertall i Banklovkommissjonen har foreslått at minst ett styremedlem skal være uten tilknytning til pensjonskassen eller til arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon med pensjonsordning i pensjonskassen. Banklovkommissjonen foreslår videre at medlemmene i pensjonsordning(e) skal være representert i styret.

Banklovkommissjonen foreslår også at pensjonskassen skal ha daglig leder. Daglig leder skal være utpekt av styret, og kan ikke være medlem av styret. Banklovkommissjonen har foreslått en bestemmelse om at nærmere angitte bestemmelser i aksjeloven om styret og daglig leders oppgaver og ansvar får tilsvarende anvendelse. Et flertall i Banklovkommissjonen har foreslått at det innføres krav om at revisor og ansvarshavende aktuar i pensjonskassen skal møte samtidig i minimum to styremøter i året. For øvrig har Banklovkommissjonen foreslått enkelte bestemmelser om styrets ansvar og oppgaver, bl.a. at styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten. Det presiseres at i dette ligger det et krav om å sørge for at det foreligger systemer for internkontroll.

Banklovkommissjonen foreslår at styret kan inngå avtale med tjenesteyter om utførelse av følgende oppgaver: 1) forsikringstekniske beregninger, 2) registrering av medlemmer og rettigheter, 3) andre særskilte arbeidsoppgaver som omfattes av den daglige ledelse av virksomheten. Når det gjelder avtale om kapitalforvaltning, foreslår Banklovkommissjonen at slik avtale bare kan inngås med bank eller livsforsikringsselskap som har adgang til å drive virksomhet her i riket. Slik avtale kan imidlertid også inngås med verdipapirforetak med adgang til å drive aktiv forvaltning her i riket.

Banklovkommissjonen foreslår at styret skal sørge for at det foreligger skriftlig fastsatte retningslinjer for forsvarlig kapitalforvaltning. Dette kravet gjelder etter utkastet til enhver tid. Styret skal også drøfte disse retningslinjene minst hvert år. Videre skal det også utarbeides en redegjørelse for investeringsstrategien som omfatter metoder for måling og styring av investeringsrisiko, samt allokering av eiendeler sett i forhold til pensjonsforpliktelsen art og varighet.

Når det gjelder spørsmålet om det skal stilles krav om at styret i en pensjonskasse skal ha (minst) ett eksternt styremedlem, viser departementet til at et slikt krav for det første vil kunne bidra til å øke kompetansen i styret. For det andre vil et slikt krav kunne bidra til å øke uavhengigheten til foretaket. Uavhengighet til foretaket er et sentralt element både i direktivet og i departementets lovforslag, jf. lovforslaget § 7-7 første ledd. Departementet sluttar seg til flertallet i Banklovkommissjonen sitt utkast, jf. lovforslaget § 7-6 første ledd.

Departementet sluttar seg også til Banklovkommissjonens forslag om at revisor og ansvarshavende aktuar skal møte samtidig i styremøte minst to ganger i året. Etter departementets vurdering vil også en slik bestemmelse kunne bidra til økt kompetanse i styret. Et slikt krav vil også kunne bidra til et tettere samarbeid mellom pensjonskassens organer, noe som etter departementets vurdering vil være gunstig. Det vises til lovforslaget § 7-6 fjerde ledd.

3.9.2 Merknader frå komiteen

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-6 første og fjerde ledd.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til høringsuttalelsene fra Norges Rederiforbund, Norske Pensjonskassers Forening, NHO og KS som tar til orde for å fjerne kravet til eksternt styremedlem og å fjerne kravet om at ansvarshavende aktuar og revisor skal møte sammen to ganger pr. år i styremøte. Disse medlemmer kan

ikke se at det er grunn til å detaljregulere styrets sammensetning og kan heller ikke se at vesentlig hensyn sikres ivaretatt på noen måte ved å kreve at aktuar og revisor nødvendigvis har pliktig fremmøte et bestemt antall ganger i styremøter.

Disse medlemmer viser til at en pensjonskasses styre vil ha representanter fra foretakene som står bak pensjonskassen og fra medlemmer av pensjonsordningen. Alle parter som har interesser i pensjonskassens virksomhet er dermed representert. Det fremstår ikke som godt begrunnet at eksterne styreprerentanter vil være nødvendig for å tilføre styrearbeidet et bedre innhold.

Disse medlemmer viser videre til at pensjonskasser i egen interesse og av nødvendighet for virksomheten som drives, vil være avhengig av å innkalle revisor og aktuar etter behov. Disse medlemmer finner det derfor verken rimelig eller nødvendig å lovfeste et pliktig fremmøte.

3.10 Forsikringsavtalerettslige forhold

3.10.1 Samandrag

Når det gjelder en pensjonskasses vedtekter, har Banklovkommisjonen foreslått at disse bare skal inneholde selskapsrettslige bestemmelser. Det vises til utkastet § 7-4 og omtale ovenfor under punkt 3.6. Banklovkommisjonen har videre lagt til grunn at innholdet i forsikringsvilkårene fastsettes i pensjonsordningens regelverk, og innenfor de rammer som pensjonslovgivningen for øvrig fastsetter. Dette er foreslått i utkastet § 7-8 første ledd. I utkastet til denne bestemmelsen fremgår det uttrykkelig at regelverket for en pensjonsordning skal fastsettes ved avtale mellom pensjonskassen og arbeidsgiveren. I utkastet § 7-8 første ledd annet punktum presiseres det hva "arbeidsgiver" omfatter. Bestemmelsen er for øvrig nærmere omtalt i NOU 2004:24 Del I avsnitt 9.3.2.

Dersom pensjonsordningen skal forvaltes som egen investeringsportefølje, foreslår Banklovkommisjonen i utkastet § 7-8 tredje ledd enkelte nærmere bestemmelser om hva som i så fall skal fremgå av avtalen.

I henhold til utkastet § 7-4 fjerde ledd skal reglene i forsikringsavtaleloven for kollektive kontrakter gjelde tilsvarende så langt de passer.

Banklovkommisjonen har også foreslått at utkast til regelverk skal forelegges pensjonskassens aktuar til uttalelse før avtalen inngås. Det vises til utkast til § 7-4 annet ledd.

Departementet slutter seg i hovedsak til Banklovkommisjonens forslag, med enkelte justeringer, jf. lovforslaget § 7-8.

3.10.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-8.

3.11 Informasjonskrav

3.11.1 Samandrag

Departementet antar at direktivets krav om informasjon ikke er særlig strengt, og at det vil kunne oppfylles gjennom nasjonale regler med krav om at hvert enkelt medlem og pensjonist årlig skal motta informasjon om det som må anses for å være opptjent. Utgangspunktet må tas i de opplysninger som må anses for å være relevante for den enkelte. Etter departementets vurdering vil dette typisk være hvilke endringer som har funnet sted siden forrige gang medlemmet/pensjonisten fikk informasjon (herunder opptjening i løpet av året).

Departementet viser til at utkastet § 7-11 tar sikte på å gjennomføre direktivets bestemmelser om informasjon til medlemmer og pensjonister.

Med hensyn til spørsmålet om direktivets krav om informasjon til medlemmene bare skal gjelde ved overføring av midler, viser departementet til at det følger klart av direktivet artikkel 11 nr. 4 annet ledd at kravet til informasjon til medlemmet gjelder årlig, jf. "hvert år" ("every year" i den engelske versjonen).

Banklovkommisjonen har foreslått å benytte ordlyden "nivået på opptjente rettigheter". Dette må ses i forhold til hva som vil være relevant informasjon for den enkelte pensjonsordning. For øvrig vises det til at det er lagt opp til at det kan gis nærmere regler i forskrift.

Departementet viser avslutningsvis til at medlemmets rett til informasjon om regnskapet for egen pensjonsordning etter lovforslaget § 7-11 tredje ledd annet punktum, ikke vil omfattes av personopplysningsloven. Retten innebærer en rett til å få tilsendt regnskapet for en kollektiv pensjonsordning man omfattes av, dersom det er flere slike kollektive ordninger i pensjonskassen.

Det vises til lovforslaget § 7-11.

3.11.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-11.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at lovforslagets § 7-11 gir pålegg om at pensjonskasser skal gi informasjon til medlemmene om "nivået på opptjente rettigheter" hvert år. Disse medlemmer viser videre til at FNH i sin høringsuttalelse påpeker at denne ordlyden er lite egnet i forhold til innskuddspensjonsordninger og kommunale pensjonsordninger fordi det i disse ordninger ikke kan foreligge noen eksakt informasjon om et slikt nivå. Begrepet "opptjent pensjon" eller "opptjente rettigheter" finnes ikke i disse ordninger.

Disse medlemmer understreker at forskriftsadgangen må benyttes til å klargjøre at informasjon om "opptjente rettigheter" ikke kan foreligge i ordninger hvor disse rettigheter ikke klart kan defineres.

3.12 Avvikling mv.

3.12.1 Samandrag

Pensjonskasser er i motsetning til forsikringsvesen, bare delvis underlagt bestemmelsene i aksjeloven. Aksjeloven har blant annet regler om at vedtak om for eksempel fusjon og fisjon skal meldes til Foretaksregisteret. Departementet antar at det bør gjelde et tilsvarende krav om å melde sammenslåing, deling og opphør av pensjonskasse til Foretaksregisteret.

For øvrig viser departementet til at Kongen etter lovforslaget § 7-12 annet jf. første ledd har hjemmel til å sette vilkår for sitt samtykke til sammenslåing osv. Dette innebærer at en pensjonskasse ikke uten videre kan avvikles, slås sammen eller deles. Etter departementets vurdering innebærer dette en tilstrekkelig regulering av disse tilfellene. Det foreslås likevel en adgang for Kongen til å gi nærmere regler om sammenslåing, deling og opphør av en pensjonskasse.

Det vises til lovforslaget § 7-12.

3.12.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova § 7-12.

4. INNSKUDDSPENSJONSFORETAK

4.1 Samandrag

Departementet antar at en adgang til å tilby innskuddspensjonsordninger gjennom egne innskuddspensjonsforetak vil kunne øke antall tilbydere av denne type pensjon, noe som vil være gunstig for konkurransen på denne delen av markedet for pensjonssparing. Departementet slutter seg for øvrig til Banklovkomisjonens begrunnelse for forslaget i NOU 2004:24 Del I avsnitt 11.1.

Departementet foreslår at regler for innskuddspensjonsforetak tas inn i forsikringsvirksomhetsloven, på lik linje med regler for pensjonskasser. Av hensyn til inndelingen av loven, foreslår imidlertid departementet at regler for innskuddspensjonsforetak tas inn som et eget kapittel - lovforslaget kapittel 8. For øvrig innebærer Banklovkomisjonens utkast til regler for innskuddspensjonsforetak at slike foretak vil underlegges tilsvarende regelverk som pensjonskasser. Dette innebærer for eksempel at innskuddspensjonsforetak ikke kan drive virksomhet uten etter

konsesjon. Videre kreves det blant annet at pensjonsordningene i innskuddspensjonsforetak fondsbases, på samme måte som pensjonsordningene som inngår i pensjonskasser som har pensjonsordninger uten forsikringselement. Departementet slutter seg til Banklovkomisjonens utkast til regler for innskuddspensjonsforetak, men foreslår enkelte mindre endringer som omtales nedenfor.

Departementet legger til grunn at innskuddspensjonsforetak som institusjon som omfattes av forsikringsvirksomhetsloven, vil falle inn under anvendelsesområdet for finansieringsvirksomhetsloven, og at det derfor ikke er nødvendig å fastsette i denne loven at innskuddspensjonsforetak er en "finansinstitusjon".

Departementet er enig med Banklovkomisjonen i at et krav om at innskuddspensjonsforetak skal ha en ansvarshavende aktuar på lik linje med forsikringsselskaper og pensjonskasser vil kunne være et nyttig bidrag til de styrende organer i innskuddspensjonsforetak, særlig i forbindelse med omregning av pensjonskapitalen til pensjonsytelser. Departementet anser imidlertid kravet for å være noe strengt, jf. også høringsmerknadene fra Kredittilsynet og Finansnæringsens Hovedorganisasjon. Departementet foreslår derfor ikke å videreføre dette kravet i sitt lovforslag. Det vises for øvrig til lovforslaget § 8-1.

Etter gjeldende rett har banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond adgang til å tilby innskuddspensjonsordninger uten forsikringselement i henhold til innskuddspensjonsloven. Det foreslås i proposisjonen ikke endringer i denne adgangen, slik at banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond fortsatt skal kunne tilby slike ordninger. Adgangen til å etablere slike ordninger i innskuddspensjonsforetak, slik det foreslås i proposisjonen her, vil utgjøre et alternativ til organisering av slike ordninger i banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Videre viser departementet til at banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond er unntatt fra pensjonskassedirektivet, jf. direktivets artikkel 2 nr. 2. Begrunnelsen for dette er at disse institusjonene er underlagt reguleringen i andre EU-direktiver. Etter departementets vurdering er således disse institusjonene tilstrekkelig regulert. Departementet vil derfor ikke følge opp det skisserte forslaget fra Banklovkomisjonen om å kreve tilsvarende regler for sikring av pensjonsrettigheter for banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond, som for pensjonsforetak og livsforsikringsselskaper.

4.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova kapittel 8.

5. TEKNISK REVISJON OG GJENNOMGANG AV FORSIKRINGSVIRKSOMHETSLOVEN

5.1 Samandrag

Departementet mener at det vil være hensiktsmessig med en teknisk revisjon av eksisterende forsikringsvirksomhetslov, og slutter seg i hovedsak til Banklovkomisjonens utkast, jf. kapittel 6 i NOU 2004:24 Del II. Den tekniske revisjonen og gjennomgangen dreier seg om å innarbeide gjeldende lov i en mer oversiktlig form, og å integrere de øvrige forslagene i proposisjonen i denne mer oversiktlige formen. Gjeldende forsikringsvirksomhetslov kapittel 9 om garantiordninger foreslås ikke videreført i forslaget til ny forsikringslov. Dette er i tråd med Regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 58 (2004-2005). Det foreslås i proposisjonen også enkelte mindre justeringer som det er redegjort for nedenfor, samt enkelte lovtekniske og mindre språklige endringer.

Departementet foreslår enkelte endringer i forhold til Banklovkomisjonens utkast. Et utkast til regler om "kjønns- og aldersnøytralitet i private kollektive pensjonsordninger", jf. NOU 2003:11, har vært på høring og er for tiden til behandling i departementet. Det er ikke fremmet forslag til slike regler, og det er således ikke aktuelt å videreføre Banklovkomisjonens utkast til kapittel 11 om slike regler i departementets lovforslag.

Departementet følger for øvrig opp Kredittilsynets forslag til lovendringer, jf. det utsendte notatet av 11. november 2004. Det vises til lovforslaget §§ 2-1 sjette ledd, 3-6 første ledd og 3-8 første ledd. Når det gjelder regulering av forsikringsformidling, viser departementet til eget forslag om ny lov om dette som fremmes i egen proposisjon. Gjeldende forsikringsvirksomhetslov § 2-4 foreslås opphevet.

Direktiv 2002/83/EF om livsforsikring artikkel 5 regulerer omfanget av tillatelsen til å drive livsforsikringsvirksomhet. Etter denne bestemmelsen kan myndighetene begrense tillatelsen, jf. artikkelens nr. 2. Departementet anser denne bestemmelsen for å være gjennomført i norsk rett i forsikringsvirksomhetsloven § 2-1 tredje ledd. Denne bestemmelsen foreslås videreført i lovforslaget § 2-1 fjerde ledd.

Departementet mener at man i lovforslaget bør benytte betegnelsen "foretaksnavn", jf. lovforslaget § 3-4. Etter departementets vurdering er det imidlertid hensiktsmessig at plikten til å angi selskapsform (i forbindelse med foretaksnavnet) følger direkte av forsikringsvirksomhetsloven (lovforslaget "forsikringsloven"). På denne måten vil plikten gjelde generelt, og også omfatte gjensidige forsikringsselskaper.

Departementet foreslår videre at det i lovforslaget § 3-7 første ledd fremgår at den ansvarlige kapitalen heller ikke kan settes ned uten Kongens samtykke.

Pensjonskasser er etter gjeldende rett ikke underlagt et krav om at det skal fremgå av navnet at det dreier seg om en pensjonskasse. For forsikringsselskaper er det et krav at selskapets foretaksnavn må inneholde ordet "forsikring" eller et tilsvarende ord, jf. lovforslaget § 3-4 første ledd. Når det gjelder pensjonskasser, følger det av lovforslaget § 7-4 første ledd at pensjonskassens navn skal fremgå av pensjonskassens vedtekter. Bestemmelsen er foreslått gjort tilsvarende gjeldende for innskuddspensjonsforetak, jf. lovforslaget § 8-3. Vedtektene skal etter lovforslaget § 7-4 annet ledd godkjennes av Kongen, og departementet legger til grunn at spørsmålet om hvilket navn pensjonskassen skal benytte kan vurderes i denne sammenhengen.

Departementet mener at det bør innføres tilsvarende informasjonskrav for livsforsikringsselskaper som foreslås for pensjonsforetak. Slike regler vil bli fastsatt i forskrift, blant annet med hjemmel i de to pensjonslovene.

Reguleringen av individuell livsforsikring er foreslått videreført i Banklovkomisjonens utkast § 8-2. I denne bestemmelsens annet ledd er det vist til "kapittel 7 og 8 med tilhørende forskrifter slik disse lød før loven her trådte i kraft". Departementet foreslår at virksomhetsregler for individuell livsforsikring i stedet fastsettes i forskrift. En generell henvisning til tidligere regler er etter departementets vurdering ikke tilstrekkelig. Det presiseres at det ikke er meningen å gjøre endringer i de materielle reglene som skal gjelde for slike individuelle forsikringer som er inngått før loven trer i kraft. Det vises til lovforslaget § 9-2 annet ledd.

Departementet viser for øvrig til at overskriften i lovforslaget kapittel 9 angir at kapittelet gjelder for kollektiv og individuell livsforsikring. Herav følger det at § 9-25 naturlig gjelder for livsforsikringsselskaper. Departementet er også av den oppfatning at det fremkommer klart av loven at utenlandske selskaper som driver virksomhet i Norge er omfattet av lovens bestemmelser i den grad det følger av den såkalte "filialforskriften".

Departementet mener at flytting til/fra et skadeforsikringsselskap som kan overta livsforsikringer i form av rene risikoforsikringer av høyst ett års varighet ikke ser ut til å omfattes av ordlyden i gjeldende kapittel 8c (lovforslaget kapittel 11). Dette kan synes som en innsnevring i forhold til tidligere § 7-8 med den tilhørende "flytteforskriften". Departementet viser til at flytting av slike ettårige forsikringer ikke er nærmere regulert i kapittel 8c. Etter det departementet er kjent med er flytting heller ikke særlig praktisk for slike forsikringer, da selskapene i forsikringsvilkårene begrenser flytteadgangen til en gang i året. Det følger av § 8c-1 femte ledd at departementet kan gi nærmere regler til utfylling, gjennomføring og av-

grensning av reglene i kapittel 8c. Departementet er imidlertid ikke sikker på om man i medhold av denne bestemmelsen vil kunne gi regler som åpner for en generell flytterett i de tilfellene Finansnæringens Hovedorganisasjon omtaler i sin høringsuttalelse, jf. proposisjonens punkt 6.4. Departementet foreslår således at livsforsikringsselskap i § 8c-1 (lovforslaget § 11-1) tredje ledd erstattes med "forsikringsselskap". Departementet presiserer at det kun vil være i den grad skadeforsikringsselskaper kan overta livsforsikringer, at det vil være aktuelt med en flytterett. Det vises til at det etter § 8c-1 første ledd kun er livs- og pensjonsforsikringskontrakter som er omfattet av flytteretten. Departementet foreslår for øvrig også at "pensjonskasse" i eksisterende § 8c-1 tredje ledd erstattes med "pensjonsforetak", slik at også innskuddspensjonsforetak (i likhet med banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond) omfattes av reglene om flytting. Det vises til lovforslaget § 11-1 tredje ledd.

Når det gjelder spørsmålet om vilkårene for å kunne kreve seleksjonsfradrag ved flytting av individuelle forsikringer, viser departementet til at slike nærmere regler kan fastsettes i forskrift. Et forskrifts-utkast har vært på høring, og er for tiden til behandling i departementet.

Spørsmålet knyttet til ikrafttredelse og overgangsregler vil bli vurdert nærmere etter at Stortinget har tatt stilling til lovforslaget. Etter departementets vurdering vil det være særlig aktuelt at ulike deler av lovforslaget settes i kraft på ulike tidspunkter, se for øvrig kapittel 6 nedenfor.

5.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova §§ 2-1 første og sjette ledd, 3-4 første ledd, 3-6 første ledd, 3-7 første ledd, 3-8 første ledd, 9-2 andre ledd og 11-1 tredje ledd.

6. IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER MV.

6.1 Samandrag

Regjeringa foreslår bl.a. at lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) skal gjelde fra den tid Kongen bestemmer og at Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Videre at foretak som driver virksomhet som omfattes av loven, når den tretr i kraft, har frist på ett år på å oppfylle lovens krav og at departementet kan gi nærmere overgangsregler for foretak som driver virksomhet som omfattes av loven når den tretr i kraft, samt diverse henvisnings-

endringer i andre lover. Det vises lovforslagets A kapittel 17.

6.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag til forsikringslova kapittel 17.

7. INNSKUDD FRA ARBEIDSTAKER I PENSJONSORDNING ETTER INNSKUDDSPENSJONSLOVEN

7.1 Samandrag

Innledning

For arbeidstakere som har eller har hatt tjenestepensjonsordning hos arbeidsgiver, vil tjenestepensjonen utgjøre et supplement til pensjon fra folketrygden. Foretak i privat sektor oppretter i hovedsak pensjonsordninger etter lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) og lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven). Pensjonsordninger etter disse lovene gis en skattemessig gunstig behandling.

En arbeidsgiver som oppretter pensjonsordning etter lov om foretakspensjon eller innskuddspensjonsloven, vil i utgangspunktet selv måtte bære kostnadene ved ordningen. Imidlertid er det etter lov om foretakspensjon adgang til å fastsette i pensjonsordningens regelverk at også arbeidstaker skal bidra med tilskudd til egen pensjon i slike ordninger. I innskuddspensjonsloven er det etter gjeldende bestemmelser ikke tilsvarende adgang til å fastsette slikt arbeidstakerbidrag.

Finansdepartementet sendte 31. mars 2004 på høring et utkast til endringer i innskuddspensjonsloven. Utkastet til endringer innebærer at foretaket i regelverket for pensjonsordningen vil kunne fastsette at arbeidstaker skal bidra med innskudd også i slike ordninger.

Tidligere vurderinger

Departementet har tidligere vurdert om arbeidstaker i pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven, bør kunne betale innskudd til egen pensjon, jf. Ot.prp. nr. 71 (1999-2000) Om lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven).

I Innst. O. nr. 2 (2000-2001) Innstilling fra finanskomiteen om lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) sa komiteen seg enig med Regjeringa i at det ikke skulle gis adgang til innskudd fra arbeidstaker i lov om innskuddspensjon. Det ble således ikke åpnet for innskudd fra arbeidstaker i ordninger etter innskuddspensjonsloven da loven ble fastsatt.

Innskudd fra arbeidstaker i pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven ble omtalt i brev av 2. april 2003 fra statsminister Kjell Magne Bondevik til Landsorganisasjonen i Norge (LO), Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS). Brevet fra statsministeren hadde sin bakgrunn i innspill fra organisasjonene i forbindelse med lønnsoppgjøret 2003.

Med henvisning til omtalen i brevet fra statsministeren, ba Finansdepartementet i brev av 19. august 2003 om Kredittilsynets vurderinger, samt utkast til endringer i innskuddspensjonsloven og tilhørende høringsbrev.

Høring

Finansdepartementet sendte 31. mars 2004 på høring et utkast til endringer i innskuddspensjonsloven. Utkastet var basert på ovennevnte innspill fra Kredittilsynet, og vil gjøre det mulig å fastsette i regelverket for pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven at arbeidstaker skal betale innskudd. Det ble i høringsbrevet blant annet vist til at man hadde registrert et ønske fra både arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner om å åpne for innskudd fra arbeidstaker i pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven.

Adgang til innskudd fra medlemmet reiser spørsmål ved om en skal fastsette særlige rettsregler for den del av pensjonsordningens midler som er finansiert av medlemmet. Slike rettsregler kan rette seg mot ordningens rett til å forføye over midlene. I forhold til departementets tidligere vurderinger om de problemstillinger som oppstår dersom en skal skille mellom midler i ordningen finansiert ved foretakets innskudd og arbeidstakers innskudd, ble det uttalt i høringsbrevet at disse reduseres om en anvender gjeldende bestemmelser både for innskudd fra arbeidstaker og for midler som har sitt utspring i slike innskudd.

I høringsbrevet ble det i tråd med dette syn ikke foreslått særregler for innskudd fra arbeidstaker eller midler som eventuelt finansieres ved slike innskudd.

Departementet er kommet til at det bør åpnes for at man i pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven kan fastsette at arbeidstaker skal betale innskudd. Det vises til at ingen av høringsinstansene har gått i mot høringsforslaget om at arbeidstaker skal kunne bidra med egne midler i slike pensjonsordninger. Departementet legger vekt på at arbeidstaker således vil ha mulighet til å bidra med innskudd i pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven på om lag tilsvarende måte som i lov om foretakspensjon.

Vedrørende arbeidstakers innskudd i parallelle og kombinerte pensjonsordninger, mener departementet det ikke er hensiktsmessig å fastsette særregler om arbeidstakers innskudd i slike ordninger. Ad-

gangen til å fastsette innskudd fra arbeidstaker i parallelle og kombinerte pensjonsordninger vil følge, for hver av ordningene, måtte følge de bestemmelsene om innskudd fra arbeidstaker som er henholdsvis fastsatt i lov om foretakspensjon og foreslås inntatt i innskuddspensjonsloven.

Overskuddsdeling er nærmere omtalt nedenfor. Departementet foreslår at innskudd fra foretaket og innskudd fra arbeidstaker skal føres på samme konto. Dette bidrar til å understreke at ordningen er kollektiv. Et eventuelt skille vil videre ha liten hensikt dersom det ikke også fastsettes særskilte regler for de midler som stammer fra arbeidstakers innskudd. Et skille som foreslått av NPF vil etter departementets syn komplisere ordningene utover det departementet anser som hensiktsmessig. En felles konto innebærer at innskudd fra arbeidstaker inngår i ordningens midler og vil følge de alminnelige regler i ordningen.

Generelt om innskuddet fra arbeidstaker

Departementet legger vekt på at pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven er kollektive pensjonsordninger. Overlates beslutningen om det skal foretas innskudd, og eventuelt også innskuddets størrelse, til det enkelte medlem vil ordningen i større grad fremstå som en individuell pensjonsordning. En slik frivillighet vil for øvrig heller ikke være i tråd med prinsippene for arbeidstakerbidrag i lov om foretakspensjon. Frivillige innskudd vil videre reise problemstillinger blant annet knyttet til prinsipper som i dag er lovfestet, herunder forholdsmessighetsprinsippet, som ikke er drøftet i høringsbrevet. Departementet mener på dette grunnlag at bestemmelser om innskudd fra arbeidstaker skal fastsettes av foretaket i ordningens regelverk og gjelde på lik linje for samtlige medlemmer. Det vil således ikke være anledning for foretaket til å overlate slike spørsmål til det enkelte medlem.

Videre mener departementet at det må fastsettes bestemmelser i innskuddsplanen om hvordan innskuddet fra arbeidstaker skal betales. Etter departementets syn vil dette legge til rette for at foretaket kan trekke innskuddet fra arbeidstakers lønn, noe som vil gi god oversikt og kontroll med innbetaling av arbeidstakers bidrag.

Departementet ser det som hensiktsmessig med en lovbestemmelse om at øvre grense for årlige innskudd for hver arbeidstaker ikke skal utgjøre mer enn maksimalt 4 pst. av arbeidstakers lønn, selv om innskuddet vil være begrenset til en noe lavere andel av lønn som følge av gjeldende forskriftsbestemmelser.

Etter departementets vurdering bør ikke innskuddet fra arbeidstaker utgjøre mer enn halvparten av det samlede innskudd som skal betales for arbeidstakeren. Departementet viser i denne sammenheng til lov om foretakspensjon der det gjelder en tilsvarende

øvre grense for arbeidstakers bidrag til ytelsesbaserte ordninger, og at løsningene i de to lovene bør være avstemt.

Kapitalforvaltning, overskuddsdeling, og deling av midler ved opphør

Departementet mener at det skal være adgang til å fastsette innskudd fra arbeidstaker uavhengig av hvordan kapitalen i pensjonsordningen forvaltes.

Når det gjelder gjeldende regel om at minimum 50 pst. av avkastningen i ordninger etter innskuddspensjonsloven § 3-2 skal tillegges kapitalen, mener departementet at gjeldende grense bør beholdes. Departementet viser til at dette er en minimumsbestemmelse, og at man i pensjonsordningens regelverk står fritt til å fastsette at en høyere andel skal tillegges kapitalen.

Forholdsmessighet og fleksibilitet i innskuddet

Beslutningen om at innskuddet skal avvike fra det som er fastsatt i innskuddsplanen tas av foretaket og gjelder i utgangspunktet hele innskuddet som betales for arbeidstaker. Når det etter lovforslaget åpnes for innskudd fra arbeidstaker, oppstår spørsmålet om beslutning om et slikt avvik bare skal gjelde foretakets innskudd, eller om også arbeidstakers innskudd skal endres.

Ved fastsettelsen av bestemmelsen om fleksibilitet for foretakets innskudd, jf. Ot.prp. nr. 78 (2000-2001), ble det blant annet vist til at et flertall i finanskomiteen, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, i Innst. O. nr. 2 (2000-2001) hadde bedt Regjeringen om å åpne for fleksible muligheter til å variere innskuddene fra år til år ut fra foretakenes økonomi. Det ble i innstillingen vist til at det bør være åpning for at innskuddssatser kan endres fra et år til et annet som ledd i årlige forhandlinger om lønn mv. uten betydelige administrative kostnader.

Departementet viser til at siden det er foretaket som beslutter endringer i innskuddet, og slikt vedtak i utgangspunktet er tenkt motivert av selskapets økonomiske situasjon, bør dette vedtaket begrenses til kun å gjelde innskudd fra foretaket. Departementet foreslår ut fra dette at beslutningen om at innskuddet et enkelt år skal være inntil 25 pst. høyere eller lavere enn det som er fastsatt i innskuddsplanen kun skal få betydning for foretakets innskudd. Etter det opplegg som her foreslås vil altså arbeidstakers innskudd måtte følge innskuddsplanen. Beslutningen om at foretakets innskudd skal reduseres vil da kunne føre til at arbeidstaker i et enkelt år skal betale et høyere innskudd enn foretaket. Dette vil ikke være i strid med foreslåtte § 5-6 som innebærer at innskuddet fra arbeidstaker ikke skal være høyere enn foretakets innskudd fastsatt i innskuddsplanen.

Skattemessig behandling av arbeidstakers andel av årets innskudd

Pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon og innskuddspensjonsloven skattlegges etter det samme prinsippet, det såkalte P-prinsippet. Prinsippet er et inntektsskatteprinsipp og innebærer blant annet at det gis fradrag for innbetalinger til pensjonsordningen innen fastsatte rammer.

Gitt at det følger av pensjonsplanen for en ordning etter lov om foretakspensjon at arbeidstaker skal bidra med en andel av den årlige premien, har arbeidstaker rett til fradrag i alminnelig inntekt for sin andel. Det samme bør etter departementets syn gjelde for arbeidstakers andel av årets innskudd i henhold til forslaget til endring av innskuddspensjonsloven. Departementet foreslår at det tas inn en hjemmel for slikt fradrag i skatteloven § 6-47 første ledd bokstav b.

Andre endringer

I høringsbrevet ble også enkelte tilpasninger i innskuddspensjonsloven og tilhørende forskrift omtalt. Disse var i all hovedsak av språklig karakter, og ingen av høringsinstansene har hatt merknader til endringene.

Departementet mener det vil være hensiktsmessig å gjøre enkelte språklige tilpasninger i innskuddspensjonsloven. Videre fordrer også foreliggende forslag om arbeidstakerbidrag i innskuddspensjonsloven også en presisering i forskrift 22. desember 2000 nr. 1413 til innskuddspensjonsloven slik at definisjonen av innskudd også omfatter innskudd fra medlemmet, jf. forskriftens § 3-1 første ledd bokstav a.

Problemstillinger knyttet til engangsbetalt alderspensjon og tilskudd fra arbeidstaker

Vedrørende alderspensjon etter innskuddspensjonsloven og innskudd fra arbeidstaker, viser departementet til at det i proposisjonen foreslås å åpne for at det kan fastsettes at arbeidstaker skal betale innskudd i pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven. Denne endringen vil også omfatte engangsbetalt alderspensjon etter foretakspensjonsloven, siden innskuddspremieplanen for denne skal utformes i samsvar med reglene i innskuddspensjonsloven kapittel 5.

Når det gjelder pensjonsordning med engangsbetalt alderspensjon i lov om foretakspensjon kapittel 9 del II, kan slik pensjonsordning også omfatte uføre- og etterlattepensjon, jf. at det etter gjeldende regler ikke kan fastsettes arbeidstakerbidrag for slike ytelser. Departementet ser imidlertid ikke avgjørende betenkeligheter mot å åpne for tilskudd fra arbeidstaker også for slik uføre- og etterlattepensjon på tilsvarende måte som for uføre- og etterlattepensjon som er knyttet til ytelsesbasert alderspensjon, jf. lovens § 9-

4. Departementet foreslår derfor at det i foretakspensjonsloven tas inn en henvisning til § 9-4 i § 9-6 annet ledd.

Ikrafttredelse

Regjeringen foreslår at lov om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold mv. skal gjelde fra det tidspunktet Kongen bestemmer og at Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Det vises til lovforslagets B IV.

7.2 Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag B. Om lov om endringer i innskuddspensjonsloven og i andre lover.

Komiteen viser til at Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Landsorganisasjonen i Norge (LO) i brev til Statsministeren, i samband med lønnsoppgjeret 2003, tok til orde for å endra innskottspensjonslova slik at det òg i denne lova vert mogleg for arbeidstakarane å gjere innskott på om lag den same måten som i foretakspensjonslova. Høyringsinstansane støtta forslaget. I den opne høyringa i Stortinget 20. april 2005 uttala m.a. Finansnæringsens Hovedorganisasjon (FNH) at det er trong for ei slik endring som Regjeringa no foreslår, i marknaden. Med bakgrunn i dette, går komiteen ut frå at forslaget vil føre til at ein del pensjonsordningar etter innskottspensjonslova vil opne for innskott frå arbeidstakarane.

Komiteen viser vidare til at Kredittilsynet opplyser at om lag 15-20 pst. av foretakspensjonsordningane har tilskott frå arbeidstakar. Dette viser at ordninga med at arbeidstakar kan gjere tilskott til foretakspensjonsordningar blir brukt.

Komiteen viser til at departementet i sitt brev til komiteen ved saksordførar av 27. april 2005 uttaler følgjande:

"Dei foreslåtte endringane må setjast i verk før årsskiftet 2005/2006 for at det skal vere aktuelt med rett til frådrag for premie for arbeidstakarane for inntektsåret 2005. Dersom endringane i innskottspensjonslova setjast i verk frå eit tidspunkt før årsskiftet (noko eg tek sikte på dersom Stortinget sluttar seg til forslaga), er det naturleg at endringa i skattelova setjast i verk frå same tidspunkt og med verknad for inntektsåret 2005."

Med bakgrunn i dette, og det at komiteen sluttar seg til Regjeringa sitt forslag, vil komiteen understreke at lovendringa må få verknad frå inntektsåret 2005.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet vil vise til at Regje-

ringa legg opp til at innbetalingane både frå føretaket og frå arbeidstakar skal først på same konto. Når det no vert opna for innskott òg frå arbeidstakar i ordningar etter lov om innskottspensjon, vil det føre til at omkostningar ved ordninga òg vil bli trekt frå dei tilsette i føretaket sine innskott.

Desse medlemene vil peike på at det kan føre til at eit føretak som allereie har etablert ei innskottsordning på 2 pst. for sine tilsette, og som i dag betaler alle omkostningar ved ordninga, heretter kan bruke av dei tilsette sine egne 2 pst.-innbetalingar til å få dekkja omkostningane. Med ein slik konstruksjon oppnår føretaket at dei tilsette sin del av 4 pst.-ordninga dekker alle kostnader ved forvaltninga av ordninga, og at føretaket som før etableringa av pensjonsordninga måtte betale 2 pst. pluss omkostnader, no kan betale 2 pst. og la kostnadane ved forvaltninga inngå i dei 4 pst. som vert betalt til ordninga, altså i realiteten betalt av dei tilsette sine innskott.

Desse medlemene vil òg understreke at sidan fleirtalet i komiteen, med unnatak av medlemene frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti i Innst. O. nr 2 (2000-2001) òg opna opp for at føretaket får fleksible moglegheiter til å variere innskotta frå år til år, med inntil 25 pst. høgare eller lågare enn fastsett i innskottsplanen, så vil det føre til at år der føretaket betaler lågare innskott, vert det ein enno mindre del av arbeidstakar sitt innskott som faktisk vil gå til eigen pensjonssparing.

Desse medlemene meiner at dei tilsette ikkje må vere i tvil om at det innskottet dei sjølv betalar inn til pensjonsordninga gir dei ein tilsvarende høgare pensjon. Desse medlemene vil derfor understreke at dei tilsette sine innskott ikkje skal nyttast til å dekke administrasjonskostnadane.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

"I forsikringslova vert det gjort følgjande endring:

§ 5-6 nytt fjerde ledd skal lyde:

Administrasjonskostnader kan ikke belastes arbeidstakers innskudd."

8. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER

8.1 Samandrag

Kapittel 9 i proposisjonen inneholder merknader til de enkelte bestemmelser det fremmes forslag om.

8.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tar dette til etterretning.

9. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

9.1 Samandrag

Det foreliggende lovforslaget innebærer for pensjonskasser i stor grad en videreføring av gjeldende rett. På flere punkter er de foreslåtte reglene en klargjøring av gjeldende rett, noe som må antas å være positivt for aktørene i markedet (brukerne av lovreglene).

Det er lagt opp til at de foreslåtte reglene skal få virkning også for eksisterende virksomhet. Dette innebærer at eksisterende pensjonskasser må søke om konsesjon, samt oppfylle kravet til grunnkapital tilsvarende 10 G. Enkelte mindre pensjonskasser oppfyller pr. i dag ikke dette kravet. Videre stilles det strengere/nye krav til styre og styresammensetning i det foreliggende lovforslaget. Dette kan føre til at eksisterende pensjonskasser må endre sammensetningen og organiseringen av sine styrever.

De foreslåtte reglene for innskuddspensjonsforetak er nye i forhold til gjeldende rett. Det eksisterer ingen slike foretak i dag. Disse foretakene vil imidlertid utgjøre et nytt tilsynsområde for tilsynsmyndighetene. Innføring av adgang til å opprette slike foretak antas å ha en gunstig virkning på konkurransen i innskuddspensjonsmarkedet.

Forslaget om at pensjonsforetak skal underlegges de samme virksomhetsreglene som gjelder for livsforsikringsselskaper, antas å medføre at de økonomiske og administrative konsekvenser som er omtalt i Ot.prp. nr. 74 (2003-2004) om lov om endringer i forsikringsvirksomhetsloven m.m. (livsforsikring) også gjør seg gjeldende i forhold til pensjonskasser.

Den foreslåtte tekniske revisjonen av forsikringsvirksomhetsloven innebærer ingen materielle endringer. På noen punkter antas imidlertid den foreslåtte revisjonen å bidra til at reglene blir klarere, noe som vil kunne være positivt for brukerne av loven.

9.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tar dette til etterretning.

10. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet:

Forslag 1

I forsikringslova vert det gjort følgjande endring:

§ 5-6 nytt fjerde ledd skal lyde:

Administrasjonskostnader kan ikke belastes arbeidstakers innskudd."

Forslag frå Framstegspartiet og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om de nødvendige lovendringer, eller i forskrifts form gi anledning til at pensjonskasser tillates å anvende premiefondet og tilleggsavsetningene til å dekke tap.

11. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står frammanfor, og råar Odelstinget til å gjere slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven)

Del I Alminnelige bestemmelser

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1-1 Virkeområde

Denne lov gjelder forsikringsselskaper, pensjonsforetak og virksomhet som drives av slike foretak. Med pensjonsforetak menes pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak.

Reglene i kapittel 11 om flytting gjelder også for banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Kongen kan bestemme at loven her skal gjelde for pensjonsfond og kan gi nærmere regler om dette.

§ 1-2 Forsikringsvirksomhet

Forsikringsvirksomhet kan bare drives av forsikringsselskaper og pensjonskasser og i henhold til tilatelse etter reglene i denne lov.

Betegnelsen "forsikring" og andre ord eller uttrykk med samme betydningsinnhold kan i foretaksnavn og ved markedsføring bare benyttes i næringsvirksomhet som er, eller drives i forbindelse med forsikringsvirksomhet.

§ 1-3 Skille mellom forsikringsbransjer

Livsforsikringsselskaper kan bare overta livsforsikringer, jf. § 9-1. Et livsforsikringsselskap som har overtatt pensjonsordning med foretakspensjon for et foretak eller for et konsernforetak som har felles pensjonsordning, kan likevel også overta pensjonsordning med innskuddspensjon for samme foretak eller for et foretak som inngår i samme konsernforhold. Kredittilsynet kan tillate at livsforsikringsselskaper overtar andre personforsikringer.

Skadeforsikringsselskaper kan bare overta forsikringer som ikke regnes som livsforsikringer eller kredittforsikringer. Kredittilsynet kan tillate at skadeforsikringsselskaper overtar livsforsikringer i form av rene risikoforsikringer av høyst ett års varighet og gjenforsikringer innen livsforsikring.

Kredittforsikringsselskaper kan bare overta kredittforsikringer. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke forsikringer som skal regnes som kredittforsikringer. I forhold til reglene i loven regnes kredittforsikringsselskaper som skadeforsikringsselskaper og kredittforsikring som skadeforsikring, hvor ikke annet er bestemt.

Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle om en forsikring kan eller må overtas av livs-, skade- eller kredittforsikringsselskaper.

§ 1-4 Pensjonskasser

Pensjonskasser kan bare overta kollektive pensjonsordninger og drive annen virksomhet som omfattes av § 7-1.

Pensjonskasser som overtar kollektive pensjonsordninger som regnes som livsforsikring, jf. § 9-1, kan ikke overta kollektive pensjonsordninger eller andre pensjonsforpliktelser uten forsikringselement. En pensjonskasse som har overtatt pensjonsordning med foretakspensjon for et foretak eller for konsernforetak som har felles pensjonsordning i pensjonskassen, kan likevel også overta pensjonsordning med innskuddspensjon for samme foretak eller for et foretak som inngår i samme konsernforhold.

Pensjonskasser som overtar kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement, kan ikke overta kollektive pensjonsordninger eller andre pensjonsforpliktelser som regnes som livsforsikring.

§ 1-5 Innskuddspensjonsforetak

Innskuddspensjonsforetak kan bare overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement. Innskuddspensjonsforetak kan ikke overta andre kollektive pensjonsordninger eller andre pensjonsforpliktelser som regnes som livsforsikring.

§ 1-6 Taushetsplikt

Ansatte og tillitsvalgte i et forsikringsselskap eller pensjonsforetak har taushetsplikt med hensyn til opplysninger de får om andres forretningsmessige eller private forhold, med mindre de etter lov har plikt til å gi opplysninger. Tilsvarende gjelder andre som utfører oppdrag for forsikringsselskap eller pensjonsforetak.

Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at styret eller noen som har fullmakt fra styret gir andre kredittinstitusjoner opplysninger selskapet har mottatt i egenskap av kredittinstitusjon. Tilsvarende gjelder meddelelse av helse- og skadeopplysninger

til annet forsikringsselskap eller pensjonsforetak, med mindre begrensninger i opplysningsadgangen fastsettes av Kongen.

§ 1-7 Tillitsmenns og ansattes handel med finansielle instrumenter

For tillitsmenns og ansattes handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

§ 1-8 Geografisk virkeområde

Loven gjelder på kontinentalsokkelen og på Svalbard, i den utstrekning ikke annet følger av Norges folkerettslige forpliktelser.

Del II. Forsikringsselskaper

Kapittel 2. Konesjon

§ 2-1 Konesjon

Et forsikringsselskap kan ikke drive virksomhet uten tillatelse av Kongen, som kan sette vilkår for tillatelsen. Et forsikringsselskap skal ha forretningskontor og hovedkontor i Norge. Tillatelse skal nektes med mindre Kongen er overbevist om at eiere av kvalifisert eierandel og innehav av slike eierandeler er i samsvar med finansieringsvirksomhetsloven § 2-3. Med kvalifisert eierandel menes en eierandel som representerer 10 prosent eller mer av kapitalen eller stemmene i institusjonen, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av institusjonen og dens virksomhet. Tillatelse skal nektes med mindre mer enn tre firedeler av forsikringsselskapets aksjekapital tegnes ved kapitalforhøyelse uten fortrinnsrett for aksjeeiere eller andre.

Tillatelse skal nektes dersom styremedlemmene, administrerende direktør eller annen person som faktisk leder virksomheten:

- ikke kan antas å ha den nødvendige erfaring til å utøve stillingen eller vervet,
- er dømt for et straffbart forhold, og det utviste forhold gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte, eller
- i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik adferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte.

Tillatelse skal for øvrig gis med mindre det er grunn til å anta:

- at selskapet ikke vil oppfylle de krav som stilles i lov eller i medhold av lov,
- at startkapitalen ikke står i rimelig forhold til den planlagte virksomhet, eller
- at tillatelse på annen måte vil få uheldige virkninger for forsikringstakerne eller grupper av forsikringstakere.

Tillatelse gis for en eller flere forsikringsbransjer, eller for en del av bransjen. Tillatelsen kan begrenses til et bestemt geografisk område, til bestemte kundegrupper eller på annen måte.

Avgjørelse av søknad om tillatelse etter første ledd jf. tredje ledd skal meddeles søkeren innen seks måneder etter at søknaden er mottatt. Dersom søknaden ikke inneholder de opplysninger som er nødvendig for å avgjøre om tillatelse skal gis, regnes fristen fra det tidspunkt slike opplysninger ble mottatt.

Krav om konsesjon etter denne paragrafen gjelder ikke for selskaper som har sitt hovedsete i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

§ 2-2 Tilbakekall av konsesjon

Kongen kan trekke en tillatelse tilbake helt eller delvis dersom:

- a) styret eller andre organer i forsikringsselskapet har gjort seg skyldig i grov eller vedvarende overtredelse av sine plikter etter lov, forskrifter gitt i medhold av lov, de vilkår som er satt i medhold av § 2-1 eller selskapets vedtekter,
- b) det ellers finnes misligheter i selskapets ledelse, eller andre omstendigheter som gir grunn til å frykte forhold som nevnt i § 2-1 annet ledd bokstav a og c,
- c) forsikringsselskapet ikke lenger har et betryggende økonomisk grunnlag, eller
- d) forsikringsselskapet ikke lenger driver aktiv virksomhet i vedkommende forsikringsbransje.

For selskaper som nevnt i § 2-4 første ledd kan tillatelse også trekkes tilbake dersom forutsetningen i § 14-1 annet ledd ikke lenger er oppfylt.

§ 2-3 Søknad om konsesjon

Søknad om tillatelse etter § 2-1 for nytt forsikringsselskap skal inneholde en driftsplan for selskapets tre første år. Driftsplanen skal inneholde:

- a) en oversikt over de forsikringer selskapet vil tilby,
- b) opplysninger om selskapets kapitalforhold,
- c) budsjett for etablerings- og administrasjonsomkostninger,
- d) opplysninger om hvilke prinsipper selskapet vil benytte ved premieberegning,
- e) opplysninger om hvordan gjenforsikringen er planlagt ordnet, og
- f) prognose for finansiell stilling etter tre års drift. Søknaden skal være bilagt:
  - a) selskapets vedtekter,
  - b) bekreftet kopi av stiftelsesdokumentet,
  - c) bekreftet kopi av protokollen for den konstituerende generalforsamling, og
  - d) opplysninger om navn og adresse på de skadebehandlingsrepresentanter som skal være utpekt i

hvert av de øvrige EØS-landene dersom selskapet skal dekke risiko innen forsikringsklassen ansvar for landkjøretøy, bortsett fra hvis selskapet bare skal dekke fraktførerens ansvar, jf. bestemmelser fastsatt i medhold av lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogn gjer (bilansvarslova) § 17.

Kredittilsynet kan kreve ytterligere opplysninger, samt gi nærmere regler om innholdet i konsesjons-søknader.

§ 2-4 Utenlandske og utenlandsk eide forsikringsselskaper

Utenlandsk forsikringsselskap kan gis konsesjon til å drive virksomhet i Norge etter reglene i kapittel 14.

Det er ikke tillatt å formidle forsikringer til forsikringsselskaper som ikke har tillatelse til å drive virksomhet i Norge. Forbudet omfatter ikke skadeforsikringer i tilknytning til næringsvirksomhet. Kongen kan gi nærmere regler om formidlingsvirksomhet.

Kongen kan i forskrift fastsette i hvilken utstrekning bestemmelsene i de foregående ledd skal gjelde overfor forsikringsselskaper som har sitt hovedsete i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, og fastsette nærmere regler for slike selskapers virksomhet i Norge.

Kapittel 3. Alminnelige selskapsrettslige regler

§ 3-1 Selskapsformer

Forsikringsselskaper må organiseres som aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper eller gjensidige selskaper.

For forsikringsaksjeselskaper eller forsikringsallmennaksjeselskaper gjelder reglene i aksjeloven eller allmennaksjeloven, med mindre annet er bestemt i eller i medhold av loven her. Aksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd og allmennaksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd gjelder ikke for forsikringsselskaper.

Aksjeloven gjelder ikke for gjensidige forsikringsselskaper, med mindre noe annet er bestemt i eller i medhold av loven her.

§ 3-2 Vedtekter

Et forsikringsselskaps vedtekter skal godkjennes av Kongen og kan ikke endres uten godkjennelse av Kongen.

Vedtektene i et livsforsikringsselskap skal inneholde regler om fastsettelse av utbytte på aksje- eller garantikapitalen.

§ 3-3 Registrering

Et forsikringsselskap skal anmeldes til Foretaksregisteret senest seks måneder etter at tillatelse etter § 2-1 er gitt.

Registerføreren skal kontrollere at selskapet har tillatelse etter § 2-1 til å drive virksomhet, og at dets vedtekter er godkjent etter § 3-2.

For gjensidige forsikringsselskaper gjelder aksjeloven § 2-20 tilsvarende.

§ 3-4 Foretaksnavn

Et forsikringsselskaps foretaksnavn må inneholde ordet "forsikring" eller andre ord eller uttrykk med samme betydningsinnhold. Dessuten må selskapsformen fremgå av selskapets foretaksnavn.

§ 3-5 Særlige regler for konsernforhold

Et forsikringsselskap kan inngå i et konsernforhold i samsvar med finansieringsvirksomhetsloven § 2a-6 bare dersom:

- morselskapet, selskapene i konsernenheten eller annet eierselskap ikke er kredittforsikringsselskap, og
- morselskapet, selskapene i konsernenheten og i tilfelle alle andre selskaper i det konsern forsikringsselskapet tilhører, enkeltvis og samlet oppfyller vilkårene i § 6-1 og § 6-2 i loven her. Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsene i denne bokstav og gi forskrifter om at konsernet samlet må oppfylle også andre regler gitt i eller i medhold av loven her.
- konsernforholdet er etablert etter tillatelse etter finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3.

§ 3-6 Sammenføyning, deling mv.

Sammenføyning (fusjon) og deling (fisjon) av forsikringsselskaper og morselskaper til forsikringsselskaper, kan ikke gjennomføres uten Kongens tillatelse. Likt med sammenføyning og deling regnes overtakelse eller avhendelse av en vesentlig del av virksomheten, herunder forsikringsportefølje. Kongen avgjør i tvilstilfelle hva som anses som vesentlige deler av selskapets eiendeler. § 13-1 annet ledd første punktum gjelder tilsvarende.

Erverv av aksjer i et forsikringsselskap som allerede har tillatelse etter § 2-1 til å drive virksomhet, er avhengig av Kongens godkjennelse når ervervet medfører at selskapet vil inngå i et konsern.

§ 3-7 Forhøyelse av ansvarlig kapital

Uten samtykke av Kongen kan den ansvarlige kapital ikke settes ned eller økes på annen måte enn ved fondsopplegg. Det kan knyttes slike vilkår til samtykket som er egnet til å ivareta de interesser som skal beskyttes ved denne lov og lov av 10. juni 1988 nr.

40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

§ 3-8 Overdragelse av forsikringsportefølje

Overdragelse av hele eller deler av et selskaps forsikringsportefølje krever tillatelse fra Kongen når forsikringsporteføljen enten er tegnet etter reglene om etableringsadgang eller etter reglene om adgang til å yte tjenester som følger av EØS-avtalen, og forsikringsporteføljen ønskes overdratt til forsikringsselskap med hovedsete i EØS-området. Bestemmelsen i første punktum gjelder også når forsikringsporteføljen overdras mellom forsikringsselskap med hovedsete i samme EØS-stat.

Kongen gir nærmere regler om overdragelse i henhold til første ledd, herunder om:

- nødvendige bekreftelser, samtykke mv. fra tilsynsmyndigheter i andre EØS-stater,
- selskapets plikt til å informere forsikringstakerne,
- forsikringstakernes rett til å si opp forsikringsavtalen,
- offentliggjøring av overdragelse.

Denne bestemmelsens første og annet ledd gjelder tilsvarende for overdragelse av forsikringsportefølje fra filial av forsikringsselskap med hovedsete i annet enn EØS-stat til forsikringsselskap etablert i Norge eller i annen EØS-stat.

Kapittel 4. Særlige selskapsrettslige regler for gjensidige forsikringsselskaper

§ 4-1 Stiftelse

Et gjensidig forsikringsselskap kan stiftes av en eller flere stiftere. Stifterne skal opprette, datere og skrive under et dokument som inneholder utkast til vedtekter og bestemmelser som nevnt i § 4-4.

Minst halvdel av stifterne skal være bosatt i riket og ha bodd her i de siste to år, om ikke Kongen gjør unntak i det enkelte tilfellet. Like med personer som er bosatt i riket, regnes staten og norske kommuner samt norske selskaper med begrenset ansvar, foreninger og stiftelser. Bestemmelsen i første punktum gjelder ikke for statsborgere i stater som er part i EØS-avtalen når de er bosatt i en slik stat. Første punktum gjelder heller ikke for juridiske personer som nevnt i EØS-avtalen art. 34 annet ledd, som er opprettet i samsvar med lovgivningen i en av EUs medlemsstater eller en EFTA-stat, og som har sitt vedtektsbestemte sete, sin hovedadministrasjon eller sitt hovedforetak innen EU- eller EFTA-statenes territorium.

§ 4-2 Garantifond

Garantifondet (garantikapitalen) kan bestå av ansvarlig lånekapital. Lånet kan ytes fra et aksjeselskap

eller et allmennaksjeselskap som er stiftet for dette formål, fra et annet selskap eller fra andre.

Lånekapital som nevnt i første ledd kan også tas opp ved at det utstedes omsettelige grunnfondsbevis med representasjonsrett i generalforsamlingen, jf. § 4-3 bokstav b. Kongen kan bestemme at visse regler i aksjeloven får anvendelse for grunnfondsbevis. Vedtak om tilbakebetaling av grunnfondsbevis utstedt etter dette ledd er ikke gyldig uten etter tillatelse av Kongen. Kongen kan fastsette nærmere regler om begrensninger i adgang til å eie grunnfondsbevis, herunder også begrensninger i utlendingers adgang til å eie grunnfondsbevis.

§ 4-3 Vedtekter

Vedtektene skal foruten det som er nevnt i § 5-1 første ledd angi:

- a) Det som er angitt i aksjeloven § 2-2 første ledd nr. 1, 2, 3, 6 og 7.
- b) Reglene for medlemskap, sammensetning av generalforsamling og stemmerett på generalforsamling.
- c) Det antall forsikringer og den samlede forsikringssum som skal være tegnet, for at selskapet skal kunne starte sin virksomhet.
- d) Reglene for medlemmenes ansvar innbyrdes.
- e) Reglene for oppløsning av selskapet.
- f) Reglene for anvendelse av årsoverskuddet og dekning av eventuelt underskudd.
- g) Reglene for når generalforsamling skal holdes.
- h) Reglene for hvem som skal innkalle til generalforsamling, og hvordan innkallingen skal skje.

§ 4-4 Stiftelsesdokument

Stiftelsesdokumentet skal dessuten angi:

- a) Forsikringenes art.
- b) Når den konstituerende generalforsamling må være holdt for at tegning av forsikring skal være bindende for medlemmene.
- c) Størrelse på et eventuelt garantifond.
- d) Hvor stor del av garantifondet som eventuelt skal innbetales straks og reglene for det garanterende selskaps forpliktelse til å gjøre ytterligere innbetaling til garantifondet.
- e) Reglene for forrentning og tilbakebetaling av et eventuelt garantifond.
- f) Eventuelle regler om at det garanterende selskap skal kunne øve innflytelse på eller føre tilsyn med forsikringsselskapet.
- g) Hvem som skal betale stiftelsesomkostningene, og eventuelt godtgjørelse til noen for arbeidet i forbindelse med stiftelsen.

Bestemmelser som ikke er angitt i stiftelsesdokumentet, kan ikke gjøres gjeldende mot selskapet.

§ 4-5 Innbydelse til forsikringstegning

Bestemmelsen i § 2-1 om konsesjon er ikke til hinder for at det med henblikk på å stifte et gjensidig forsikringsselskap kan skje inntegning av medlemmer. Før selskapet er registrert, løper ikke selskapets forsikringsansvar, og premie kan ikke innkreves.

§ 4-6 Innkalling til konstituerende generalforsamling

Stifterne innkaller medlemmene til den konstituerende generalforsamling, som skal avholdes senest seks måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet. Oversittes denne fristen, er tegning ikke bindende.

§ 4-7 Konstituerende generalforsamling

Beslutning om å stifte selskapet treffes på konstituerende generalforsamling.

Tegningslisten skal holdes tilgjengelig for tegnerne i minst en uke før generalforsamlingen på et sted som angis i innkallingen.

På den konstituerende generalforsamlingen skal stifterne legge fram stiftelsesdokumentet og tegningslisten.

Blir ikke det antall forsikringer og den forsikringssum tegnet som skal være tegnet etter stiftelsesdokumentet, jf. § 4-3 bokstav c, kan selskapet ikke besluttes stiftet. Forsikringssum som er innbetalt, skal i så fall uten opphold betales tilbake.

Før det gjensidige forsikringsselskapet kan besluttes stiftet, skal den konstituerende generalforsamlingen ha behandlet og avgjort forslag som måtte være fremsatt om endringer i vedtektene eller i stiftelsesdokumentet for øvrig. Generalforsamlingen kan likevel ikke treffe beslutning i strid med stiftelsesdokumentet i saker som nevnt i § 4-3 bokstav b, c, d og e og § 4-4 bokstav a, c, d og e.

Forslaget om å stifte selskapet anses vedtatt dersom det får tilslutning fra flertallet av de avgitte stemmer og fra minst to tredjedeler av den kapital som er representert på generalforsamlingen. Blir det ikke oppnådd slikt flertall, bortfaller stiftelsen av selskapet.

Når selskapet er stiftet, skal generalforsamlingen velge kontrollkomité og i tilfelle representantskap eller styre.

§ 4-8 Utligning av overskudd og underskudd

Med mindre annet er bestemt i vedtektene, skal overskudd eller underskudd utlignes på dem som var medlemmer i samme regnskapstermin, i forhold til en beregnet forskuddspremie.

I vedtektene til livsforsikringsselskap kan det bestemmes at medlemmene ikke skal ha ansvar for selskapets forpliktelser, men at underskudd i stedet skal

utlignes ved en forholdsmessig reduksjon av forsikringskravene.

§ 4-9 Ansvar overfor tredjemann

Medlemmenes ansvar for selskapets forpliktelser kan bare gjøres gjeldende av selskapet.

Selskapets krav på bidrag fra medlemmene ved utligning av underskudd kan ikke overdras, pantsettes eller tas til utlegg for gjeld.

§ 4-10 Samarbeid

Gjensidige selskaper kan gjennom samarbeidsavtaler danne konsernheter basert på felles vedtektsfestede selskapsorganer, og vedtektene kan i slike tilfelle avvike fra reglene i denne lov og i lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

Kapittel 5. Selskapets organer mv.

§ 5-1 Styre

Forsikringsselskap skal ha et styre på minst tre medlemmer. Selskapets ansatte skal være representert i styret. Kongen kan fastsette nærmere regler om dette. Styret skal ha et flertall av personer som ikke er ansatt i selskapet eller i selskaper i samme konsern. Lederen skal velges blant dette flertallet. Vedtektene skal inneholde bestemmelser om varamedlemmer.

Styremedlemmene velges av representantskapet. Har selskapet ikke representantskap, velges styremedlemmene av generalforsamlingen. Den valgtett som tilkommer representantskapet eller generalforsamlingen, kan i vedtektene overføres til andre, men ikke til styret selv eller medlemmer av styret.

Reglene i denne paragraf gjelder også for morselskap til forsikringsaksjeselskap eller forsikringsallmennaksjeselskap. I disse tilfellene gjelder ikke første ledd fjerde og femte punktum for det selskap som eies. Kongen kan samtykke i at det eide forsikringselskap har identisk styre med eierselskapet.

§ 5-2 Administrerende direktør

Forsikringsselskap skal ha administrerende direktør (daglig leder).

§ 5-3 Aksjelovens anvendelse på gjensidige selskaper

Reglene i aksjeloven §§ 6-1 til 6-3 og §§ 6-6 til 6-34 gjelder tilsvarende for gjensidige forsikringsselskaper, med mindre annet følger av loven her.

§ 5-4 Representantskap

I forsikringsselskaper med mer enn 50 ansatte skal det velges et representantskap med 12 medlemmer eller et høyere tall delelig med 3, som fastsettes av generalforsamlingen.

To tredjedeler av medlemmene med varamedlemmer velges av generalforsamlingen. De valgte medlemmer skal til sammen avspeile selskapets interessegrupper, kundestruktur og samfunnsfunksjon. Vedtektene skal fastsette nærmere regler om dette. I vedtektene kan valgtetten overføres til andre.

En tredjedel av medlemmene med varamedlemmer velges av og blant de ansatte etter regler fastsatt av Kongen.

Kongen kan dispensere fra kravet om at selskapet skal ha representantskap. I så fall skal selskapets styre så vidt mulig sammensettes etter reglene i denne paragraf.

Representantskapet skal ha de oppgaver som påligger en bedriftsforsamling etter allmennaksjeloven §§ 6-35 til 6-40, med mindre selskapets vedtekter gir representantskapet en videre kompetanse.

Reglene i første, annet, tredje og femte ledd gjelder også for morselskap til forsikringsaksjeselskap eller forsikringsallmennaksjeselskap.

§ 5-5 Kontrollkomité

Forsikringsselskap skal ha en kontrollkomité med minst tre medlemmer og ett varamedlem. Medlemmer og varamedlemmer velges av generalforsamlingen. Ett medlem av komiteen skal tilfredsstillende krav som stilles til dommere etter lov av 13. august 1915 nr. 5 om domstolene § 54 annet ledd. Valget av dette medlem skal godkjennes av Kredittilsynet. Kredittilsynet kan dispensere fra bestemmelsene i de to foregående punktum.

Samarbeidende selskaper kan ha felles kontrollkomité.

Reglene i denne paragraf gjelder også for morselskap til forsikringsaksjeselskap eller forsikringsallmennaksjeselskap. I disse tilfellene bestemmer Kongen om første ledd skal gjelde for det selskap som eies.

Medlemmene i kontrollkomiteen kan ikke være leder eller nestleder i representantskapet, styremedlem, varamedlem til styret, selskapets revisor eller ansatt i forsikringsselskapet, eller så nært beslektet eller besvogret med disse som nevnt i forvaltningslovens § 6.

§ 5-6 Kontrollkomiteens oppgaver og myndighet

Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med forsikringsselskapets virksomhet, og påse at det følger lover, forskrifter og vilkår, samt vedtekter og vedtak i selskapets besluttede organer. Kontrollkomiteen kan ta ethvert forhold innen selskapet opp til behandling.

Kontrollkomiteen kan til enhver tid forlange seg forelagt selskapets protokoller og dokumenter, og kreve at tillitsvalgte og ansatte gir de opplysninger som komiteen mener er nødvendige for at den skal kunne utføre sitt verv.

Representantskapet vedtar instruks for kontrollkomiteen. Instruksen godkjennes av Kredittilsynet.

§ 5-7 Kontrollkomiteens innberetnings- og rapportplikt

Kontrollkomiteen skal føre protokoll over sine møter. Protokollen gjøres kjent for styret.

Kontrollkomiteen skal gi innberetning til representantskapet minst én gang i året.

Får komiteen kjennskap til betydelige forsømler, feil eller misligheter av større betydning eller rekkevidde eller mener den at selskapet har lidt store tap, skal den straks ta dette opp med Kredittilsynet.

§ 5-8 Generalforsamling

Kredittilsynet trer i tingrettens sted ved utøvelse av myndighet som nevnt i aksjeloven § 5-8 annet ledd og § 5-12 første ledd tredje punktum og allmennaksjeloven § 5-8 annet ledd og § 5-12 annet ledd. Aksjelovens bestemmelser om generalforsamling får tilsvarende anvendelse på gjensidige selskaper.

§ 5-9 Revisjon og granskning

Representantskapet velger en eller flere registrerte eller statsautoriserte revisorer, og godkjenner revisors godtgjørelse.

Kredittilsynet trer inn i tingrettens sted ved utøvelse av myndighet etter aksjeloven og allmennaksjeloven §§ 5-25 til 5-27 og § 7-3. Reglene i aksjeloven kapittel 7 og §§ 5-25 til 5-27 og revisorloven gjelder tilsvarende for gjensidige forsikringsselskaper.

Kapittel 6. Selskapets virksomhet

§ 6-1 Forbud mot annen virksomhet

Et forsikringsselskap kan bare drive forsikringsvirksomhet og virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for at et forsikringsselskap midlertidig driver eller deltar i driften av annen virksomhet i den utstrekning det er nødvendig for å få dekning av krav eller for avvikling av skadeoppgjør. Kredittilsynet kan kreve at selskapet opphører med slik virksomhet innen en fastsatt frist.

Kongen kan gi nærmere regler om hva slags virksomhet forsikringsselskaper kan drive, og gjøre generelle eller individuelle unntak fra bestemmelsen i første ledd.

§ 6-2 Eierandeler og innflytelse i andre selskaper

Et forsikringsselskap kan ikke eie eller ved stemmegivning representere mer enn 15 prosent av aksje-

ne eller andelene i et selskap som driver virksomhet som etter § 6-1 ikke kan drives av forsikringsselskap. Forbudet gjelder likevel ikke for så vidt den samlede verdi av slike eiendeler er mindre enn forsikringsselskapets midler etter fradrag for avsetninger til dekning av forsikringsforpliktelsene, så fremt den økonomiske risiko ved investeringen er begrenset til verdien av den aktuelle investeringen.

Kongen kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra bestemmelsene i denne paragraf og sette vilkår for unntaket.

Bestemmelsene i paragrafen gjelder ikke forsikringsselskapers adgang til å eie aksjer eller andeler i finansinstitusjoner. Som finansinstitusjon regnes også verdipapir- og eiendomsmeglerforetak, foretak som forvalter verdipapirfond, samt utenlandsk finansinstitusjon.

§ 6-3 Krav til kapitaldekning

Et forsikringsselskap skal ha en kapitaldekning som til enhver tid utgjør minst 8 prosent av selskapets aktiva og selskapets forpliktelser utenfor balansen, beregnet etter prinsipper for risikoveiing.

Kongen kan fastsette:

- a) minstebeløp for ansvarlig kapital,
- b) regler om beregningsgrunnlaget,
- c) hva som skal anses som ansvarlig kapital,
- d) annen prosentsats enn nevnt i første ledd for å bringe norske bestemmelser i samsvar med internasjonale standarder.

§ 6-4 Krav til solvensmarginkapital

Et forsikringsselskap skal til enhver tid ha en kapital som er tilstrekkelig til å dekke solvensmarginen for selskapets samlede virksomhet.

Kongen kan ved forskrift fastsette regler om beregningsmåten for solvensmarginen for henholdsvis livsforsikringsselskaper og skadeforsikringsselskaper, den kapital som kan dekke kravene, og andre forhold vedrørende gjennomføringen av solvensmarginkravene.

§ 6-5 Kontroll med forsikringsselskapers solvens

Kredittilsynet fører kontroll med forsikringsselskapers solvens.

Hvis et selskap ikke oppfyller kravene til kapitaldekning eller solvensmarginkapital, kan Kongen gi selskapet pålegg om å stanse nytegning. Kongen kan også pålegge selskapet å foreta bestemte disposisjoner med sikte på å oppfylle krav til kapitaldekning eller solvensmarginkapital.

Kongen kan i særlige tilfelle og for en tidsbegrenset periode samtykke i at selskapet kan ha lavere kapitaldekning eller solvensmarginkapital enn fastsatt.

§ 6-6 Kapitalforvaltning

Et forsikringssselskap skal sørge for en forsvarlig kapitalforvaltning. Et forsikringssselskap skal for å sikre oppfyllelse av dets forsikringsforpliktelser sørge for at eiendeler til dekning av de forsikringsmessige avsetninger til enhver tid er plassert på en hensiktsmessig og betryggende måte sett i forhold til arten av forsikringsforpliktelsene og hensynet til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning.

Kongen gir nærmere regler om kapitalforvaltningen.

Finner Kredittilsynet at et forsikringssselskap har plassert sin kapital i strid med lov eller forskrifter eller for øvrig på ubetryggende eller åpenbart uheldig måte, kan Kredittilsynet pålegge selskapet å endre plasseringen innen en fastsatt frist.

§ 6-7 Forsikringsvilkår

Et forsikringssselskap skal benytte forsikringsvilkår som er rimelige og betryggende.

Kredittilsynet skal føre kontroll for å påse at de forsikringsvilkår som benyttes er i samsvar med første ledd. Kredittilsynet kan forby bruk av vilkår som Kredittilsynet finner å være ubetryggende eller urimelige.

§ 6-8 Gjenforsikring

Et forsikringssselskap skal til enhver tid ha gjenforsikring som er betryggende sett i forhold til selskapets risikoeksponering og dets økonomiske stilling.

Styret skal sørge for at det foreligger oppdaterte retningslinjer for arten og omfanget av selskapets gjenforsikringer og for at disse blir fulgt opp.

Del III. Pensjonsforetak

Kapittel 7. Pensjonskasser

§ 7-1 Pensjonskasse

En pensjonskasse er en selveiende institusjon med virksomhet som er basert på én eller flere kollektive pensjonsordninger som er etablert av foretaket eller kommunen som har opprettet pensjonskassen, med mindre noe annet følger av § 7-2. Virksomheten kan også omfatte virksomhet som naturlig henger sammen med slik virksomhet (tilknyttet virksomhet).

Som kollektiv pensjonsordning regnes kommunale pensjonsordninger og pensjonsordninger opprettet i samsvar med reglene i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, samt andre kollektive pensjonsordninger. Som kollektiv pensjonsordning regnes også pensjonsordning opprettet for medlemmer i en forening av selvstendige næringsdrivende og i tilfelle deres arbeidstakere (foreningspensjonsordning).

Som tilknyttet virksomhet regnes også utstedelse av fripoliser, pensjonsbevis eller pensjonskapitalbevis til arbeidstakere som er fratrudd sin stilling og opphørt å være medlem av pensjonsordning i pensjonskassen, samt tilleggsavtaler til slik rett til pensjon. Har en pensjonskasse tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger som regnes som livsforsikring, regnes også forsikring av risiko for uførhet eller død knyttet til medlemmene i en kollektiv pensjonsordning i pensjonskassen som tilknyttet virksomhet.

§ 7-2 Pensjonskasser for flere foretak/arbeidsgivere

Foretak, kommuner og andre arbeidsgivere som har adgang til å opprette felles pensjonsordning etter foretakspensjonsloven kapittel 12, innskuddspensjonsloven kapittel 10 eller denne lovens kapittel 10, kan ha slik felles pensjonsordning i en pensjonskasse. Kravet om tilknytning i foretakspensjonsloven § 12-1 og innskuddspensjonsloven § 10-1 gjelder tilsvarende for opprettelse av felles pensjonskasse for felles pensjonsordning som ikke omfattes av disse lovene.

To eller flere kommuner kan avtale å ha sine pensjonsordninger i samme pensjonskasse (interkommunal pensjonskasse).

Kongen kan gi nærmere regler om pensjonsordninger og pensjonskasser som omfattes av første og annet ledd.

§ 7-3 Konesjon

En pensjonskasse kan ikke drive virksomhet uten tillatelse gitt av Kongen.

En pensjonskasse kan meddeles tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger som regnes som livsforsikring, eller tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement. Det kan settes vilkår for tillatelsen, herunder vilkår som avgrenser den virksomhet pensjonskassen kan drive.

Bestemmelsene i § 2-1 annet til femte ledd, § 2-2 og § 2-3 gjelder tilsvarende.

Kongen kan fastsette regler om utenlandske pensjonskassers adgang til å drive virksomhet her i riket og norske pensjonskassers adgang til å drive virksomhet i annen stat.

§ 7-4 Vedtekter mv.

En pensjonskasse skal ha vedtekter som minst angir:

- pensjonskassens navn og forretningskontor,
- pensjonskassens virksomhet,
- minstekrav til grunnkapital,
- regler om styre, daglig leder og andre organer,
- regler om valg av styremedlemmer, styreleder, andre organer og revisor,
- regler om vedtak vedrørende endring av vedtekter.

ter og sammenslutning, deling og avvikling av pensjonskassen,

g) regler om utbytte av grunnkapitalen og andre kapitalinnskudd.

Vedtektene og endring av vedtektene skal være godkjent av Kongen.

En pensjonskasse skal være registrert i Foretaksregisteret. § 3-3 første og annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 7-5 Kapitalforhold

Pensjonskassen skal til enhver tid ha en minste grunnkapital tilsvarende 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), med mindre et høyere minstekrav er fastsatt i vedtekter eller konsesjonsvilkår.

Pensjonskassen kan oppta ansvarlig lånekapital.

Pensjonskassen kan utstede grunnfondsbevis etter regler gitt av Kongen.

Pensjonskassens grunnkapital og ansvarlige kapital kan ikke uten samtykke av Kongen settes ned eller forhøyes på annen måte enn ved fondsopplegg.

§ 7-6 Styret og daglig leder

Pensjonskassen skal ha et styre med minst tre styremedlemmer. Hvis forvaltningskapitalen er på 100 millioner kroner eller mer, skal styret ha minst fem styremedlemmer. Styret skal ha minst ett medlem uten tilknytning til pensjonskassen eller til arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon med pensjonsordning i pensjonskassen. Medlemmene i en pensjonsordning i pensjonskassen skal være representert i styret.

Pensjonskassen skal ha daglig leder som ikke samtidig er medlem av styret. Daglig leder skal tilsettes av styret.

For øvrig gjelder reglene i aksjeloven §§ 6-1 til 6-3, 6-6 til 6-15 og 6-19 til 6-34 tilsvarende så langt de passer. Aksjeloven § 6-17 gjelder dersom dette følger av konsesjonsvilkårene.

Revisor og ansvarshavende aktuar i pensjonskassen skal møte samtidig i minst to styremøter per år.

§ 7-7 Organisering av virksomheten

En pensjonskasses virksomhet og økonomiske forhold skal holdes rettslig atskilt fra virksomheten til arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon som har pensjonsordning i pensjonskassen.

Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, herunder at det foreligger systemer for internkontroll.

Styret kan inngå avtaler om utførelse av forsikringstekniske beregninger, registrering av medlemmer og rettigheter og andre særskilte arbeidsoppgaver som omfattes av den daglige ledelse av virksomheten. Avtale om kapitalforvaltning kan bare inngås med bank eller livsforsikringselskap som har adgang

til å drive virksomhet her i riket, samt med verdipapirforetak med adgang til å drive aktiv forvaltning her i riket.

Styret skal sørge for at det til enhver tid foreligger skriftlig fastsatte retningslinjer for forsvarlig kapitalforvaltning, og skal drøfte retningslinjene minst hvert år. Det skal utarbeides en redegjørelse for investeringsstrategien som omfatter metoder for måling og styring av investeringsrisiko og allokering av eiendeler sett i forhold til pensjonsforpliktelsen art og varighet.

§ 7-8 Forholdet til pensjonsordningene og arbeidsgiver

Regelverket for en pensjonsordning fastsettes ved avtale mellom pensjonskassen og arbeidsgiver. Som arbeidsgiver regnes her også morselskap i konsern, kommune, forening og styrende organ i en foreningspensjonsordning.

Utkast til regelverket skal forelegges pensjonskassens aktuar til uttalelse før avtalen inngås.

Skal midler i en pensjonskasse forvaltes som egen investeringsportefølje, skal avtalen fastsette hvordan porteføljen skal være sammensatt, om adgang til å endre porteføljen og andre vilkår som er påkrevd.

Bestemmelsene om kollektive pensjonsordninger i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 7-9 Krav til ansvarlig kapital mv.

En pensjonskasse med pensjonsordninger som anses som livsforsikring skal til enhver tid ha forsvarlig ansvarlig kapital og solvensmarginkapital. Bestemmelsene i §§ 6-3 til 6-5 gjelder tilsvarende.

En pensjonskasse med pensjonsordninger uten forsikringselement skal til enhver tid ha forsvarlig ansvarlig kapital. Bestemmelsene i §§ 6-3 og 6-5 gjelder tilsvarende.

Arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon med pensjonsordning i pensjonskassen kan skyte inn ny kapital i pensjonskassen for å sikre at soliditeten til enhver tid er forsvarlig, og at minstekravene til grunnkapital og annen kapital er oppfylt. Det samme gjelder arbeidsgivere tilknyttet en foreningspensjonsordning.

Lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner kapitlene 3 og 4 gjelder tilsvarende for pensjonskasser.

§ 7-10 Alminnelige regler for virksomheten

Bestemmelsene i §§ 6-1, 6-2, 6-6 til 6-8 og kapittel 11 gjelder tilsvarende for pensjonskasser.

Bestemmelsene om livsforsikring i kapittel 9 gjelder tilsvarende for pensjonskasser med tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger som regnes

som livsforsikring, med mindre annet er fastsatt i eller i medhold av lov.

For pensjonskasser med tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement gjelder bestemmelsene i §§ 9-3, 9-7 til 9-9, 9-15 til 9-18, 9-19, 9-23 og 9-24 tilsvarende så langt de passer.

Kongen kan gi nærmere regler om pensjonskassers virksomhet, herunder regler til gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i paragrafen her.

§ 7-11 Informasjonskrav

Medlemmer og pensjonister skal underrettes om endringer i regelverket for egen pensjonsordning.

Hvert år skal det enkelte medlem og pensjonist motta en oppgave med informasjon om nivået på vedkommendes opptjente pensjonsrettigheter. Det skal også orienteres om pensjonskassens investeringsstrategi dersom resultatet av kapitalforvaltningen er av direkte betydning for omfanget av pensjonsrettighetene.

Medlemmer og pensjonister skal på anmodning få tilsendt pensjonskassens årsregnskap med årsberetning. Det samme gjelder regnskap for egen pensjonsordning dersom det er flere pensjonsordninger i pensjonskassen.

Kongen kan fastsette nærmere regler om opplysninger som skal gis til medlemmer og pensjonister.

§ 7-12 Sammenslåing, deling og opphør

Sammenslåing, deling og opphør av en pensjonskasse krever samtykke av Kongen. Vedtak om sammenslåing, deling og opphør skal meldes til Foretaksregisteret. Kongen kan fastsette nærmere regler om sammenslåing, deling og opphør.

Bestemmelsene i foretakspensjonsloven kapitlene 13, 14 og 15 og innskuddspensjonsloven kapitlene 11, 12 og 13 gjelder tilsvarende så langt de passer, med mindre Kongen i sitt samtykke etter første ledd fastsetter andre vilkår.

Kapittel 8. Innskuddspensjonsforetak

§ 8-1 Innskuddspensjonsforetak

Et innskuddspensjonsforetak er et aksjeselskap med virksomhet basert på kollektiv innskuddspensjon uten forsikringselement og som også kan omfatte virksomhet som naturlig henger sammen med slik virksomhet (tilknyttet virksomhet).

Som tilknyttet virksomhet regnes utstedelse av pensjonskapitalbevis til arbeidstakere som er fratrudd sin stilling og opphørt å være medlem av pensjonsordning i innskuddspensjonsforetaket, samt fortsatt pensjonsspareavtale for slike personer.

§ 8-2 Konesesjon

Et innskuddspensjonsforetak kan ikke drive virksomhet uten tillatelse gitt av Kongen.

Et innskuddspensjonsforetak kan meddeles tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement.

Bestemmelsene i § 2-1 annet til femte ledd, § 2-2, § 2-3 og § 7-3 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-3 Krav til organisering mv.

Bestemmelsene i §§ 6-3, 6-5, 7-4 til 7-7, § 7-8 første, tredje og fjerde ledd, § 7-9 fjerde ledd og § 7-11 gjelder tilsvarende for innskuddspensjonsforetak så langt de passer

Kongen kan gi nærmere regler om organisering av innskuddspensjonsforetak.

§ 8-4 Alminnelige regler for virksomheten

Bestemmelsene i §§ 6-7, 9-3, 9-7 til 9-9, 9-15, 9-18, 9-19, 9-23 og kapittel 11 gjelder tilsvarende så langt de passer.

Kongen kan gi nærmere regler om innskuddspensjonsforetaks virksomhet, herunder regler til gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i paragrafen her.

Del IV. Livsforsikring

Kapittel 9. Kollektiv og individuell livsforsikring

§ 9-1 Virkeområde og definisjoner

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder for selskaper som yter kollektiv livsforsikring, individuell livsforsikring eller begge deler, med mindre annet følger av reglene om kommunale pensjonsordninger i kapittel 10.

Som kollektiv livsforsikring regnes kollektive pensjonsordninger etablert i samsvar med foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven, kommunale pensjonsordninger, samt kollektive livrenteforsikringer, gruppelivsforsikringer og andre kollektive livsforsikringer.

Som individuell livsforsikring regnes livsforsikring som ikke er kollektiv livsforsikring.

Kongen kan gi nærmere regler til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i kapitlet her, herunder nærmere regler for hva som skal regnes som henholdsvis kollektiv livsforsikring, kommunale pensjonsordninger, individuell livsforsikring, fripoliser, pensjonskapitalbevis, fortsettelsesforsikringer, engangsbetalte forsikringer, kontraktfastsatte forpliktelser og forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje.

§ 9-2 Skille mellom virksomhetsregler

Dersom et selskap som driver kollektiv livsforsikringsvirksomhet, også driver individuell livsforsikringsvirksomhet, gjelder reglene i dette kapittel med tilhørende forskrifter for den samlede virksomhet i selskapet, med mindre annet følger av annet ledd.

Kongen kan fastsette nærmere regler som skal gjelde for selskapets virksomhet knyttet til individuelle livsforsikringskontrakter med kontraktfastsatte forpliktelse som er inngått før det tidspunkt bestemmelsene i kapitlet her trer i kraft, og som selskapet har skilt ut som egen portefølje. Selskapet skal i så fall føre eget regnskap for denne porteføljen.

Første og annet ledd gjelder tilsvarende for et selskap som bare driver individuell livsforsikringsvirksomhet.

§ 9-3 Pristariffer

Selskapet skal til enhver tid ha pristariffer for beregning av premie for samtlige av de produkter eller produktkombinasjoner som selskapet tilbyr. Pristariffene skal angi hvilket samlet vederlag selskapet beregner seg for å overta de ulike typer av risiko som er knyttet til, og for å yte de ulike typer av tjenester som inngår i, de forskjellige produktene og produktkombinasjonene.

Selskapet skal ved fastsettelsen av pristariffer skille mellom:

- a) pris for dekning av risiko knyttet til person,
- b) pris for forvaltning av midler knyttet til forsikringskontraktene, herunder selskapets risiko for avkastningsresultatet,
- c) pris for forvaltning av midler i særskilte investeringsporteføljer med investeringsvalg, og i tilfelle vederlag for avkastningsgaranti knyttet til porteføljene, og
- d) pris for administrative tjenester.

Pristariffene kan fastsette at forsikringstaker, i tillegg til beregnet premie for den enkelte kontrakt, skal betale et kontraktsgebyr ved begynnelsen av forsikringsforholdet, og et avbruddsgebyr dersom forsikringstaker avslutter forsikringsforholdet før forsikringstiden er utløpt. Kongen kan gi nærmere regler om størrelsen på slike gebyrer, og gjøre unntak for regelen i første punktum for kollektive livsforsikringer. Utover dette kan selskapet ikke kreve tillegg til premie beregnet etter gjeldende pristariffer.

For fripoliser og pensjonskapitalbevis som forvaltes med investeringsvalg kan selskapet hvert år kreve vederlag for administrative tjenester etter egen pristariff. For fortsettelsesforsikringer basert på fripoliser eller pensjonskapitalbevis skal pristariffer for personrisiko og for forvaltning svare til de pristariffer som ligger til grunn for den aktuelle fripolisen eller pensjonskapitalbeviset. Kongen kan gi nærmere reg-

ler om pristariffer for fortsettelsesforsikringer, herunder unntak fra regelen i annet punktum.

Ved utformingen av pristariffene skal selskapet sørge for at:

- a) selskapets premier vil stå i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes,
- b) selskapets premier vil være tilstrekkelige til å gi sikkerhet for at forpliktelsene etter inngåtte kontrakter blir oppfylt, og vil være betryggende ut fra selskapets økonomi, og
- c) det ikke vil skje urimelig forskjellsbehandling mellom produkter, produktkombinasjoner eller kundegrupper.

Kongen kan gi nærmere regler om pristariffer. Kongen kan også gi nærmere regler om rentesatser og andre beregningselementer som selskapet kan benytte ved utformingen av pristariffene.

§ 9-4 Endring av pristariffer

Selskapet kan endre sine pristariffer, og skal i så fall fastsette fra hvilket tidspunkt de nye tariffene skal gjelde.

I forhold til inngåtte kontrakter kan selskapet ikke gjøre endringen gjeldende før første ordinære premieforfall minst fire måneder etter at forsikringstakeren har mottatt underretning om den fastsatte endringen.

§ 9-5 Beregning av premier mv.

Ved beregning av premier skal selskapet benytte de til enhver tid gjeldende pristariffer, med mindre annet følger av § 9-4 annet ledd. Krav om betaling av premie skal angi hvilke poster som inngår i beregningen, og forhold av betydning for premieberegningen.

Premien skal beregnes for ett år av gangen, og betales forskuddsvis hvert år med mindre det er avtalt terminvis innbetaling i løpet av året.

Kongen kan fastsette særlige regler for beregning og betaling av premie for engangsbetalte forsikringer.

§ 9-6 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer

Selskapet skal gi melding til Kredittilsynet om fastsatte pristariffer og prinsippene for utformingen av tariffene. Det samme gjelder ved endring av pristariffer. Kongen kan gi nærmere regler om meldeplikten.

Kredittilsynet skal føre kontroll for å påse at de pristariffer som benyttes er i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av §§ 9-3 og 9-4, og at premieberegningen skjer i samsvar med reglene i § 9-5.

Kredittilsynet kan forby bruk av pristariffer som Kredittilsynet finner er ubetryggende eller urimelige.

§ 9-7 Inndeling av forvaltningskapitalen

Selskapets forvaltningskapital skal deles inn i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. Hver av porteføljene kan deles inn i flere underporteføljer.

Kollektivporteføljen skal bestå av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser. Som kontraktfastsatte forpliktelser regnes forpliktelser som ikke er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Eiendeler som motsvarer erstatningsavsetning etter § 9-21 og risikoutjevningfond etter § 9-22 skal også forvaltes i kollektivporteføljen.

Investeringsvalgporteføljen skal bestå av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Eiendeler som motsvarer supplerende avsetning etter § 9-18 tredje ledd til dekning av særskilt avkastningsgaranti knyttet til kontrakter i investeringsvalgporteføljen og avsetning etter § 9-18 fjerde ledd til dekning av selskapets forpliktelse etter foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd, inngår likevel i kollektivporteføljen.

Eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte uføre- og etterlatteforpliktelser skal inngå i kollektivporteføljen selv om midler knyttet til alderspensjonsytelser er plassert i særskilt investeringsvalgportefølje. Dette gjelder likevel ikke når midlene knyttet til kontraktfastsatte uføre- og etterlatteforpliktelser forvaltes i investeringsvalgporteføljen etter reglene i foretakspensjonsloven § 11-1.

Selskapsporteføljen skal bestå av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene.

Premiefond, innskuddsfond og pensjonsreguleringsfond anses her som del av den portefølje de øvrige midler knyttet til kontrakten inngår i, med mindre det følger av kontrakten at midlene i fondet skal plasseres på annen måte.

Ved valg av eiendeler til de forskjellige porteføljer, og ved endring av sammensetningen av porteføljer, skal selskapet overholde krav til god forretnings-skikk og sørge for at det ikke skjer urimelig forskjellsbehandling av kunder. Selskapet skal ha retningslinjer for valg av eiendeler og endring av porteføljer for å unngå at det oppstår interessekonflikter mellom kunder og kunde grupper eller mellom kunder og selskapet. I tilfelle av interessekonflikt mellom kunder og selskapet, skal hensynet til kundene gå foran.

Selskapet skal opprette et system for registrering av hvilke eiendeler som til enhver tid inngår i de ulike porteføljer.

Reglene i paragrafen her er ikke til hinder for at selskapet etablerer en ordning for samlet kapitalforvaltning.

Kredittilsynet kan, i samsvar med bestemmelsene i denne paragrafen, treffe avgjørelse om hvilken portefølje en kontrakt, og midler som motsvarer en avsetning, skal inngå i.

§ 9-8 Forvaltning av porteføljene

Midlene i kollektivporteføljen kan forvaltes i atskilte deler fastsatt ut fra selskapets risiko for avkastningsresultatet. De kvantitative begrensninger for plassering av midlene som følger av forskrift gitt med hjemmel i § 6-6 annet ledd gjelder for kollektivporteføljen i sin helhet.

Midlene i investeringsvalgporteføljen skal plasseres i særskilte investeringsporteføljer for hver kontrakt i investeringsvalgporteføljen i samsvar med de krav som følger av kontrakten mellom selskapet og forsikringstakeren og i samsvar med regler gitt i eller i medhold av lov.

Midlene i selskapsporteføljen skal forvaltes forsvarlig. Selskapet bestemmer utover dette hvordan midlene i selskapsporteføljen skal forvaltes.

§ 9-9 Tilordning av avkastning, overskudd

Avkastning ved forvaltning av midler plassert i kollektivporteføljen skal årlig fordeles mellom de kontrakter som omfattes. Fordelingen foretas etter forholdet mellom de forsikringsmessige avsetninger som er knyttet til hver av kontraktene. Avkastning tilordnet en kontrakt skal etter fradrag av avsetning etter beregningsgrunnlaget for kontrakten og i tilfelle tilleggsavsetning etter § 9-17, tilordnes kontrakten som overskudd på avkastningsresultatet. Tilsvarende gjelder tilordning av avkastning av midler som svarer til premiefond, innskuddsfond eller pensjonsreguleringsfond. Avkastning av midler som svarer til erstatningsavsetning, risikoutjevningfond og supplerende avsetning etter § 9-18 tredje og fjerde ledd forvaltet i kollektivporteføljen skal tilordnes disse avsetningene og fond.

Avkastning ved forvaltning av midler plassert i særskilt investeringsportefølje skal årlig tilordnes den kontrakt porteføljen er knyttet til. Er det knyttet avkastningsgaranti til en investeringsportefølje, skal garantert avkastning som ikke dekkes av oppnådd avkastning, dekkes av supplerende avsetning eller av selskapet. Tilsvarende gjelder tilordning av avkastning av midler i premiefond, innskuddsfond eller pensjonsreguleringsfond forvaltet i særskilt investeringsportefølje.

Avkastning ved forvaltning av midler plassert i selskapsporteføljen skal årlig tilordnes selskapet.

§ 9-10 Overskudd på risikoresultat

Selskapet skal hvert år beregne risikoresultatet særskilt for hver gruppe av pensjonsordninger, andre kollektivordninger eller kontrakter, og individuelle kontrakter inkludert fripoliser og pensjonskapitalbevis.

Som overskudd regnes de på forhånd beregnede risikopremier for en gruppe med fradrag for de faktiske risikokostnader for gruppen. Det skal ved beregningen ses bort fra den fortjeneste for selskapet som er bygget inn i pristarifene for risiko knyttet til person.

Overskudd på risikoresultatet skal årlig fordeles mellom de enkelte kontrakter i hver gruppe etter forholdet mellom de risikopremier som er betalt for den enkelte kontrakt. Selskapet kan likevel bestemme at inntil halvparten av årets samlede overskudd på risikoresultatet skal avsettes til risikoutjevningfondet.

Kongen kan gi nærmere regler om at visse typer kontrakter kan unntas fra bestemmelsene i første til tredje ledd.

§ 9-11 Styrking av premiereserve

Selskapet kan, med samtykke fra Kredittilsynet, beslutte at hele eller en del av årets overskudd etter § 9-9 første ledd og § 9-10 skal benyttes til nødvendig styrking av premiereserve for forsikringsforpliktelse knyttet til de kontrakter det gjelder.

Når hensynet til selskapets soliditet tilsier det, kan Kredittilsynet gi selskapet pålegg om å benytte hele eller en del av overskuddet som angitt i første ledd.

§ 9-12 Overskudd tilordnet fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktfastsatte forpliktelser

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder anvendelsen av overskudd etter § 9-9 første ledd tilordnet fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktfastsatte forpliktelser. Kongen kan i forskrift fastsette at bestemmelsene i paragrafen her også skal gjelde for andre typer kontrakter.

Er selskapets risikoresultat negativt for en gruppe av kontrakter, kan kontraktens andel av risikoresultatet dekkes ved fradrag i overskudd på avkastningsresultatet tilordnet kontrakten.

Selskapet har rett til inntil 20 prosent av det overskudd på avkastningsresultatet som er tilordnet kontrakten, i tilfelle etter fradrag for andel av negativt risikoresultat i samsvar med annet ledd. Selskapet skal fastsette i vedtektene hvor høy prosentsats det skal benytte. Det er, innenfor begrensningen i første punktum, adgang til å fastsette forskjellige fordelingsnøkler ut fra selskapets risiko for avkastningsresultatet. Kongen kan gi nærmere regler for slik overskuddsdeling.

§ 9-13 Negativt risikoresultat for fripoliser og pensjonskapitalbevis med investeringsvalg

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder fripoliser og pensjonskapitalbevis tilordnet egen investeringsportefølje med investeringsvalg. Kongen kan i forskrift fastsette at bestemmelsene i paragrafen her også skal gjelde for andre typer kontrakter.

Er selskapets risikoresultat negativt for en gruppe av kontrakter, kan kontraktens andel av risikoresultatet dekkes ved fradrag i avkastning tilordnet kontrakten etter § 9-9 annet ledd eller i verdien av investeringsporteføljen tilordnet kontrakten.

§ 9-14 Anvendelse av overskudd tilordnet kontrakten

Når annet ikke følger av §§ 9-11, 9-12 eller 9-13, gjelder følgende:

- a) Overskudd etter § 9-9 første og annet ledd og § 9-10 tilordnet kontrakter som er regulert av foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven skal fordeles etter reglene om fordeling av avkastning i disse lovene.
- b) Overskudd tilordnet andre kontrakter skal anvendes i samsvar med det som er bestemt i kontrakten mellom selskapet og forsikringstakeren.

§ 9-15 Minstekrav til forsikringsmessige avsetninger

Selskapet skal i sin årsbalanse føre opp forsikringsmessige avsetninger. Forsikringsmessige avsetninger er avsetninger til dekning av:

- a) selskapets forpliktelser under kontrakter med kontraktfastsatte forpliktelser, beregnet etter reglene i §§ 9-16, 9-17 og 9-21,
- b) selskapets forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje, beregnet etter reglene i §§ 9-18 og 9-21,
- c) selskapets forpliktelser knyttet til premiefond, innskuddsfond og pensjonsreguleringsfond, beregnet etter reglene i § 9-19, og
- d) selskapets øvrige forsikringsmessige forpliktelser.

Forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser under kontrakter med kontraktfastsatte forpliktelser, som angitt i første ledd bokstav a, omfatter premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, risikoutjevningfond og andre tekniske avsetninger. Dette gjelder også avsetninger til dekning av uføre- og etterlatteytelser selv om midler som motsvarer avsetning til dekning av alderspensjon er plassert i særskilt investeringsportefølje.

Forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje, som angitt i første ledd bokstav b, omfatter premiereserve, supplerende avsetning for garantiforpliktelser, erstatningsavsetning, risikoutjevningfond og andre tekniske avsetninger. Avset-

ningene til dekning av alders-, uføre- og etterlatteytelser knyttet til særskilt investeringsportefølje etter reglene i foretakspensjonsloven § 11-1 kan også omfatte tilleggsavsetninger.

Kongen kan gi nærmere regler om forsikringsmessige avsetninger. Det kan gjøres fradrag for gjenforsikret risiko etter regler gitt av Kredittilsynet.

§ 9-16 Premiereserve for kontraktfastsatte forpliktelser

Avsetninger til premiereserve for kontraktfastsatte forpliktelser skal minst utgjøre forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets fremtidige forpliktelser og kapitalverdien av de fremtidige nettopremier (prospektiv beregningsmetode). Tilleggsytelser som følge av tilført overskudd medregnes. Nettopremier er premie beregnet som angitt i § 9-5, med fradrag for pris for administrative tjenester og pris for forvaltning.

Kongen fastsetter nærmere regler for hvilken rentesats som skal benyttes ved beregning av minstekravene til kapitalverdiene. Endres beregningsrenten, beregnes avsetningene for forpliktelser som oppstår etter endringen, på grunnlag av den nye beregningsrenten.

Det årlige kravet til avsetning til premiereserve beregnes med utgangspunkt i sparedelen av årets premie, årlig avkastning i samsvar med beregningsrenten, og det beløpet som etter beregningsgrunnlaget årlig skal tilføres premiereserven som følge av at selskapets forpliktelse overfor forsikrede som er død i løpet av året, er bortfalt. Årlig krav til avsetning skal også omfatte det overskudd som etter § 9-14 skal tilføres premiereserven.

Avsetninger til premiereserve skal tilordnes de enkelte kontrakter og de forsikrede på grunnlag av selskapets forpliktelser.

Dersom det i løpet av året inntreffer forsikringstilfeller som gir rett til utbetaling av uføreytelser eller ytelser til etterlatte, skal avsetningen til premiereserve fullt ut tilsvare kapitalverdien av selskapets fremtidige forpliktelser.

§ 9-17 Tilleggsavsetninger

For å sikre sine forpliktelser under kontrakter med kontraktfastsatte forpliktelser, kan selskapet ved utgangen av det enkelte år foreta tilleggsavsetninger ut over minstekravet til premiereserve. Kredittilsynet kan, når det finner at soliditetshensyn tilsier det, pålegge selskapet å foreta tilleggsavsetninger.

Selskapets tilleggsavsetninger skal være fordelt på de enkelte kontraktene. Selskapet fastsetter årets tilleggsavsetninger, jf. § 9-9 første ledd, i prosent av premiereserven knyttet til den enkelte kontrakt. Kongen kan gi forskrift om adgang til å bruke en høyere

prosent for kontrakter med høy beregningsrente eller lave tilleggsavsetninger.

Dersom avkastningen tilordnet en kontrakt etter § 9-9 første ledd i et år ikke er stor nok til å dekke det årlige avsetningskravet etter § 9-16 tredje ledd, kan avsetningskravet oppfylles ved overføring av tilleggsavsetninger tilordnet kontrakten.

Fører tilleggsavsetninger tildelt en kontrakt et år til at de samlede tilleggsavsetninger overstiger et beløp som tilsvarer 12 prosent av premiereserven knyttet til kontrakten, skal det overskytende beløpet tilordnes kontrakten som overskudd. Summen av premiereserve og tilleggsavsetninger knyttet til en kontrakt med kontraktfastsatte forpliktelser kan ellers ikke reduseres på annen måte enn ved utbetaling til forsikrede.

§ 9-18 Avsetninger for forpliktelser knyttet til særskilt investeringsportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes.

Dersom en pensjonsordning eller kontrakt uten kontraktfastsatte alderspensjonsytelser gir rett til kontraktfastsatte uføre- eller etterlatteytelser, skal det foretas avsetninger til dekning av slike forpliktelser etter reglene i §§ 9-16 og 9-17. Dersom midler til dekning av uføre- og etterlatteytelsene forvaltes i en særskilt investeringsportefølje etter reglene i foretakspensjonsloven § 11-1, skal det foretas supplerende avsetning etter fjerde ledd.

Har selskapet knyttet avkastningsgaranti til en særskilt investeringsportefølje, skal selskapet også foreta supplerende avsetning til dekning av garanti-forpliktelsen. Kongen kan gi nærmere regler om beregningen av avsetningens størrelse.

Supplerende avsetning til dekning av selskapets forpliktelse etter foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd skal tilsvare forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets forpliktelser overfor de forsikrede beregnet etter § 9-16 og verdien av investeringsporteføljen.

§ 9-19 Premie-, innskudds- og pensjonsreguleringsfond

De forsikringsmessige avsetninger for forpliktelser knyttet til premiefond, innskuddsfond og pensjonsreguleringsfond skal tilsvare fondets verdi til enhver tid.

§ 9-17 gjelder tilsvarende for slike fond i den grad de skal tilføres avkastning i samsvar med regelen i § 9-9 første ledd.

Er midler som motsvarer slike fond plassert i særskilt investeringsportefølje med avkastningsgaranti, gjelder § 9-18 tredje ledd tilsvarende.

§ 9-20 Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen, jf. § 9-7 annet ledd.

Kursreguleringsfondet skal ikke tilordnes kontraktene i kollektivporteføljen.

Kongen kan gi nærmere regler om kursreguleringsfondet.

§ 9-21 Erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som ved regnskapsårets utgang ikke er oppgjort av eller meldt til selskapet. Erstatningsavsetningen skal bare tilsvare midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet.

Erstatningsavsetningen skal ikke fordeles på de enkelte kontrakter.

Kongen kan gi nærmere regler om erstatningsavsetningen.

§ 9-22 Risikoutjevningsfond

Risikoutjevningsfondet kan bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person.

Risikoutjevningsfondet skal ikke fordeles på de enkelte kontrakter.

Kongen kan gi nærmere regler om risikoutjevningsfondet.

§ 9-23 Kontoføring. Kontoutskrift

I livs- og pensjonsforsikring skal selskapet opprette og føre en konto for hver forsikring, som skal inneholde regnskap for forsikringen og status pr. 31. desember det enkelte året. Selskapet skal hvert år sende forsikringstakeren utskrift av kontoen.

Kredittilsynet gir nærmere regler om dette.

§ 9-24 Aktuar

Et livsforsikringsselskap skal ha en aktuar til å foreta de nødvendige forsikringstekniske beregninger og undersøkelser. Aktuaren skal godkjennes av Kredittilsynet.

Kongen kan gi nærmere regler om vilkår for godkjenning av aktuar og om aktuarens ansvar, rettigheter og plikter, samt om adgangen til å bruke juridisk person som aktuar.

§ 9-25 Endringer i avsetningsgrunnlaget

Endrer selskapet grunnlaget for beregning av kapitalverdiene slik at selskapet må foreta forhøyede avsetninger for tidligere overtatte forsikringer, kan Kredittilsynet gi selskapet frist til å oppfylle et nytt avsetningskrav.

Forhøyelse av avsetningene skal foretas etter en plan meddelt Kredittilsynet.

§ 9-26 Livsforsikringsytelser i krig

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelser etter livsforsikringsavtaler bare skal utbetales delvis. Kongen kan også gjøre andre nødvendige endringer i livsforsikringsavtalene for å dekke underskudd i et livsforsikringsselskap som følge av krig.

Kapittel 10. Kommunale pensjonsordninger

§ 10-1 Virkeområde

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder:

- pensjonsordninger med ytelsesbasert pensjon opprettet i livsforsikringsselskap eller i pensjonskasse av kommunal arbeidsgiver som er bundet av hovedtariffavtale inngått mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene i kommunal sektor, eller av tariffavtale med tilsvarende krav til pensjonsordning for kommunal arbeidsgiver,
- tilsvarende pensjonsordninger for statlige helseforetak og andre statlige foretak,
- tilsvarende pensjonsordninger for foretak hvor en kommune har den bestemmende innflytelse eller har eller har hatt en kommunal eierandel, eller som har nær tilknytning til en kommune.

Som kommunal pensjonsordning regnes her pensjonsordning som omfattes av første ledd.

Departementet kan fastsette nærmere regler til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i kapitlet her.

§ 10-2 Kommunale konsernlignende forhold

En kommune og ett eller flere foretak hvor kommunen har bestemmende innflytelse, eller flere slike foretak, kan opprette felles pensjonsordning. Foretak som kommunen har eller har hatt en eierandel i, eller som har nær tilknytning til kommunen, kan inngå i en slik felles pensjonsordning.

Pensjonsordningen kan i samsvar med bestemmelsene i § 10-6 anses som fellesordning for premieberegning. For øvrig gjelder foretakspensjonsloven §§ 12-3 og 12-4 tilsvarende så langt det passer.

Ved opphør av tilknytningen til konsernforholdet gjelder foretakspensjonsloven §§ 12-5 til 12-7 tilsvarende.

§ 10-3 Kommunal bransje

Et livsforsikringsselskap som driver virksomhet knyttet til både kommunale og andre kollektive pensjonsordninger, skal behandle de kommunale pensjonsordningene som egen bransje. Det skal føres eget regnskap for bransjen.

§ 10-4 Årets premier

Årlig premie for en pensjonsordning skal tilsvare summen av ordinær årspremie, reguleringspremie og særskilte engangspremier for ytelser som ikke kan premiesettes på forhånd.

Premier beregnes etter reglene i § 10-5, jf. §§ 10-7 og 10-8, for så vidt annet ikke følger av reglene i § 10-6 om fellesordning for premieberegning.

§ 10-5 Premieberegning

Pensjonsordningen skal årlig tilføres en premie som etter beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som medlemmene vil opptjene i løpet av året, med tillegg av årets risikopremier og kostnader for tjenester (ordinær årspremie). Premie for hvert år beregnes ved årets begynnelse og senere i året i takt med lønnsutviklingen.

Pensjonsordningen skal i tillegg hvert år tilføres premie til dekning av oppreguleringen i løpet av året av opptjente pensjonsrettigheter og løpende pensjoner (reguleringspremie). Reguleringspremie beregnes på tidspunktet for oppreguleringen ut fra lønnsutviklingen i løpet av året og reguleringen av pensjoner under utbetaling og opptjent rett til pensjon til medlemmer som har fratrudd sin stilling uten rett til utbetaling av pensjon, i samsvar med endringen av folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen skal også hvert år tilføres premie til dekning av andre pensjonsrettigheter som medlemmene i tilfelle får i løpet av året, og som ikke kan premiesettes på forhånd ut fra forsikringstekniske beregninger. Slik premie beregnes på det tidspunktet pensjonsrettighetene oppstår.

Ved beregninger av premie etter reglene i paragrafen her skal det gjøres fradrag i pensjonsytelsene for de ytelser som, ut fra de til enhver tid gjeldende regler for folketrygden, kan antas å bli utbetalt fra folketrygden (beregnet folketrygd). Departementet kan gi nærmere regler om fastsettelse av beregnet folketrygd.

§ 10-6 Fellesordning for premieberegning

Bestemmelsene i § 10-5 er ikke til hinder for at det opprettes fellesordninger som består av flere pensjonsordninger, for at premie for de enkelte pensjonsordninger som inngår i en fellesordning, skal bli fastsatt ved beregning basert på prinsipper som vil motvirke at pensjonskostnadene for de enkelte medlem-

mene for tilsvarende pensjonsrettigheter vil variere med medlemmenes kjønn og alder.

En fellesordning opprettet i henhold til første ledd, skal hvert år tilføres premier tilsvarende summen av ordinær årspremie fastsatt etter forsikringstekniske beregninger for samtlige pensjonsordninger som inngår i fellesordningen. Den enkelte pensjonsordnings andel av samlet ordinær årspremie til fellesordningen beregnes ut fra forholdet mellom samlet pensjonsgrunnlag for medlemmene i hver av pensjonsordningene, med mindre det er fastsatt i forsikringsvilkårene for pensjonsordningene i fellesordningen at beregningen i stedet skal foretas ut fra brutto alderspensjonsytelse fratrukket beregnet ytelse fra folketrygden for samtlige medlemmer i hver av pensjonsordningene. Kostnader for tjenester kan beregnes og belastes særskilt for hver pensjonsordning.

Opptas en arbeidstaker som medlem av en pensjonsordning i løpet av et forsikringsår, belastes pensjonsordningen med en tilleggspremie for den delen av året som da gjenstår. Tillegget skal beregnes ut fra pensjonsordningens andel av samlet ordinær årspremie til fellesordningen og den prosentvise økningen av pensjonsordningens samlede grunnlag for beregning av premie etter annet ledd annet punktum som det nye medlemmet representerer. Avvik fra forsikringsteknisk beregnet premie inngår ved beregningen av ordinær årspremie til fellesordningen i det etterfølgende året.

Dersom det i løpet av et forsikringsår opptas en ny pensjonsordning i en fellesordning, skal den ordinære årspremie for pensjonsordningen for resten av året beregnes ut fra den samlede ordinære årspremie til fellesordningen som er beregnet for dette året, og den prosentvise økningen av det samlede grunnlaget for beregning av premie etter annet ledd annet punktum som pensjonsordningen medfører.

Det skal fastsettes i forsikringsavtalen om reguleringspremie som nevnt i § 10-5 annet ledd skal beregnes særskilt for hver pensjonsordning eller helt eller delvis ved gjennomsnittsberegning. Ved særskilt beregning skal reguleringspremien beregnes for hver pensjonsordning i fellesordningen ut fra den prosentvise økningen av premiereserven for pensjonsordningen som er påkrevd som følge av oppregulering av medlemmenes opptjente pensjonsrettigheter ut fra lønnsutviklingen. Reguleringspremien for oppregulering av pensjoner under utbetaling og av opptjent rett til arbeidstakere som har fratrudd sin stilling uten rett til utbetaling av pensjon, skal beregnes i forhold til den del av premiereserven som sikrer slike pensjonsrettigheter. Ved gjennomsnittsberegning skal fellesordningen hvert år tilføres reguleringspremier tilsvarende summen av årlige reguleringspremier etter § 10-5 annet ledd for samtlige pensjonsordninger som inngår i fellesordningen. Den enkelte pensjons-

ordnings andel av samlet reguleringspremie til fellesordningen beregnes ut fra forholdet mellom samlet premiereserve for hver av pensjonsordningene på tidspunktet for oppregulering av pensjonsrettighetene. Kostnader for tjenester kan beregnes og belastes særskilt for hver pensjonsordning.

Det skal fastsettes i forsikringsavtalen om premier som nevnt i § 10-5 tredje ledd skal beregnes særskilt for hver pensjonsordning eller helt eller delvis ved gjennomsnittsberegning som nevnt i annet ledd.

Departementet kan fastsette nærmere regler om fellesordninger for premieberegning.

§ 10-7 Premieberegning ut fra lineær opptjening mv.

Ved beregning av pensjonsordningenes premier skal det legges til grunn at medlemmenes rett til pensjon opptjenes lineært fra tidspunktet for medlemskap i pensjonsordningen og frem til en pensjonsalder på 67 år eller annen særaldersgrense. Skal tidligere tjenestetid fra statlig eller annen kommunal pensjonsordning medregnes, regnes tidspunktet for medlemskap fra et tilsvarende tidligere tidspunkt.

Foretakspensjonsloven § 9-3 gjelder tilsvarende.

Dersom et medlem gjør bruk av rett til å fratrukke seg rett til utbetaling av pensjon før nådd pensjonsalder, skal det kreves tilleggspremie som nevnt i § 10-5 tredje ledd.

§ 10-8 Endring i forutsetningene for det forsikrings-tekniske beregningsgrunnlaget

Viser det seg at fradraget i pensjonsytelsene for ytelser utbetalt av folketrygden blir mindre enn lagt til grunn ved premieberegningen, skal det beregnes tilleggspremie etter § 10-5 tredje ledd til dekning av differansen. Det gjelder også dersom årsaken er endring i regelverket for folketrygden som medfører at ytelsene fra folketrygden reduseres eller vil bli redusert. Blir fradraget for ytelser fra folketrygden større enn lagt til grunn ved premieberegningen, skal overskytende premiereserve tilføres premiefondet.

Viser det seg ellers at vesentlige forutsetninger for beregningsgrunnlag som er benyttet ved beregning av premier i tidligere år svikter, skal det fastsettes nytt beregningsgrunnlag og i tilfelle endrede vilkår for pensjonsordningen. Forbehold om rett til endring av premie i slike tilfeller skal fremgå av vilkårene for pensjonsordningen.

Foretakspensjonsloven § 9-5 første og annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 10-9 Innbetaling av premie

Blir premie for et forsikringsår ikke innbetalt ved årets utgang eller ved utløpet av annen frist fastsatt i nytt premievarsel etter forsikringsavtaleloven § 14-2, bortfaller den økning av forsikringsforpliktelsene som den ikke innbetalte premien skulle dekke. Med-

lemmene i pensjonsordningen eller pensjonsordningene skal i tilfelle varsles om dette. Det kan likevel ikke som følge av slikt bortfall kreves tilbakebetaling av for meget utbetalt pensjon.

Departementet kan fastsette nærmere regler om innbetaling av premie.

§ 10-10 Minstekrav til premiereserve

Premiereserven for pensjonsordningen skal til enhver tid være så stor at den etter det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre rett til opptjent pensjon for medlemmene, herunder rett til uførepensjon og etterlattepensjon.

Premiereserven for en pensjonsordning skal minst tilsvare summen av de premiereserver som trengs for å sikre retten til opptjent pensjon for hvert enkelt medlem i pensjonsordningen, herunder premiereserve opptjent av arbeidstakere som har fratrukket sin stilling. Dette gjelder likevel ikke premiereserve for fratrukket arbeidstaker som får medregnet tjenestetiden i annen ordning dersom tilhørende premiereserve er overført. For et medlem som har fått medregnet tjenestetid fra en annen pensjonsordning, jf. § 10-7 første ledd, uten overføring av tilhørende premiereserve, skal det gjøres fradrag tilsvarende den premiereserve som vil være tilstrekkelig for å sikre rett til pensjon opptjent ved slik medregnet tjenestetid.

Ved beregningen av premiereserve skal det gjøres fradrag i pensjonsytelsene for de ytelser som, ut fra de til enhver tid gjeldende regler for folketrygden, kan antas å bli utbetalt av folketrygden, jf. § 10-5 fjerde ledd.

Ved beregningen av premiereserve skal det også gjøres fradrag for forsikringsforpliktelsener som er bortfalt etter § 10-9.

§ 10-11 Pensjonsordningens midler

En kommunal pensjonsordnings midler tilsvarende premiereserve til sikring av opptjent pensjon til enhver tid, samt tilleggsavsetninger, kursreserve og premiefond.

§ 10-12 Rådighet over pensjonsordningens midler

Pensjonsordningens midler skal holdes atskilt fra forsikringstakerens midler. Midlene hefter ikke for forsikringstakerens forpliktelsener og kan ikke ved pantsettelse eller på annen måte benyttes til å sikre eller å dekke dennes kreditorer.

Midlene kan ikke benyttes til å utbetale pensjoner eller andre ytelser til arbeidstakere som ikke er opptatt som medlem.

For premiefond knyttet til pensjonsordningen gjelder foretakspensjonsloven §§ 10-2 til 10-4 tilsvarende så langt de passer

§ 10-13 Kapitalforvaltningen

Pensjonsordningens midler skal forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltningen i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser som gjelder til enhver tid, med mindre annet følger av § 10-15.

Renten for lån til forsikringstaker eller medlemmer skal settes lik vanlig markedsrente for tilsvarende lån. Lånevilkårene skal gi adgang til å endre renten i samsvar med utviklingen av markedsrenten.

Avkastning av midler knyttet til premiefond skal årlig tilføres premiefondet.

§ 10-14 Overskudd

Overskudd tilført pensjonsordningen skal godskrives forsikringstakeren og overføres til pensjonsordningens premiefond.

Overskudd på premiereserve knyttet til pensjon under utbetaling eller knyttet til oppsatt pensjonsrettighet til fratrudd arbeidstaker skal likevel tilføres premiereserven dersom pensjonsytelsen eller pensjonsrettigheten ikke blir regulert i samsvar med årlig endring av grunnbeløpet i folketrygden.

§ 10-15 Egen investeringsportefølje

Forsikringstakeren kan i samsvar med bestemmelser i regelverket for pensjonsordningen avtale at midler tilsvarende pensjonsordningens premiereserve skal forvaltes som en investeringsportefølje tilordnet pensjonsordningen. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal sammensettes og hvilken adgang det er til å endre sammensetningen, samt den avkastningsgaranti som i tilfelle er knyttet til porteføljen.

Avkastning ut over det som er lagt til grunn i pensjonsordningens beregningsgrunnlag overføres til premiefondet.

Er avkastningen på investeringsporteføljen i en regnskapsperiode ikke så stor som forutsatt i beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen, skal differansen kreves dekket ved overføring fra premiefondet eller tilskudd fra forsikringstakeren. Pensjonsinnretningen svarer overfor de forsikrede for at differansen blir dekket.

Foretakspensjonsloven §§ 11-3 til 11-5 gjelder tilsvarende.

§ 10-16 Pensjonsinnretningens opplysningsplikt

Pensjonsinnretningen skal opprette og føre egen konto for hver pensjonsordning. Kontoen skal inneholde regnskap og status pr. 31. desember for det enkelte år. Nærmere regler fastsettes av Kredittilsynet.

Pensjonsinnretningen skal hvert år sende forsikringstakeren utskrift av kontoen for pensjonsordningen sammen med opplysninger som vil være av vesentlig betydning for forsikringstakerens vurdering

av forsikringsforholdet. Kredittilsynet gir nærmere regler om dette.

Pensjonsinnretningen skal utstede et pensjonsbevis til arbeidstakere som fratrer sin stilling uten rett til straks begynnende pensjon. Pensjonsbeviset skal opplyse hvilke pensjonsrettigheter vedkommende har opptjent (oppsatte rettigheter) på fratredelsestidspunktet. Pensjonsinnretningen skal senere på forespørsel fra innehaveren av pensjonsbeviset gi oppdatert informasjon. Ved flytting av pensjonsordningen som omfatter den oppsatte rettighet i medhold av § 11-11, skal pensjonsinnretningen som pensjonsordningen flyttes fra, informere den fratrudd arbeidstaker.

§ 10-17 Flytting av pensjonsordning

Pensjonsordningen og dens midler kan flyttes til annen pensjonsinnretning etter reglene i kapittel 11.

§ 10-18 Opphør av pensjonsordningen

Dersom et foretak med kommunal pensjonsordning går konkurs eller det er truffet vedtak om at foretaket eller dets virksomhet skal avvikles, skal pensjonsordningen opphøre. Det samme gjelder om foretaket slutter å betale premie til pensjonsordningen og premien ikke kan dekkes av midler i premiefondet.

Når en pensjonsordning opphører, skal pensjonsordningens midler fordeles mellom medlemmene, pensjonistene og arbeidstakere som har fratrudd sine stillinger på grunnlag av premiereserven knyttet til opptjente pensjonsrettigheter til hver enkelt person, og benyttes til å sikre deres rett til pensjon i pensjonsinnretningen.

Kapittel 11. Flytting

§ 11-1 Virkeområde og flytterett

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder flytting mellom pensjonsinnretninger av:

- a) pensjonsordninger i henhold til foretakspensjonsloven,
- b) pensjonsordninger i henhold til innskuddspensjonsloven,
- c) pensjonsordninger som omfattes av kapittel 10,
- d) andre kollektive pensjonsordninger,
- e) fripoliser, pensjonskapitalbevis og tilsvarende individuelle pensjonsrettigheter utgått fra kollektive pensjonsordninger,
- f) individuelle pensjonsavtaler (pensjonsforsikrings- og livrentekontrakter, og andre pensjonsavtaler),
- g) andre livsforsikringskontrakter.

Kontrakt som nevnt i første ledd bokstav a til g kan flyttes til annen pensjonsinnretning. Med flytting menes oppsigelse av kontrakten for overføring av til-

hørende midler til en tilsvarende kontrakt opprettet i en annen pensjonsinnretning.

Som pensjonsinnretning regnes her forsikrings-selskap, pensjonsforetak, bank og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Omdanning, sammenslåing og deling av pensjonsordning i forbindelse med flytting kan foretas i henhold til ellers gjeldende regler. Tilsvarende gjelder for sammenslåing og omdanning av fripoliser, pensjonskapitalbevis og andre individuelle pensjonsrettigheter utgått fra kollektive pensjonsordninger.

Departementet kan gi nærmere regler til utfylling, gjennomføring og avgrensning av reglene i kapitlet her.

§ 11-2 Flytting av kollektive pensjonsordninger

For foretak som flytter pensjonsordning som nevnt i § 11-1 første ledd bokstav a til c eller en kollektiv livrenteordning, gjelder reglene i §§ 11-2 til 11-10. Som foretak regnes her også kommune eller foretak som har kommunal pensjonsordning.

Flytting må omfatte hele pensjonsordningen. Ved flytting av kommunal pensjonsordning omfattes også oppsatte pensjonsrettigheter og midler knyttet til slike rettigheter.

Gjelder flyttingen et foretak som har felles pensjonsordning med ett eller flere andre foretak, skal foretaket og dets gruppe av medlemmer med tilhørende del av midlene i pensjonsordningen skilles ut fra den felles pensjonsordningen.

§ 11-3 Rettigheter i den nye pensjonsordningen

Arbeidstakernes og pensjonistenes rettigheter etter flyttingen skal fastsettes i regelverket for den nye pensjonsordningen.

Det nye regelverket kan ikke inneholde bestemmelser som innebærer reduksjon av arbeidstakers rett til opptjent pensjon med tilhørende premiereserve eller til opptjent pensjonskapital. Pensjonister skal sikres pensjonsytelser med tilhørende premiereserve eller pensjonskapital som minst tilsvarer den rett til ytelser som gjaldt før flyttingen.

Bestemmelsene i paragrafen her er ikke til hinder for at regelverket for pensjonsordningen endres etter ellers gjeldende regler med virkning for opptjening av pensjon ved tjenestetid etter flyttingen, og heller ikke for at pensjonsordningens midler etter flyttingen forvaltes helt eller delvis som egen investeringsportefølje etter ellers gjeldende regler.

§ 11-4 Medlemmenes uttalerett mv.

Før foretaket flytter pensjonsordningen, skal det sørge for at medlemmene mottar fullstendige opplysninger om flyttingen av pensjonsordningen og hvilke rettigheter de vil få i den nye pensjonsordningen. Avgivende og mottakende pensjonsinnretning plikter å

påse at foretakets informasjon er korrekt og utfyllende.

Spørsmålet om flytting av pensjonsordningen skal forelegges styringsgruppen for pensjonsordningen til uttalelse.

Medlemmer i pensjonsordningen skal også gis anledning til å uttale seg. For øvrig kan en arbeidstakerorganisasjon uttale seg på vegne av sine medlemmer. Annet kan fastsettes i tariffavtale.

§ 11-5 Oppsigelse. Flyttegebyr

Kontrakt om pensjonsordning kan sies opp med en frist på to måneder. Oppsigelse skal skje skriftlig. Kravet om skriftlighet er ikke til hinder for at oppsigelse kan oversendes elektronisk, dersom det er benyttet en betryggende metode som autentiserer avsender og sikrer meldingens innhold.

Første ledd er ikke til hinder for at det avtales at oppsigelsesfristen ikke skal utløpe før ved første kvartalsskifte, halvårsskifte eller årsskifte for pensjonsordninger med årspremie beregnet etter reglene i § 10-6.

Ved utløpet av fristen for oppsigelse går risiko knyttet til medlemmer og pensjonister i pensjonsordningen over på den pensjonsinnretning pensjonsordningen flyttes til.

Foretaket skal betale et flyttegebyr til dekning av kostnader som pensjonsinnretningen har ved å avslutte kontrakten og overføre pensjonsordningens midler til annen pensjonsinnretning. Departementet kan gi nærmere regler om flyttegebyr.

§ 11-6 Oppgjørsfrist

Ved oppsigelsesfristens utløp skal pensjonsinnretningen overføre pensjonsordningens midler til den nye pensjonsinnretningen. Oppgjørsfristen er likevel to måneder etter utløpet av oppsigelsesfristen når pensjonsordningens midler overstiger NOK 300 mill.

Pensjonsinnretningene kan ved avtale fastsette annen frist for etteroppgjør enn det som følger av første ledd.

§ 11-7 Beregning av pensjonsordningens midler

En ytelsesbasert pensjonsordningens midler omfatter premiereserve til sikring av opptjent pensjon, herunder premiereserve for uføre- og etterlatteytelser, samt tilleggsavsetninger, pensjonistenes overskuddsfond og premiefondet. Pensjonsordningens andel av overskudd i flytteåret omfattes også.

I pensjonsordninger med innskuddspensjon omfatter pensjonsordningens midler pensjonskapitalen og innskuddsfondet, samt pensjonsordningens andel av overskudd i flytteåret.

Pensjonsordningens midler skal tilsvare forsikringsteknisk beregnet verdi på tidspunktet for oppsigelsesfristens utløp. Ved beregningen kan det tas ut-

gangspunkt i kontoutskriften for siste regnskapsår og senere endringer i tiden fram til utløpet av oppsigelsesfristen. Pensjonsordningens andel av årets overskudd beregnes med utgangspunkt i den dato oppsigelsesfristen utløper.

Forvaltes pensjonsordningens midler i egen eller egne investeringsporteføljer, legges markedsverdien av porteføljen ved utløpet av oppsigelsesfristen til grunn ved verdiberegningen. Dette gjelder også avkastnings- og verdisikringsgarantier knyttet til porteføljene. Foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 11-8 Premiereserve for uføreytelser

Premiereserve for uføreytelser til medlemmer som er blitt uføre før utløpet av oppsigelsesfristen, skal tilsvare kravet til full avsetning beregnet etter det beregningsgrunnlag som gjaldt for pensjonsordningen ved utløpet av oppsigelsesfristen. Fastsatt uføregrad legges til grunn selv om uføregraden blir fastsatt etter dette tidspunktet.

Medlem som er sykmeldt ved utløpet av oppsigelsesfristen, skal her anses som uføre dersom den sykdom som da var konstatert, har gitt rett til rehabiliterings- og attføringspenger eller uføreytelser innen ett år etter utløpet av oppsigelsesfristen.

Tidsfristen i annet ledd kan fravikes ved avtale mellom pensjonsinnretningene. Slik avtale berører ikke foretakets eller de forsikredes rettigheter overfor avgivende pensjonsinnretning etter annet ledd med mindre foretaket samtykker til at forpliktelsene overtas av mottakende pensjonsinnretning.

§ 11-9 Oppgjørsmåte

Pensjonsordningens midler beregnet etter reglene i §§ 11-7 og 11-8 skal overføres i penger. Det kan avtales mellom pensjonsinnretningene at oppgjør for midler plassert i egen investeringsportefølje skal skje ved overføring av porteføljen.

Ved overføring av midler etter utløpet av oppsigelsesfristen skal det svares avkastning av midlene fra utløpet av oppsigelsesfristen og frem til den dag midlene blir overført. Avkastningen beregnes etter renten på folioinnskudd i Norges Bank tillagt to prosentenheter, med mindre en høyere rente avtales mellom pensjonsinnretningene.

§ 11-10 Anvendelse av overførte midler

Overført premiereserve skal anvendes til sikring av medlemmenes og pensjonistenes rettigheter i samsvar med det nye regelverket for pensjonsordningen og det beregningsgrunnlag som dette bygger på.

Tilleggsavsetninger, pensjonistenes overskuddsfond og premiefond skal etter overføringen fortsatt være en del av pensjonsordningens midler og anvendes etter ellers gjeldende regler.

Er overført premiereserve ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene til de enkelte medlemmer eller pensjonister, skal manglende premiereserve tilføres fra premiefondet. Resten dekkes i tilfelle ved overførte tilleggsavsetninger eller ved overføringer fra foretaket.

Er overført premiereserve knyttet til medlemmenes og pensjonistenes rett til opptjent pensjon større enn nødvendig for å sikre deres rettigheter, skal overskytende premiereserve benyttes til engangspremie for tillegg til pensjonsytelsene. I kommunale pensjonsordninger skal overskytende premiereserve overføres til premiefondet.

Pensjonskapital og innskuddsfond i pensjonsordning med innskuddspensjon skal etter overføringen forvaltes i samsvar med det nye regelverket for pensjonsordningen og det beregningsgrunnlag dette i tilfelle bygger på.

§ 11-11 Flytting av pensjonsrettigheter utgått fra kollektive pensjonsordninger

Ved flytting av en kommunal pensjonsordning skal oppsatte pensjonsrettigheter i pensjonsordningen med tilhørende midler, samtidig overføres til den nye pensjonsinnretningen. Bestemmelsene i § 11-3, § 11-5 tredje og fjerde ledd, § 11-7 første, tredje og fjerde ledd, § 11-8, § 11-9 og § 11-10 første til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Ved flytting av andre pensjonsordninger overføres ikke pensjonsrettigheter knyttet til fripoliser eller pensjonskapitalbevis til den nye pensjonsinnretningen, med mindre den som har rett til fripolisen eller pensjonskapitalbeviset krever det etter reglene i § 11-13.

§ 11-12 Flytting ved medregning av tidligere tjenestetid

Blir en arbeidstaker medlem av pensjonsordning med foretakspensjon som har bestemmelser om medregning av tjenestetid, gjelder reglene i foretakspensjonsloven §§ 4-11 til 4-13. Ved beregningen av de midler som skal overføres, gjelder § 11-7 første, tredje og fjerde ledd tilsvarende. For øvrig gjelder § 11-5 fjerde ledd, § 11-9 og § 11-10 første til fjerde ledd tilsvarende så langt de passer.

§ 11-13 Flytting av fripolise og pensjonskapitalbevis

Den som har rett til pensjonsrettigheter knyttet til fripolise eller pensjonskapitalbevis, kan flytte kontrakten til en annen pensjonsinnretning.

Bestemmelsene om oppsigelsesfrist, risikoovergang og flyttegebyr i § 11-5 første, tredje og fjerde ledd, samt oppgjørfrist i § 11-6 gjelder tilsvarende.

Ved beregning, oppgjør og anvendelse av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene i

§§ 11-7, 11-8, 11-9 og § 11-10 første, andre og femte ledd tilsvarende.

§ 11-14 Flytting av individuelle pensjonsavtaler

Den som har en individuell pensjonsavtale, eller en individuell livrenteforsikring, kan flytte kontrakten til en annen pensjonsinnretning.

Bestemmelsene om oppsigelsesfrist, risikoovergang og flyttegebyr i § 11-5 første, tredje og fjerde ledd, samt oppgjørsfrist i § 11-6, gjelder tilsvarende.

Ved beregningen av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene i §§ 11-7 og 11-8. Oppgjør foretas etter reglene i § 11-9.

Overførte midler skal anvendes til å sikre rettighetene etter den nye pensjonsavtalen etter reglene i § 11-10 første og annet ledd. Er premiereserve for pensjonsforsikring ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter den nye kontrakten, kan resten dekkes ved overføring fra premiefondet eller i tilfelle fra tilleggsavsetninger knyttet til forsikringen. Overskytende premiereserve benyttes til å øke ytelsene, med mindre forsikringstakeren krever at midlene skal overføres til premiefond.

Person som er oppnevnt som begunstiget under pensjonsavtalen, skal underrettes om flyttingen.

For individuelle pensjonsavtaler kan avgivende pensjonsinnretning ta forbehold om at det skal beregnes et fradrag i premiereserven (seleksjonsfradrag). Slikt fradrag kan bare kreves dersom den pensjonsinnretningen kontrakten flyttes til, legger til grunn ny helseprøving av forsikrede. Departementet kan gi nærmere regler.

Del V. Skadeforsikring

Kapittel 12. Premier, krav til avsetninger mv.

§ 12-1 Premier

Et skadeforsikringsselskap skal benytte premier som står i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes.

Selskapets premier skal være tilstrekkelige til å gi sikkerhet for at forpliktelsene etter inngåtte kontrakter blir oppfylt og skal være betryggende ut fra selskapets økonomi.

Selskapet skal påse at premietariffene utformes slik at det ikke vil skje urimelig forskjellsbehandling mellom produkter, produktkombinasjoner eller kundegrupper.

Kredittilsynet skal føre kontroll for å påse at de premier som benyttes er i samsvar med reglene i første til tredje ledd. Kongen kan forby bruk av premier som Kongen finner er ubetryggende eller urimelige.

§ 12-2 Forsikringstekniske avsetninger

Et skadeforsikringsselskap skal til enhver tid ha forsvarlige forsikringstekniske avsetninger til sikring av sine forsikringsforpliktelser.

Kongen gir nærmere regler om beregningen av avsetningskravene, herunder om sikkerhetsavsetninger og andre avsetninger til dekning av risikofaktorer avledet av forsikringsvirksomheten.

§ 12-3 Aktuar- og takseringstjenester

Kongen kan gi regler om aktuarkompetanse i skadeforsikringsselskaper. § 9-24 gjelder tilsvarende.

Kongen kan gi nærmere regler om takseringstjenester i skadeforsikringsselskap.

Del VI. Forskjellige bestemmelser

Kapittel 13. Avvikling mv.

§ 13-1 Avvikling av forsikringsselskap

Vedtak om avvikling, oppløsning eller flytting av forsikringsselskap må godkjennes av Kongen. Dette gjelder ikke hvis selskapets konsesjon trekkes tilbake. I så fall plikter styret straks å iverksette avvikling.

Før vedtak som nevnt i første ledd kan godkjennes, skal selskapet godtgjøre at følgende er gjennomført til beskyttelse av forsikringstakerne og de sikrede:

1. Selskapet skal gi forsikringstakerne skriftlig informasjon om vedtaket og om hva vedtaket innebærer for forsikringstakerne og de sikredes rettigheter og sikkerhet.
2. Dersom vedtaket innebærer endringer av betydning for forsikringstakerne eller de sikredes rettigheter eller for sikkerheten for deres krav, har forsikringstakerne rett til å si opp forsikringsavtalen uten kostnader. Selskapet skal gi forsikringstakerne skriftlig varsel om denne retten samt fastsette en rimelig frist for når oppsigelsen må være foretatt.

Etter at vedtak om avvikling eller oppløsning er godkjent, må tegning av nye og fornyelse av eldre forsikringer ikke finne sted.

Kredittilsynet trer i tingrettens sted ved anvendelsen av reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 16. Aksjeloven kapittel 16 får tilsvarende anvendelse på gjensidige selskaper.

§ 13-2 Plikt til å avvikle gjensidig selskap

Synker forsikringsbestanden i et gjensidig forsikringsselskap under det som er vedtektsfestet etter § 4-3 bokstav c, plikter styret straks og med høyst 14 dagers varsel å sammenkalle det selskapsorganet som har myndighet til å vedta avvikling av selskapet.

Blir avvikling ikke vedtatt, og er bestanden fortsatt for lav tre måneder etter at selskapsorganet holdt sitt møte, plikter styret å iverksette avvikling. Tegning av nye og fornyelse av eldre forsikringer må ikke finne sted etter at avvikling er vedtatt eller iverksatt.

§ 13-3 Overdragelse av forsikringsbestanden

Avviklingsstyret kan inngå avtale med annet forsikringselskap om overføring av hele forsikringsbestanden. Avtalen må godkjennes av Kredittilsynet.

§ 13-4 Omdanning til annen selskapsform

Kontrakter inngått med forsikringsselskap før omdanning til annen selskapsform er også etter omdanningen bindende for forsikringsselskapet og dets medkontrahtenter.

§ 13-5 Fusjon og fisjon

Et gjensidig forsikringsselskap kan overdra eienheter, rettigheter og forpliktelser i sin helhet til et annet gjensidig forsikringsselskap mot at medlemmene blir medlemmer i det overtakende selskapet.

Kredittilsynet trer i tingrettens sted ved utøvelse av myndighet som nevnt i aksjeloven § 13-15 og § 14-7, jf § 13-15. Reglene i aksjeloven kapitlene 13 og 14 og § 4-26 gjelder tilsvarende for gjensidige forsikringsselskaper.

Kapittel 14. Utenlandske forsikringsselskapers virksomhet i Norge

§ 14-1 Filial av utenlandsk selskap

Utenlandsk forsikringsselskap kan drive forsikringsvirksomhet i Norge gjennom filial. Bestemmelsene i kapittel 4, 5 og 13 og §§ 6-3, 6-4, 6-5 og 11-2 gjelder ikke for filialer av utenlandske selskaper.

Tillatelse etter første ledd kan kun gis utenlandsk forsikringsselskap som har tillatelse i sitt hjemland til å drive forsikringsvirksomhet og som er underlagt betryggende tilsyn der. Før forsikringsselskapet starter sin virksomhet i Norge gjennom filial, skal det være etablert et tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i forsikringsselskapets hjemland og Kredittilsynet.

Et utenlandsk selskap som i sitt hjemland ikke oppfyller kravene i § 1-3, kan opprette flere filialer i Norge i samsvar med § 1-3. Disse må hver for seg oppfylle vilkårene i §§ 14-2 til 14-8. Selskap som har sitt hovedsete i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og som driver virksomhet i Norge som skadeforsikringsselskap, kan også overta kredittforsikringer.

§ 14-2 Generalagent

Selskapet skal utpeke en fullmektig (generalagent) til å lede filialen her i riket. Generalagenten representerer selskapet utad, og har fullmakt til å forplikte selskapet overfor tredjemann, og til å motta søksmål på selskapets vegne. Generalagenten skal være bosatt her i riket.

Et selskap må kun ha én generalagent innenfor hver av de forsikringsbransjer som etter § 1-3, jf. § 14-1 tredje ledd, må drives i separate filialer. En generalagent kan imidlertid benytte underagenter.

Et norsk selskap med begrenset ansvar kan være generalagent hvis samtlige styremedlemmer er bosatt her i riket. Et selskap av en annen art kan være generalagent hvis alle ansvarlige deltakere er bosatt her i riket.

§ 14-3 Norsk rett

Dersom ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov, skal det utenlandske selskapet i alle rettsforhold som springer ut av filialens virksomhet, være underkastet norsk rett og norske domstolars avgjørelser. Selskapet har verneting der filialen har forretningssted.

§ 14-4 Kapitalkrav i skadeforsikring

Et utenlandsk skadeforsikringsselskap med filial i Norge skal her i riket være i besittelse av en kapital bestemt etter regler gitt av Kongen.

§ 14-5 Kapitalkrav i livsforsikring

Et utenlandsk livsforsikringsselskap med filial i Norge skal her i riket være i besittelse av en kapital beregnet etter reglene i §§ 9-15, 9-16 og 9-25. Kongen kan gi regler om minstekrav til kapital her i riket.

§ 14-6 Deponering, offentlig administrasjon, avvikling

Den kapital som et utenlandsk forsikringsselskap etter §§ 14-4 og 14-5 skal ha her i riket, skal deponeres i norsk bank og forvaltes etter de regler som gjelder for tilsvarende norsk forsikringsselskap. Vedkommende bank er ansvarlig for at kapitalen ikke frigis eller utbetales uten Kredittilsynets samtykke.

Dersom det utenlandske selskap kommer under insolvensbehandling i sitt hjemland, eller dersom Kredittilsynet ellers har grunn til å tro at selskapet ikke vil komme til å oppfylle sine forpliktelser etter forsikringsavtaler inngått gjennom filialen i Norge etter hvert som de forfaller, gjelder lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner kapitlene 3 og 4 tilsvarende så langt de passer for selskapets kapital her i riket.

Ved nedleggelse av filialen kan det deponerte beløp ikke frigis før selskapet har dekket alle sine kjente forpliktelser etter forsikringsavtaler inngått gjennom filialen. Før beløpet frigis, skal det innrykkes i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon en oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg innen en av Kredittilsynet fastsatt frist.

Reglene i denne paragrafen gjelder ikke for selskap som har sitt hovedsete i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Kongen kan gi nærmere regler om deponering, om nedleggelse av filial og om fremgangsmåten ved insolvensbehandling fra selskap med hovedsete i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde som utøver virksomhet gjennom filial i Norge.

§ 14-7 Konesjonssøknad

I tillegg til det som følger av kapittel 2, skal konesjonssøknaden for en utenlandsk filial være bilagt:

- a) Bevis for at den valgte representant er i besittelse av de i § 14-2 nevnte egenskaper.
- b) Offisiell bekreftelse på at selskapet er lovlig stiftet i sitt hjemland med opplysninger om hvor lenge det har drevet den anmeldte virksomhet i sitt hjemland, og om hjemlandets tilsynsmyndigheter i de siste tre år har hatt bemerkninger til den måte forsikringsvirksomheten er utøvet.
- c) Selskapets regnskaper og årsberetninger for de tre siste regnskapsår.
- d) En erklæring fra selskapets øverste organ om at det forplikter seg til å underkaste seg norsk rett og norske domstolars avgjørelser for de rettsforhold som oppstår av forsikringsvirksomheten i Norge.
- e) Den originale fullmakt for generalagenten. I fullmakten skal det stå at generalagenten er rette vedkommende også til å motta søksmål for norske domstoler.
- f) Et eksemplar av selskapets vedtekter.
- g) En fortegnelse over selskapets styremedlemmer.
- h) Erklæring om at selskapet er villig til å oppfylle kapitalkravene.

Ovennevnte bilag kan av Kredittilsynet kreves oversatt til norsk av godkjent translatør.

Filialen skal meldes til Foretaksregisteret etter reglene som gjelder for anmeldelse av utenlandsk foretak.

Kongen kan i forskrift fastsette i hvilken utstrekning bestemmelsene i denne paragrafen og bestemmelsene i kapittel 2 skal gjelde for selskap som har sitt hovedsete i en annen stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, og fastsette nærmere regler for slike selskapers virksomhet i Norge.

§ 14-8 Oppnevning av ny generalagent

Taper generalagenten noen av de i § 14-2 foreskrevne egenskaper, eller blir han av noen grunn ute av stand til å utøve sitt verv, eller opphører han å fungere som generalagent, skal Kredittilsynet utpeke en annen til på selskapets vegne å motta søksmål, og for øvrig lovlig representere selskapet med hensyn til allerede inngåtte forpliktelser. Denne fungerer inntil hindringen for representanten er opphørt, eller Kredittilsynet har godkjent en annen representant. Kredittilsynet sørger for å kunngjøre dette i Norsk Lyssingsblad. Inntil dette er kunngjort, skal enhver forsikringstaker ha rett til å betale forfalt forsikringspremie til Kredittilsynet.

Kapittel 15. Unntaksbestemmelser

§ 15-1 Stat

Denne lovens bestemmelser kommer ikke til anvendelse på ordninger som styres av staten. Kongen kan likevel fastsette at denne lov helt eller delvis skal gjelde for Norges Banks pensjonskasse.

§ 15-2 Husdyrforsikring

Med unntak av § 2-1 kommer denne lovens bestemmelser ikke til anvendelse på forsikring av husdyr administrert av slakterier eller meierier. De skal imidlertid årlig sende inn oppgave over virksomheten til Kredittilsynet. Kredittilsynet kan, hvis det er påkrevet av hensyn til forsikringstakerne, bestemme at også disse ordninger skal være undergitt denne lov helt eller delvis.

§ 15-3 Begravelseskasser og hjelpekasser

Denne lovens bestemmelser kommer ikke til anvendelse på begravelseskasser og hjelpekasser som yter en maksimumsstøtte lik folketrygdens grunnbeløp. Disse innretninger kan imidlertid av Kredittilsynet pålegges å sende oppgave om sin virksomhet til Kredittilsynet. Kredittilsynet kan, hvis det er påkrevet av hensyn til de berettigede til ytelsene, bestemme at også disse ordninger skal være undergitt denne lov helt eller delvis.

§ 15-4 Mindre gjensidige forsikringsselskaper

Kongen kan gjøre helt eller delvis unntak fra denne lovens bestemmelser for mindre gjensidige forsikringsselskaper.

§ 15-5 Sjøtrygdslag

Denne lovens bestemmelser kommer ikke til anvendelse på forsikringsforeninger som går inn under lov 3. juli 1953 nr. 2 om sjøtrygdslag.

§ 15-6 Gjenforsikring

Kongen kan gjøre helt eller delvis unntak fra den-
ne lovens bestemmelser for selskaper som bare driver
gjenforsikringsvirksomhet.

§ 15-7 Krigsrisiko til sjøs

Kongen kan gjøre helt eller delvis unntak fra den-
ne lovens bestemmelser for selskaper som bare driver
forsikring av krigsrisiko til sjøs.

§ 15-8 Andre unntak

Bestemmelsene i § 3-5 og § 5-1 første ledd gjel-
der ikke for forsikringsselskaper som ifølge sine ved-
tekter bare kan overta direkte forsikring for en nær-
mere angitt krets av forsikringstakere, og eventuelt
gjenforsikring i tillegg. Kongen kan for slike selska-
per gjøre unntak også fra andre av lovens bestemmel-
ser.

Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle om et selskap
faller inn under første ledd.

Også ellers kan Kongen unnta enkelte selskaper
fra deler av loven når særlige hensyn gjør seg gjel-
dende.

Kapittel 16. Straffebestemmelser

§ 16-1 Straffeansvar

Tillits- eller tjenestemenn i institusjoner som er
underlagt denne lov og som forsettlig eller uaktsomt
overtrer loven eller bestemmelse eller pålegg gitt
med hjemmel i loven eller som overtrer ellers gjel-
dende regelverk for virksomheten eller som medvir-
ker til dette, straffes med bøter, eller under særlig
skjerpende omstendigheter med fengsel inntil 1 år,
dersom forholdet ikke går inn under noen strengere
straffebestemmelse.

Hvis et pålegg av tilsynet ikke blir etterkommet,
kan vedkommende departement bestemme at de per-
soner og/eller den institusjon, institusjonens morsel-
skap eller morselskapet i det konsern institusjonen er
en del av, som skal oppfylle pålegget, skal betale en
daglig løpende mulkt til forholdet er rettet. Pålegg
om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Kapittel 17. Ikrafttredelses- og overgangsregler

§ 17-1 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til
forskjellig tid.

Fra den tid loven trer i kraft oppheves lov 10. juni
1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet.

Foretak som driver virksomhet som omfattes av
loevn her når den trer i kraft, må oppfylle lovens krav

innen ett år etter ikrafttredelsen. Eksisterende pen-
sjonsskasser må søke om konsesjon innen den nevnte
fristen. Det samme gjelder for unntak fra lovens be-
stemmelser.

§ 17-2 Overgangsregler

Departementet kan gi nærmere overgangsregler
for foretak som driver virksomhet som omfattes av
loven her når den trer i kraft.

Forskrifter gitt i medhold av lov 10. juni 1988 nr.
39 om forsikringsvirksomhet gjelder inntil noe annet
er bestemt.

§ 17-3 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende end-
ringer i andre lover:

1. I lov 3. juli 1953 nr. 2 om om sjøtrygdslag skal
§ 2 annet ledd første punktum lyde:

Kongen kan fastsette at eit ymsesidig sjøtrygde-
lag skal gå inn under *forsikringsloven* når det trengst
etter den verksemd laget driv.

2. I lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigs-
skade på eiendom og interesse gjøres følgende
endringer:

§ 25 første ledd annet punktum skal lyde:

Om og på hvilke betingelser den tvungne trygd
skal gjelde bygninger som er brannforsikret i uten-
landsk forsikringsinnretning som ikke har rett til å
drive forsikringsvirksomhet her i riket etter *forsik-
ringsloven*, bestemmes i vedtektene.

§ 30 første ledd annet punktum skal lyde:

Om og på hvilke betingelser den tvungne trygd
skal gjelde løsøre som er brannforsikret i utenlandsk
forsikringsinnretning som ikke har rett til å drive for-
sikringsvirksomhet her i riket etter *forsikringsloven*,
bestemmes i vedtektene.

3. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kre-
dittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipa-
pirhandel m.v. (kredittilsynsloven) gjøres følgen-
de endringer:

§ 1 første ledd nytt nr. 16 skal lyde:

16. *innskuddspensjonsforetak*,

Nåværende nr. 16 blir nytt nr. 17.

§ 9 femte ledd skal lyde:

De bekjentgjørelser som Kredittilsynet innsender
til Norsk Lysingsblad i medhold av *forsikringsloven*,
betales av vedkommende forsikringsselskap.

4. I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-13 nr. 6 første punktum skal lyde:

6. Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger om fødselsnummer for personlig skattyter eller organisasjonsnummer for upersonlig skattyter, navn, adresse, den fastsatte nettoformue og nettoinntekt, skatter og avgifter kan gis til finansinstitusjoner (jf. *finansieringsvirksomhetsloven*), forsikringsvirksomhet (jf. *forsikringsloven*) og kredittopplysningsvirksomhet.

§ 6-11 nr. 4 første punktum skal lyde:

4. Bestemmelsene i nr. 1-3 gjelder tilsvarende for sparebanker, gjensidige forsikringselskaper, kreditt- og hypotekforeninger og selveiende finansieringsforetak som har utstedt grunnfondsbevis, jf. sparebankloven § 2 annet ledd, *forsikringsloven* § 4-2 annet ledd og *finansieringsvirksomhetsloven* og for selskaper og sammenslutninger der medlemmene har begrenset ansvar og som noen eier formuesandeler i eller mottar inntektsandeler fra, unntatt
- forbruksforeninger og andre foreninger og lag som skattlegges etter *skatteloven* §§ 10-50 og 10-51 og
  - boligselskaper hvor andelshaverne lignedes etter *skatteloven* § 7-3.

5. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (*Straffeprosessloven*) skal § 230 annet ledd første punktum lyde:

Vitner som har taushetsplikt etter sparebankloven § 21, forretningsbankloven § 18, *forsikringsloven* § 1-6, finansieringsvirksomhetsloven § 3-14, verdipapirhandelloven § 9-8 eller verdipapirregisterloven § 8-1, plikter å gi forklaring til politiet om forhold som omfattes av taushetsplikten eller taushetsplikt etter avtale.

6. I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (*finansieringsvirksomhetsloven*) gjøres følgende endringer:

§ 1-4 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. selskap eller annen institusjon som omfattes av *forsikringsloven*,

§ 2a-17 annet til fjerde ledd skal lyde:

Konsernstyret står for forvaltningen av de foretak som inngår i konserngruppen. Konsernstyret skal velges ved likelydende vedtak fattet av de organer som velger styre i de enkelte foretakene. Konsernstyret skal sammensettes i samsvar med sparebankloven

§ 14 og *forsikringsloven* § 5-1. Konsernstyret skal ha den kompetansen og det ansvar som tilligger styret etter sparebankloven, *forsikringsloven* og annet regelverk. Reglene om styrets saksbehandling i både sparebankloven og *forsikringsloven* får anvendelse. Det skal føres egen styreprotokoll for hvert av de foretak som inngår i konserngruppen.

Sparebank og gjensidig forsikringselskap som inngår i konserngruppe skal ha et virksomhetsstyre på minst tre medlemmer. Virksomhetsstyret har til formål å bidra til at forvaltningen av konserngruppen ikke utøves slik at den kommer i strid med vedkommende foretaks interesser. Virksomhetsstyret velges av det organ som etter sparebankloven og *forsikringsloven* velger styre. I saker av vesentlig betydning for det enkelte foretak skal konsernstyret innhente virksomhetsstyrets uttalelse før konsernstyret treffer en beslutning. Virksomhetsstyret kan uttale seg om andre saker av betydning for foretaket. Konsernstyret skal utarbeide forslag til instruks, herunder delegasjon, til virksomhetsstyrene. Instruksen skal vedtas av det organ som velger styret og godkjennes av Kredittilsynet.

Konsernsjefen ansettes av konsernstyret og skal ha den kompetanse og det ansvar i hvert enkelt foretak som tilligger daglig leder etter sparebankloven, *forsikringsloven* og annet regelverk. Sparebankloven § 17 første ledd nr. 2 gjelder ikke.

§ 2-20 fjerde ledd skal lyde:

Selskap som opprettes ved omdannelse av et gjensidig forsikringselskap betraktes som forsikringsaksjeselskap eller som forsikringsallmennaksjeselskap i forhold til *forsikringsloven*.

§ 3-1 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. selskap eller annen institusjon som omfattes av *forsikringsloven*,

7. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (*skatteloven*) gjøres følgende endringer:

§ 5-30 fjerde ledd skal lyde:

(4) Som inntekt vunnet ved virksomhet regnes også midler overført fra premiefond i medhold av lov om foretakspensjon §§ 10-4 og 15-3 tredje ledd siste punktum og midler overført fra innskuddsfond i medhold av innskuddspensjonsloven §§ 9-4 og 13-3 annet ledd. Tilsvarende gjelder for midler overført fra premiefond i en kommunal pensjonsordning i medhold av *forsikringsloven* § 10-12.

§ 6-40 femte ledd bokstav a skal lyde:

- a. renter som sparebank og gjensidige forsikringselskaper, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak har utbetalt på grunn-

fondsbevis, jf. lov om sparebanker § 2 annet ledd, *forsikringsloven* § 4-2 annet ledd og *finansieringsvirksomhetsloven*,

8. I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) skal § 1 annet ledd bokstav e) lyde:

e) pensjonsinnretning som omfattes av *forsikringsloven*.

9. I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-2 annet ledd første punktum skal lyde:

(2) Pensjonsordning kan også opprettes i pensjonskasse som er i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av *forsikringsloven*.

§ 3-4 annet ledd skal lyde:

(2) *Forsikringsloven kapittel 11* gjelder ved flytting til pensjonsordningen av premiereserve og andre midler knyttet til fripolise for opptjent pensjon.

§ 4-9 femte ledd første punktum skal lyde:

(5) Midlene knyttet til en fripolise kan overføres til annet livsforsikringselskap eller pensjonskasse etter reglene i *forsikringsloven kapittel 11*.

§ 4-11 tredje ledd skal lyde:

(3) I regelverket for en pensjonsordning som har regler om medregning, skal det fastsettes som vilkår for medregning at midler knyttet til pensjon opptjent på grunnlag av tidligere tjenestetid i annet foretak blir overført til pensjonsordningen etter reglene i *forsikringsloven kapittel 11*.

10. I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) skal § 2-2 første ledd lyde:

(1) Pensjonsordning etter loven her kan opprettes ved avtale med institusjon som har tillatelse til å drive virksomhet her i riket som bank, livsforsikringselskap, pensjonskasse, *innskuddspensjonsforetak* eller forvaltningsselskap for verdipapirfond.

11. I lov ... om europeiske selskaper skal § 7 annet ledd annet punktum bokstav c lyde:

c) *forsikringsloven* § 3-6 første ledd,

B.

Vedtak til lov

om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-2 bokstav f skal lyde:

f. Innskuddsplan: den del av regelverket som fastsetter de innskudd *som skal foretas* for å sikre medlemmene alderspensjon.

§ 2-1 annet ledd første punktum skal lyde:

Retten til alderspensjon skal sikres ved årlige innskudd *i samsvar med innskuddsplanen fastsatt i regelverket*.

§ 3-5 første ledd første punktum skal lyde:

Et medlem i en ordning med alminnelig forvaltning av pensjonskapitalen har til enhver tid en pensjonskapital tilsvarende summen av de innskudd *som er innbetalt* for medlemmet, og en forholdsmessig del av avkastning tilført pensjonsordningen i medlemskapsperioden.

§ 3-5 annet ledd første punktum skal lyde:

Et medlem i en pensjonsordning som forvalter pensjonskapitalen med investeringsvalg har til enhver tid opptjent en pensjonskapital lik summen av *de innskudd som er innbetalt* for medlemmet med tillegg og fradrag for medlemmets avkastning og tap.

§ 5-1 nytt tredje ledd skal lyde:

Det kan i innskuddsplanen fastsettes at medlemmene skal betale innskudd til pensjonsordningen etter § 5-6.

Gjeldende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

Ny § 5-6 skal lyde:

§ 5-6 *Innskudd fra medlemmene*

Det årlige innskuddet medlemmene i pensjonsordningen skal betale i henhold til innskuddsplanen, kan for hvert medlem ikke settes høyere enn 4 prosent av medlemmets lønn beregnet etter § 5-5. Innskudd fra et medlem skal ikke overstige innskuddet foretaket innbetaler for vedkommende medlem i henhold til innskuddsplanen. Det skal i innskuddsplanen fastsettes hvordan innskudd fra medlemmene skal betales.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) skal § 6-47 første ledd bokstav b lyde:

- b. den trygdedes tilskudd til *pensjonsordning* i arbeidsforhold, som omhandlet i § 6-46 første ledd a og e, § 6-46 andre ledd bokstav a og § 6-46 tredje ledd.

III

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) skal § 9-6 annet ledd annet punktum lyde:

§ 9-3 tredje og fjerde ledd og § 9-4 gjelder tilsvarende.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

C.

Stortinget ber Regjeringa snarast fremje lovforslag om felles pensjonskasse for fleire private verksemder, utan fellesordning for premieutrekning, etter mønster av ein interkommunal pensjonskasse.

Oslo, i finanskomiteen, den 19. mai 2005

Siv Jensen
leiar

Heidi Grande Røys
ordførar